

Budapest,
2004. március 30.,
kedd

38. szám

I. kötet

Ára: 1610,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
2004: XI. tv.	Személyi rész	3434
	A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény módosításáról	3453
2004: XII. tv.	A regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény módosításáról	3460
34/2004. (III. 30.) GKM r.	A közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet módosításáról*	3461
35/2004. (III. 30.) GKM r.	A közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet módosításáról*	3463
6/2004. (III. 30.) IM r.	A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjainak elismerési rendjéről szóló 10/1997. (III. 26.) IM rendelet módosításáról	3466
7/2004. (III. 30.) IM r.	A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 14/1997. (IV. 22.) IM rendelet módosításáról	3466
8/2004. (III. 30.) IM r.	A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai illetményének és illetményjellegű juttatásainak megállapításáról és folyósításáról szóló 15/1997. (IV. 22.) IM rendelet módosításáról	3468
9/2004. (III. 30.) IM r.	A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjaira vonatkozó egyes munkáltatói jogkörök gyakorlásáról	3473
10/2004. (III. 30.) IM r.	A jogi segítségnyújtás igénybevételének részletes szabályairól ..	3475
11/2004. (III. 30.) IM r.	A jogi segítő díjazásáról	3491
12/2004. (III. 30.) IM r.	Az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői Szolgálat egységes iratkezeléséről szóló 18/2003. (VI. 24.) IM rendelet módosításáról	3492
9/2004. (III. 30.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	3494
33/2004. (III. 30.) KE h.	Szolgálati viszony megszüntetéséről és szolgálati nyugállományba helyezéséről	3512
34/2004. (III. 30.) KE h.	Tábornoki előléptetésről	3513
35/2004. (III. 30.) KE h.	Tábornoki előléptetésről	3513
3/2004. (MK 38.) MSZH közl.	A „GENIUS-EUROPE” Nemzetközi Ipar- és Képzőművészeti Kiállításon bemutatásra kerülő találmányok, védjegyek, formatervezési és használati minták kiállítási kedvezményéről	3513
	A külügyminiszter közleménye	3514

I. rész SZEMÉLYI RÉSZ

A Magyar Köztársaság elnöke — a miniszterelnök előterjesztésére — nemzeti ünnepünk, március 15-e alkalmából

a KOSSUTH-DÍJAT

adományozom

magas színvonalú, a magyar fotográfiát gazdagító munkásságáért

Balla Demeter Balázs Béla-díjas fotóművésznek, Erdemes Művésznek,

a magyar líra megújulásában fontos szerepet játszó költői, prózai és elméleti munkásságáért

Bertók László Babérkoszorú-díjas és József Attila-díjas költőnek,

a televíziós műfaj kiemelkedő jelentőségű alkotásainak, illetve tv-filmjeinek magas színvonalú fotografálásáért, játékfilmek készítésében végzett meghatározó tevékenységéért

Bíró Miklós Balázs Béla-díjas operatőrnek, Kiváló Művésznek, a Színház- és Filmművészeti Egyetem egyetemi tanárának,

a romantikus zongorairodalom — különösen Chopin és Liszt műveinek — virtuóz és személyes hangú tolmácsolásáért

Bogányi Gergely Liszt Ferenc-díjas zongoraművésznek,

kiemelkedő építőművészeti munkásságáért, valamint szakmapolitikai tevékenységéért és írásaiért

Borvendég Béla Ybl Miklós-díjas építésznek, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem címzetes egyetemi tanárának,

a magyar film vizuális nyelvének megújításáért, a videotechnika filmszerű alkalmazásában végzett meghatározó munkásságáért

Grunwalsky Ferenc Balázs Béla-díjas operatőr-rendezőnek, Erdemes Művésznek,

különös színvilágú és finoman szatirikus szemléletű grafikáért és festményeiért, valamint nemzetközileg is elismert rajzfilmjeiért

Gyulai Líviusz Munkácsy Mihály-díjas grafikusművésznek, Erdemes Művésznek,

kimagasló alkotómunkásságáért, a 60-as évek óta tartó töretlen festőművészeti tevékenysége elismeréseként

Hencze Tamás festőművésznek, Erdemes Művésznek,

a magyar prózairodalom megújulásában játszott alkotói szerepéért, regényeiért és elbeszéléseiért, amelyeket a külföldi szakirodalom is nagyrabecsül

Krasznahorkai László Babérkoszorú-díjas és József Attila-díjas írónak,

kimagaslóan értékes színművészetéért, a Merlin Színház létrehozásában végzett tevékenységéért, színészpedagógusi munkásságáért

Lázár Kati Jászai Mari-díjas színművésznek, Kiváló Művésznek, a Kaposvári Csiky Gergely Színház színművészenek,

az operett és musical irodalom szubrett szerepeinek kiváló megformálásáért, több évtizedes, sikerekben gazdag művészi pályafutása elismeréseként

Lehoczky Zsuzsának, a Budapesti Operettszínház Jászai Mari-díjas színművészenek, Kiváló Művésznek,

film és tv-játékokban nyújtott alakításaiért, emlékezetes színpadi szerepformálásaiért, méltán nagysikerű művészi pályafutása elismeréseként

Moór Mariannának, a Pesti Magyar Színház Jászai Mari-díjas színművészenek, Kiváló Művésznek,

a klasszikus balettrepertoár virtuóz és személyiségével átítatott megformálásáért

Popova Aleszjának, a Magyar Állami Operaház Harangozó Gyula-díjas balettművészenek, magántáncosnak, Erdemes Művésznek,

hazai és nemzetközi sikereiért, az operairodalom szoprán szerepeinek kiváló tolmácsolásáért

Rost Andrea Liszt Ferenc-díjas operaénekesnek, Erdemes Művésznek,

költői, szépírói és elméleti munkásságáért, továbbá a szlovákiai magyar irodalom fejlődését előmozdító szerkesztői tevékenységéért

Tőzsér Árpád József Attila-díjas költőnek, műfordító-
nak, irodalomtudósnak, szerkesztőnek, Erdemes Művész-
nek;

a KOSSUTH-DÍJAT megosztva

adományozom

az ősi népzeneitől korunk legérdekesebb törekvéseinek eszköztáráig szinte mindent felölelő világszerte nagysikerű művészetük elismeréseként

az *Amadinda Ütőegyüttes tagjainak*
Bojtos Károlynak,
Holló Aurélnak,
Rácz Zoltánnak,
Váczi Zoltánnak;

a SZÉCHENYI-DÍJAT

adományozom

a magyar filozófiai és esztétikai szakirodalom kiváló műveléséért, műelemzéseiréért, színház-, film- és irodalomkritikai munkásságáért, valamint az esztétika oktatásának megszilárdításáért és kiszélesítéséért

dr. Almási Miklós akadémikusnak, József Attila-díjas esztétának, filozófusnak, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanárának,

a függvényegyenletek és egyenlőtlenségek elméletében és alkalmazásaiban elért nemzetközileg is elismert eredményeiért, valamint a debreceni analízis iskola létrehozásában és vezetésében végzett példamutató munkájáért

dr. Daróczy Zoltán akadémikusnak, a Debreceni Egyetem Matematikai és Informatikai Intézet egyetemi tanárának,

a magyar és a nemzetközi zenetudomány és zenei praxis mindennapi alkalmazásában végzett eredeti és kimagasló munkásságáért, zeneelméleti, pedagógiai iskolateremtő tevékenységéért

dr. Dobszay Lászlónak, a zenetudomány kandidátusának, Erkel Ferenc-díjas zenetörténésznek, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem egyetemi tanárának,

nyelvtudományi területen nemzetközileg elismert, évtizedeken át végzett tudományos tevékenységéért

dr. Herman József akadémikusnak, professor emeritusnak, az Eötvös Loránd Tudományegyetem nyugalmazott egyetemi tanárának,

a XX. századi erdélyi irodalom fejlődéstörténetét és jelentős alakjait elemző irodalomtörténeti munkásságáért, a Korunk című folyóirat szerkesztéséért, az erdélyi magyar szellemi életben betöltött szerepéért

Kántor Lajos József Attila-díjas irodalomtörténésznek, kritikusnak, esszéírónak, az MTA doktorának,

az irányításelmélet és szabályozástechnika terén elért nemzetközileg is kiemelkedő elméleti és gyakorlati hasznosító kutatási eredményeiért, iskolateremtő tudományos és oktató munkásságáért

dr. Keviczky László akadémikusnak, az MTA alelnökének, egyetemi tanárnak,

kiemelkedő tudományos, a magyar művészettörténetet megújító tevékenységéért

dr. Körner Évának, a művészettörténeti tudomány kandidátusának, művészettörténésznek,

a számítógépes adatmentési technológia terén elért, nemzetközileg is elismert eredményeiért

dr. Kürti Sándornak, a KÜRT Computer Rendszerház Rt. vezérigazgatójának,

a francia felvilágosodás és a francia forradalom eszmétörténete terén végzett kutatói és tudományos munkásságáért

*dr. Ludassy Mária*nak, a filozófiai tudomány doktorának, filozófiatörténésznek, az Eötvös Loránd Tudományegyetem egyetemi tanárának,

a gyógyszerbiokémia és farmakokinetika terén kifejtett iskolateremtő munkásságáért, a farmakoterápiában nagy jelentőségű eredeti magyar gyógyszerek kifejlesztésében végzett, nemzetközileg is kiemelkedő kutató munkájáért

dr. Magyar Kálmán akadémikusnak, a Semmelweis Egyetem Gyógyszerhatástani Intézet nyugalmazott egyetemi tanárának, professor emeritusnak,

a településtervezés, a településfejlesztés és a települési értékek feltárásának területén végzett magas szintű tudományos oktatói, valamint publikációs tevékenysége elismeréseként

dr. Meggyesi Tamás Ybl Miklós-díjas építésznek, a műszaki tudomány doktorának, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem egyetemi tanárának,

a folyadékok szerkezetének kísérleti és elméleti módszerekkel történő meghatározásában elért kimagasló eredményeiért és a nemzetközileg is elismert hazai tudományos iskola létrehozásáért

dr. Pálincás Gábor akadémikusnak, az MTA Kémiai Kutatóközpont főigazgatójának, egyetemi magántanárnak,

kimagaslóan értékes szerkesztői tevékenységéért, a magyar klasszikusok kritikai kiadásaiért, jelentős kritikai munkásságáért

Réz Pál József Attila-díjas irodalomtörténésznek, műfordítónak, a Holmi főszerkesztőjének,

nemzetközileg kiemelkedő tudományos munkásságáért, kiváló oktató, iskolateremtő és értékes tudománypolitikai és tudományos közéleti tevékenysége elismeréseként

dr. Spät András akadémikusnak, a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar Élettani Intézete igazgató egyetemi tanárának,

az orosz irodalomtörténet, a Tolsztoj-életmű és az orosz vallásfilozófia kutatása terén elért eredményeiért, könyveirért, tudósnemzedékek felneveléséért

dr. Török Endre irodalomtörténésznek, az irodalomtudomány doktorának, az Eötvös Loránd Tudományegyetem nyugalmazott egyetemi tanárának, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem vendégprofesszorának,

a talajtermékenység fenntartásáért, az országos talajtérképezés nemzetközileg is elismert kidolgozásáért

dr. Várallyay György akadémikusnak, az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet kutatóprofesszorának, egyetemi tanárnak,

a Pallas lexikon után több mint 100 évvel az első önálló magyar nagylexikon létrehozásáért és szerkesztéséért

Várnai Györgyinek, a Magyar Nagylexikon Kiadó Rt. elnök-vezérigazgatójának,

a magnetoszférakutatás terén a geomágneses pulzációk vizsgálatával elért nemzetközileg kiemelkedő eredményeiért, továbbá soproni tudományos iskolateremtő és tudományos közéleti munkássága elismeréseként

dr. Verő József akadémikusnak, a Nyugat-Magyarországi Egyetem egyetemi tanárának, az MTA Földtudományi Kutatóközpont Geodéziai és Geofizikai Intézete kutatóprofesszorának,

a polgári jog és a nemzetközi magánjog területén megjelent értékes monográfiáiért és tanulmányaiért, az ELTE és a Collegium Budapest rektoraként kifejtett iskolateremtő munkájáért, valamint a magánjog kodifikációjának elméleti irányítójaként és gyakorlati szervezőjeként végzett tevékenységéért

dr. Vékás Lajos akadémikusnak, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Polgári Jogi Tanszék egyetemi tanárának;

a SZÉCHENYI DÍJAT megosztva

adományozom

a magyar növénytermesztés komplex fejlesztésében és a KITE keretében kifejtett több évtizedes különösen eredményes innovációs munkájukért

Balogh Csabának, a KITE Mezőgazdasági Szolgáltató és Kereskedelmi Rt. elnökének,

Búvár Gézának, a KITE Mezőgazdasági Szolgáltató és Kereskedelmi Rt. vezérigazgatójának,

a zoológia és az állatökológia területén nemzetközileg is kimagasló kutatói és rendszerező munkásságukért

dr. Mahunka Sándor zoológusnak, akadémikusnak, a Természettudományi Múzeum főigazgató-helyettesének,

dr. Papp László zoológusnak, akadémikusnak, a Magyar Természettudományi Múzeum kutatóprofesszorának, az MTA-MTM Állatökológiai Kutatócsoport vezetőjének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
NAGYKERESZTJE
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

a szlovákiai magyarság társadalmi helyzetének javítása, a szülőföldön való boldogulás feltételeinek kialakítása, az országban végbement demokratikus fejlődés, valamint a Magyar Köztársaság szomszédsági viszonyainak fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Bugár Bélának, a szlovákiai Magyar Koalíció Pártja elnökének,

a szerbiai magyarság társadalmi helyzetének javítása, a szülőföldön való boldogulás feltételeinek kialakítása, az országban végbement demokratikus fejlődés, valamint a Magyar Köztársaság szomszédsági viszonyainak fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Kasza Józsefnek, a Vajdasági Magyarok Szövetsége elnökének,

a romániai magyarság társadalmi helyzetének javítása, a szülőföldön való boldogulás feltételeinek kialakítása, az országban végbement demokratikus fejlődés, valamint a Magyar Köztársaság szomszédsági viszonyainak fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Markó Bélának, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnökének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE A CSILLAGGAL
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

több évtizedes tudományos, kutatói és oktatói munkássága elismeréseként, életművéért

dr. Heller Ágnes akadémikusnak, Széchenyi-díjas nyugalmazott egyetemi tanárnak,

fél évszázados, az ökológiai és környezetvédelmi tudományokban, illetve a kutatás szervezésében folytatott, nemzetközileg is nagyrabecsült munkássága elismeréseként

Láng István akadémikusnak, Széchenyi-díjas agrókémikusnak,

a korszerű hazai gyógyszergyártás megteremtésében és továbbfejlesztésében hosszú távon végzett kiemelkedő szakmai és érdekképviselői tevékenységéért

dr. Orbán Istvánnak, az EGIS Gyógyszergyár Rt. vezérigazgatójának, a Magyarországi Gyógyszergyártók Országos Szövetsége elnökének,

több évtizedes munkássága, művészi életútja elismeréseként

Seregi Lászlónak, a Magyar Állami Operaház Kossuth-díjas vezető koreográfusának, Kiváló Művésznek;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE A CSILLAGGAL
(katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

több évtizedes, nemzetközileg is elismert tudományos és kutatói munkásságáért, egyetemi oktatói és vezetői tevékenysége elismeréseként

dr. Szabó Miklós nyugalmazott vezérőrnagynak, akadémikusnak, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem rektorának, egyetemi tanárnak;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

a Magyar Köztársaság nemzetközi kapcsolatainak fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

dr. Balassa János nagykövetnek, a Külügyminisztérium főosztályvezetőjének,

a mai magyar drámák színrevitelében játszott kiemelkedő szerepéért, művészi életútja elismeréseként

Czímer József dramaturgnak, írónak, Kiváló Művésznek,

több évtizedes újságírói tevékenysége, a rendszerváltás utáni demokratikus nyilvánosságért végzett munkássága elismeréseként

Eötvös Pál újságírónak, a Népszabadság volt elnökfőszerkesztőjének,

felekezete érdekében végzett több évtizedes fáradhatatlan munkássága, életútja elismeréseként

Fixler Hermann-nak, a Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség elnökének,

gyógyítói, oktatói és tudományszervezői munkássága elismeréseként, az állam, a társadalom és az egyház közötti kapcsolatok fejlesztése érdekében végzett tevékenységéért

dr. Frenkl Róbertnek, az orvostudomány doktorának, a Semmelweis Egyetem egyetemi tanárának,

tudományos és tudományszervezési tevékenységéért, a tudományos eredmények társadalmi-gazdasági hasznosításának területén végzett munkásságáért

Gyulai József akadémikusnak, Széchenyi-díjas fizikusnak, az MTA Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézet igazgatójának,

a kultúra és az oktatás területén végzett több évtizedes kiemelkedő pedagógiai és vezetői munkásságáért

Honti Mária Apáczai Csere János-díjas pedagógusnak, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium nyugalmazott közigazgatási államtitkárának,

a magyar karikatúra legjobb hagyományaira támaszkodó stílus- és műfajteremtő munkássága, művészi életútja elismeréseként

Kaján Tibor Munkácsy Mihály-díjas grafikusművésznak, karikaturistának, Kiváló Művésznek,

művészi életpályája elismeréseként

Keres Emil Kossuth-díjas színművésznak, Kiváló Művésznek,

nemzetközileg is számontartott, sokoldalú irodalmi munkássága elismeréseként

Kertész Ákos József Attila-díjas írónak,

nemzetközileg is elismert tudományos, kutatói munkásságáért, példaértékű oktató-nevelő tevékenységéért

Leindler László akadémikusnak, Széchenyi-díjas matematikusnak, a Szegedi Tudományegyetem egyetemi tanárának,

a magyar bútorgyártásban és tárgyszervezésben végzett jelentős tevékenységéért, több évtizedes belsőépítésztervezői, valamint oktatói-nevelői munkássága elismeréseként

Németh István Munkácsy Mihály-díjas belsőépítésznek, nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanárnak, Kiváló Művésznek,

fél évszázados — különösen gyermek- és ifjúsági — műsorszerkesztői, határainkon túl is elismert sokoldalú rádiós munkásságáért

Padisák Mihálynak, a Magyar Rádió Rt. nyugalmazott szerkesztőjének, műsorvezetőnek,

kulturális — ezen belül kiemelkedően a régészeti — örökségvédelmünk érdekében végzett, több évtizedes, nemzetközileg is elismert tudományos munkássága elismeréseként

dr. Póczy Klára régész-művészettörténésznek, a Budapesti Történeti Múzeum nyugalmazott tudományos főmunkatársának,

több évtizedes tudományos, kutatói, oktató-nevelő és írói munkássága elismeréseként

dr. Popper Péter pszichológusnak, közírónak,

kiemelkedő irodalmi életműve elismeréseként

dr. Rába Györgynek, az irodalomtudomány doktorának, Széchenyi-díjas irodalomtörténésznek, költőnek, műfordítóknak,

a nemzeti agrárpolitika és a magyar agrártörténet kérdéseivel kapcsolódó agrárökonómiai tudományos kutatásai, valamint publikációs és oktatói munkássága elismeréseként

dr. Romány Pálnak, az MTA doktorának, agrármérnöknek, a Szent István Egyetem címzetes egyetemi tanárának,

az oktatás-nevelés és kutatás terén végzett kiemelkedő, nemzetközileg is számon tartott eredményeket felmutató munkássága elismeréseként

dr. Sótónyi Péter akadémikusnak, a Semmelweis Egyetem egyetemi tanárának,

több évtizedes kutatói, szerkesztői, oktató-nevelő munkásságáért, a hazai nyelvészet eredményeinek nemzetközi elismertetéséért

dr. Szépe Györgynek, a nyelvtudomány kandidátusának, a Pécsi Tudományegyetem nyugalmazott egyetemi tanárának, professor emeritusnak,

több mint négy évtizedes kiemelkedő szakmai, oktatói és tudományos munkásságáért

Telegdy Gyula akadémikusnak, a Szegedi Tudományegyetem Széchenyi-díjas egyetemi tanárának,

a központi közigazgatásban végzett több évtizedes példaeértékű munkásságáért, a Magyar Államkincstár létrehozása és fejlesztése érdekében végzett tevékenységéért

Thuma Józsefnek, a Pénzügyminisztérium volt közigazgatási államtitkárának,

a Magyar Köztársaság nemzetközi kapcsolatainak fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Tóth Tamás nagykövetnek, a Külügyminisztérium főosztályvezetőjének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
KÖZÉPKERESZTJE
(katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

az Oroszországi Föderáció II. Magyar Központi Katonai Temetője felavatása érdekében végzett munkássága elismeréseként

dr. Holló József vezérőrnagynak, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum főigazgatójának,

Nagy Imre szellemi hagyatékának ápolásában végzett tevékenysége, életútja elismeréseként

Ujvári József nyugalmazott dandártábornoknak, a Nagy Imre Társaság országos elnöksége tagjának, az intézőbizottság elnökének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
TISZTIKERESZTJE
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

az élelmiszeripar területén végzett több évtizedes, nemzetközileg is számon tartott munkássága elismeréseként

dr. Biacs Péternek, a kémiai tudomány doktorának, az Élelmiszerbiztonsági Hivatal mb. főigazgatójának,

a közigazgatásban végzett több évtizedes kiemelkedő tevékenysége elismeréseként

dr. Bozsó Péternek, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat megyei főjegyzőjének,

külföldön is számon tartott oktatói és tudományos munkássága elismeréseként

dr. Erdélyi Józsefnek, a kémiai tudomány doktorának, a Budapesti Műszaki Főiskola kari főigazgatójának, intézetigazgatónak, egyetemi tanárnak,

a magyar vasúti közlekedés szolgálatában végzett több évtizedes munkássága elismeréseként

dr. Fehérvári Lászlónak, a Győr-Sopron-Ebenfurti Vasút Rt. ny. vezérigazgatójának,

a vakokat segítő szoftver fejlesztésében végzett munkásságukért

dr. Gordos Gézának, a műszaki tudomány doktorának, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kar egyetemi tanárának,

dr. Németh Gézának, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kar egyetemi docensének,

dr. Olasz Gábornak, a nyelvtudomány kandidátusának, az MTA Nyelvtudományi Intézete tudományos főmunkatársának, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Villamosmérnöki és Informatikai Kar egyetemi docensének,

Budapest főváros érdekében, több mint négy évtizeden át végzett vezetői munkája elismeréseként

dr. Hajdú Györgynek, a Fővárosi Közterület-fenntartó Rt. vezérigazgatójának,

a hazai pénztármozgalom kialakulása és töretlen fejlődése érdekében végzett munkássága elismeréseként

dr. Hajdú Istvánnak,

nagy népszerűségnek örvendő művészi munkásságáért

Heller Tamásnak, a Mikroszkóp Színpad színművészeknek,

a műemlékvédelemben és az épített örökség védelme érdekében végzett, nemzetközileg is elismert munkásságáért, életművéért

dr. Horler Miklós Széchenyi-díjas építésznek, a művészettörténeti tudomány doktorának, c. egyetemi tanárnak,

az esztergomi vár és a Vármúzeum rekonstrukciója érdekében végzett fáradhatatlan munkássága elismeréseként

Horváth Bélának, az Esztergomi Vármúzeum igazgatójának,

irodalmi munkássága elismeréseként

Huszár Sándor írónak, szerkesztőnek, műfordítóknak,

nemzetközileg is elismert tudományos eredményeiért, iskolateremtő munkásságáért, tudományszervezői tevékenységéért

Katona Gyula, akadémikusnak, az MTA Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet igazgatójának,

több évtizedes irodalomtudományi munkásságáért, oktatói, kutatói, valamint oktatás- és tudományszervezői tevékenységéért

dr. Kenyeres Zoltánnak, az irodalomtudomány doktorának, az ELTE Bölcsészettudományi Kar tanszékvezető egyetemi tanárának, a Magyar Irodalomtörténeti Intézet igazgatójának,

több évtizedes, nemzetközileg is elismert művészi munkásságáért, balettigazgatói tevékenysége elismeréseként

Keveházi Gábor Kossuth-díjas táncművésznek, a Pécsi Nemzeti Színház balettigazgatójának, Kiváló Művésznek,

méltán nagy sikerű művészi munkásságáért, az Országos Polgárőr Szövetség megalakításában és működésében végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréseként

Markos György színművésznek, írónak, az Országos Polgárőr Szövetség elnökhelyettesének,

az orvos- és gyógytornásképzés fejlesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

dr. Mészáros Tamásnak, az orvostudomány kandidátusának, a Szegedi Tudományegyetem ÁOK Ortopédiai Klinika tanszékvezető egyetemi tanárának,

sokoldalú művészi munkássága elismeréseként

Miklós Tibor írónak, rendezőnek, a Ferencvárosi Nyári Játékok Kht. művészeti vezetőjének,

példaértékű nyelvészeti tudományos munkássága, irodalmi és oktatói tevékenysége elismeréseként

dr. Nádasdy Ádámnak, a nyelvtudomány kandidátusának, nyelvésznek, költőnek, az ELTE BTK Angol-Amerikai Intézet egyetemi docensének,

a sportegészségügy területén végzett több évtizedes munkássága elismeréseként

prof. dr. Pucsok Józsefnek, az orvostudomány doktorának, az Országos Sportegészségügyi Intézet főigazgató főorvosa tudományos helyettesének,

a magyar kultúra nemzetközi megismertetése és terjesztése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Saleh Hanna Thaiernek, a Syntumex Kft. kutatólaboratórium-vezetőjének,

a természetvédelem, ezen belül különösen a madárvédelem érdekében kifejtett népszerűsítő publicisztikai, oktató-nevelő tevékenysége elismeréseként

Schmidt Egon írónak,

a magyarországi kortársoktatás megteremtése érdekében végzett munkássága elismeréseként

prof. dr. Simon Tamásnak, az orvostudomány kandidátusának, a Semmelweis Egyetem Közegészségtani Intézete igazgató-helyettesének,

külföldön is nagyrabecsült művészete elismeréseként

Sümei Eszternek, a Magyar Állami Operaház magánénekesének,

több évtizedes példaértékű tudományos kutatói, oktatói, tudományszervezői és vezetői munkássága elismeréseként

dr. Szabó Dezsőnek, az orvostudomány doktorának, az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézete ny. tudományos tanácsadójának, c. egyetemi tanárának,

a lakásépítés, valamint az épített környezettel kapcsolatos ingatlanfejlesztés érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Szabó Jánosnak, az OTP Ingatlan Rt. vezérigazgatójának,

a magyarországi közúti közlekedés közúti infrastruktúrájának megvalósításához nyújtott tervezői, hálózatfejlesztői, közlekedés-biztonsággal kapcsolatos szabályozási tevékenységéért, valamint a nemzetközi ügyi világszervezetben ellátott képviselőletért

Szalai Bélának, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium ny. miniszteri biztosának,

négy évtizedes tudományos, oktató-nevelő és publikációs tevékenysége elismeréseként

dr. Tenk Antalnak, a mezőgazdasági tudomány kandidátusának, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszer-tudományi Kar tanszékvezető egyetemi tanárának,

a közigazgatásban végzett több évtizedes kiemelkedő tevékenysége elismeréseként

dr. Tóth Lászlónak, Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata címzetes főjegyzőjének,

több évtizedes gyógyító és tudományos kutatói munkásságáért, tudományszervező és oktató tevékenységéért

dr. Tulassay Zsoltnak, az orvostudomány doktorának, a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar II. sz. Belgyógyászati Klinika tanszékvezető egyetemi tanárának,

nemzetközileg is elismert művészi munkásságáért

Varnus Xaver orgonaművésznek,

a gyermekegészségügy területén végzett eredményes tevékenysége elismeréseként

prof. dr. Velkey Lászlónak, az orvostudomány kandidátusának, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház Gyermekegészségügyi Központja ny. igazgatójának,

az orvosi diagnosztikumok területén végzett tudományos kutatási eredményei, valamint ezek gyakorlati felhasználásában végzett innovatív tevékenysége elismeréseként

dr. Zsinka Lászlónak, a kémiai tudomány kandidátusának, az Izotóp Intézet Kft. ügyvezető igazgatójának;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND TISZTIKERESZTJE (katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

beosztásaiban huzamos időn át végzett kiemelkedő munkája elismeréseként

Berényi Oszkár dandártábornoknak, a HM Központi Pénzügyi és Számviteli Hivatal főigazgatójának,

több mint három évtizedes eredményes belügyi tevékenysége elismeréseként

Zsinka András ny. rendőr dandártábornoknak, a Belügyminisztérium Személyügyi Főosztálya vezetőjének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND LOVAGKERESZTJE (polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

sokoldalú irodalmi életútja elismeréseként

Albert Gábor József Attila-díjas költőnek, írónak,

a felsőoktatás működésében és modernizálásában végzett eredményes munkája, oktató-nevelő tevékenysége elismeréseként

dr. Bankó Sándornak, a Magyar Iparművészeti Egyetem gazdasági főigazgatójának, főtitkárának,

a nyelvtudomány terén végzett, nemzetközileg is elismert munkásságáért, több évtizedes oktatói tevékenységéért

dr. Bassola Péternek, a nyelvtudomány kandidátusának, a Szegedi Tudományegyetem BTK Német Nyelvészeti Tanszék tanszékvezető egyetemi tanárának,

az úszó sportágban elért eredményeiért, oktatói tevékenységéért

dr. Bánki Horváth Béla világbajnok senior úszónak,

a közigazgatás korszerűsítése érdekében végzett eredményes tevékenysége elismeréseként

dr. Bekényi Józsefnek, a BM Önkormányzati Hivatal Önkormányzati Főosztálya vezetőjének,

színházművészeti pályafutása elismeréseként

Beregi Péternek, a Mikroszkóp Színpad színművészenek,

több évtizedes közigazgatási és vezetői tevékenysége elismeréseként

dr. Bíró Lászlónak, Szerencs Város Önkormányzata címzetes főjegyzőjének,

zenepedagógusi-karnagyai munkásságukért, a magyar zenekultúra nemzetközi elismertetése érdekében végzett tevékenységükért

Botka Valéria Liszt Ferenc-díjas ny. karvezetőnek,

dr. Csányi László Liszt Ferenc-díjas ny. karvezetőnek,

a vitorlázó repülő sportágban elért eredményeiért

Bolla Mária vitorlázó repülőnek,

a járványos gyermekbénulás világméretű eradikációjában kifejtett országos koordináló munkájáért, valamint a specifikus prevencióban végzett magas színvonalú tevékenységéért

dr. Budai Józsefnek, az orvostudomány kandidátusának, a Fővárosi Önkormányzat Szent László Kórháza szaktanácsadójának, a Haynal Imre Egészségtudományi Egyetem ny. egyetemi tanárának,

több évtizedes művészi munkásságáért, tudományos és szépirodalmi művek páratlan illusztrálásáért

Csapó István György fotóművészenek, az MTA Kísérleti Orvostudományi Kutató Intézet tanácsadójának,

a műszaki felsőoktatás területén elért eredményeiért, négy évtizedes, iskolateremtő munkásságáért, az egyetem szakmai profilját szélesítő fejlesztő tevékenységéért

dr. Cselényi Józsefnek, a műszaki tudomány kandidátusának, a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki Kar egyetemi tanárának,

sokoldalú televíziós rendezői munkássága elismeréseként

Csenterics Ágnes rendezőnek,

sokoldalú irodalmi munkássága elismeréseként

Csiki László József Attila-díjas írónak, költőnek,

közel négy évtizedes művészi munkásságáért, a magyar és világirodalom értékeinek hiteles tolmácsolásáért, irodalomnépszerűsítő tevékenységéért

Csikos Sándornak, a Debreceni Csokonai Színház Jászai Mari-díjas színművészenek,

a magyar Kelet-kutatásban, oktatásban, tudomány- és oktatásszervezésben, tudományos ismeretterjesztésben végzett munkássága elismeréseként

dr. Csongor Barnabásnak, a nyelvtudomány kandidátusának, az ELTE BTK Kelet-Ázsiai Tanszék ny. tanszékvezető egyetemi docensének,

több évtizedes a központi közigazgatásban végzett példaeértékű munkája elismeréseként

Czakóné Kónya Évának, a Miniszterelnöki Hivatal irodavezetőjének,

nemzetközileg is elismert művészi munkásságáért

Deák Andrásnak, a BM Duna Szimfonikus Zenekar vezető karmesterének,

több évtizedes, a felsőoktatás érdekében végzett sokoldalú munkásságáért, intézményvezetői, oktató-nevelő tevékenységéért

dr. Dinya Lászlónak, a mezőgazdasági tudomány kandidátusának, a Károly Róbert Főiskola főigazgató-helyettesének, tanszékvezető egyetemi tanárnak,

több évtizedes, sokoldalú irodalmi munkássága elismeréseként

Dobai Péter József Attila-díjas és Babérkoszorú-díjas írónak, dramaturgnak,

az elektroanalitika témakörében végzett, nemzetközileg is elismert, több mint négy évtizedes oktatói tevékenységéért

dr. Farsang Györgynek, a kémiai tudomány doktorának, az ELTE TTK Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszék egyetemi tanárának,

Barcs város és térsége érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

Feigli Ferencnek, Barcs város polgármesterének,

több évtizedes tudományos munkássága, az egészségügyi felsőoktatásban végzett oktatói-nevelői, valamint gyógyító tevékenysége elismeréseként

dr. Fejérdy Pálnak, az orvostudomány kandidátusának, a Semmelweis Egyetem rektorhelyettesének, a Fogorvostudományi Kar Fogpótlástani Klinika igazgatójának, egyetemi tanárnak,

a műemlékvédelem területén végzett, nemzetközileg is számon tartott tevékenysége elismeréseként

dr. Fejérdy Tamásnak, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal felügyeleti igazgatójának,

sokoldalú könnyűzenei előadóművészi és zeneszerzői munkássága elismeréseként

Fenyő Miklós zeneszerzőnek, szövegírónak, előadó-művésznek,

több mint három évtizedes gyógyítói tevékenységéért, a szakorvos képzésben végzett munkássága elismeréseként

dr. Füle Erzsébet fül-orr-gége szakorvosnak, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Jósa András Kórház osztályvezető főorvosának,

a településfejlesztésben, a határ menti és határon túli együttműködésben végzett munkássága elismeréseként

Fülöp Mihály Istvánnak, Biharkeresztes város polgármesterének,

az agy kutatásban végzett, nemzetközileg is elismert munkásságáért, több évtizedes példaértékű oktató-nevelő munkájáért

dr. Gallyas Ferencnek, a biológiai tudomány doktorának, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kara egyetemi tanárának,

negyed századon át végzett belügyi tevékenysége elismeréseként

dr. Gelicz Józsefnének, a BM Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal Budapesti és Pest Megyei Regionális Igazgatósága igazgatóhelyettesének,

a hazai szállodaipar és a gyógyturizmus területén végzett több mint fél évszázados munkássága elismeréseként

dr. Gellai Imrénnek, az Aquaprofit Kft. turisztikai tanácsadójának,

a társadalombiztosítás területén végzett munkássága elismeréseként

dr. Gerencsér Lászlónak, a közgazdaságtudomány kandidátusának, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság közgazdasági főigazgató-helyettesének,

a labdarúgó sportág fejlesztésében, valamint az utánpótlás nevelése érdekében végzett eredményes tevékenysége elismeréseként

dr. Géczi István labdarúgónak, szakedzőnek, a Budapest XV. kerületi Ifjúsági és Sportközpont igazgatójának,

több évtizedes szakmai munkássága elismeréseként

Havas Ferencnek, a Magyar Államkincstár Nógrád Megyei Területi Igazgatósága irodavezetőjének,

nemzetközileg is számon tartott tudományos munkássága, tudományos szervező és oktatói tevékenysége elismeréseként

dr. Horváth Jenőnek, a matematikai tudomány doktorának, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Kar Matematikai Intézete egyetemi tanárának,

az élelmiszer-mérnök-képzés és az élelmiszer-tudomány területén végzett több évtizedes munkássága, valamint oktatás-kutatás szervezési tevékenysége elismeréseként

dr. Hoschke Ágostonnak, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Élelmiszer-tudományi Kar dékánjának, tanszékvezető egyetemi tanárnak,

példaértékű oktatói, tankönyvírói és tananyagfejlesztői tevékenységéért, a statisztikai tudomány népszerűsítéséért

dr. Hunyadi Lászlónak, a közgazdaságtudomány kandidátusának, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Közgazdaságtudományi Kar egyetemi tanárának,

színházművészeti pályafutása elismeréseként

Huszar Lászlónak, a Pesti Magyar Színház színművészeknek,

a hazai természeti örökség megóvásában, értékeinek feltárásában végzett három évtizedes természetvédelmi munkássága elismeréseként

dr. Iványosi Szabó Andrásnak, a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság igazgatóhelyettesének,

a tájépítészet terén végzett több évtizedes oktatói és tudományos munkássága elismeréseként

dr. Jámbor Imrénnek, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem Tájépítészeti, -védelmi és -fejlesztési Kar dékánjának, tanszékvezető egyetemi tanárnak,

a társadalombiztosítás, illetve az egészségbiztosítás területén végzett kiemelkedő munkája elismeréseként

dr. Kameniczky Istvánnak, a közgazdaságtudomány kandidátusának, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár főigazgató-helyettesének,

a magyarországi horvátok érdekében végzett több évtizedes, kiemelkedő tevékenységéért

dr. Karagics Mihálynak, az Országos Horvát Önkormányzat elnökének,

több évtizedes pedagógiai és előadóművészi munkája elismeréseként

Kiss András Liszt Ferenc-díjas hegedűművészek, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárának,

több évtizedes tudományos, oktató-nevelő munkássága, előadóművészi tevékenysége elismeréseként

dr. Komlós Katalin Erkel Ferenc-díjas zenetörténésznek, a zenetudomány doktorának, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárának,

a magyar erdészetért és vízügyért végzett több évtizedes munkássága elismeréseként

Kovács Gábornak, a Nyírerdő Rt. vezérigazgatójának,

több évtizedes ügyvédi munkásságáért, életútja elismeréseként

dr. Krasznai András egyéni ügyvédnek,

több évtizedes műfordítói munkássága elismeréseként

Kúnus Lászlónak, a Corvina Kiadó idegen nyelvi főszerkesztőjének, műfordítónak,

több évtizedes kimagasló művészetpedagógiai és alkotói munkássága elismeréseként

dr. Kürthy Ödönné textilművészek, ny. tanszékvezető egyetemi tanárnak,

a közigazgatásban végzett másfél évtizedes kiemelkedő szakmai munkája elismeréseként

Lévai Zoltánnak, a Foglalkoztatáspolitikai és Munkügyi Minisztérium főosztályvezetőjének, személyügyi igazgatónak,

több évtizedes példaértékű tudományos munkássága, oktatói és publikációs tevékenysége elismeréseként

dr. Lévy Bélának, a kémiai tudomány doktorának, az ELTE TTK Magkémiai Tanszék egyetemi tanárának,

több évtizedes művészi tevékenysége elismeréseként
Macskássy Izolda festő- és grafikusművészek,

több évtizedes, nemzetközileg is számon tartott kimagasló színvonalú művészeti tevékenysége, valamint művészetoktatói munkássága elismeréseként

Matuz István Liszt Ferenc-díjas fuvolaművészek, zeneszerzőnek, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem egyetemi tanárának, Erdemes Művészek,

több évtizedes sikeres gyógyító és tudományos tevékenysége elismeréseként

dr. Mayer Árpádnak, a Fővárosi Önkormányzat Uzsoki Utcai Kórháza osztályvezető főorvosának,

kiváló előadóművészi tevékenysége elismeréseként

Máté Ottilia dalénekesnek,

széles körű tudományos munkássága, szakmai közéleti, valamint a nemzetközi egészségügyi kapcsolatok kiépítése érdekében végzett tevékenysége elismeréseként

dr. Mechler Ferencnek, az orvostudomány doktorának, a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanárának,

a közigazgatásban végzett több mint négy évtizedes kiemelkedő munkája elismeréseként

dr. Mészáros Józsefnek, a Pest Megyei Közigazgatási Hivatal Igazgatási Főosztály ny. osztályvezetőjének,

a gyermekpszichoterápia területén végzett több évtizedes áldozatos munkája elismeréseként

Nemes Líviának, a Fővárosi Gyermekpszichológiai Szakrendelés ny. pszichológusának, gyermekpszichoterapeutának,

kiemelkedő munkássága elismeréseként

Radnainé dr. Fogarasi Katalinnak, a Nemzeti Kegyeleti Bizottság titkárának,

nemzetközileg is elismert gyógyító tevékenységéért, a szakember-továbbképzés érdekében végzett eredményes munkájáért

prof. dr. Ritter László professor emeritusnak, az orvostudomány kandidátusának, az Országos Gyógyintézeti Központ sebész-főorvosának,

két évtizedes művészi tevékenysége, színházi és filmszerepekben nyújtott emlékezetes alakításai elismeréseként

Rubold Ödönné Katona József Színház Jászai Mari-díjas színművészenek,

a 2004. évi Műkorcsolyázó- és Jégtánc Európa-bajnokságon elért eredménye elismeréseként

Sebestyén Júlia műkorcsolyázónak,

több évtizedes művészetiirányító és művészetszervező tevékenysége elismeréseként

Serfőző Sándornak, a Magyar Állami Népi Együttes ny. igazgatójának,

a gyorsasági motorversenyzésben elért eredményeiért, oktatói tevékenységéért

Szabó II. László gyorsasági motorversenyzőnek,

több évtizedes tudományos, kutatói munkássága, példaeértékű gyógyító és oktató-nevelő tevékenysége elismeréseként

dr. Szabó Istvánnak, az orvostudomány doktorának, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika tanszékvezető egyetemi tanárának,

kiváló előadóművészi tevékenysége elismeréseként

Szentendrei Klára dalénekesnek,

több évtizedes ügyvédi munkássága, valamint a jogi ismeretterjesztésben végzett tevékenysége elismeréseként

dr. Szentmiklósi Péter ügyvédnek,

a magyar szervátültetettek társadalmi integrációja érdekében végzett munkássága elismeréseként

Székely Györgynek, a Magyar Szervátültetettek Országos Sport, Kulturális és Érdekvédelmi Szövetsége elnökének,

az orvosi szociológia-egészségszociológia terén végzett tudományos munkája, vezetői és oktatói tevékenysége elismeréseként

dr. Tahin Tamásnak, a szociológiai tudomány kandidátusának, a Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Kar főigazgatójának, főiskolai tanárának,

az ARP könyvsorozata kiadása érdekében végzett eredményes munkássága elismeréseként

Tevelyné Kulcsár Andreának, az Atlanti Kutató és Kiadó Közalapítvány titkárságvezetőjének,

több évtizedes gyermekirodalmi munkássága elismeréseként

Tordon Ákos József Attila-díjas írónak, meseírónak,

több évtizedes tudományos munkássága, oktatói tevékenysége elismeréseként

dr. Törőcsik Máriának, a közgazdaságtudomány doktorának, a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar egyetemi tanárának,

sokoldalú irodalmi munkássága, egyetemi oktatói tevékenysége elismeréseként

dr. Tverdota György irodalomtörténésznek, az irodalomtudomány doktorának, az ELTE Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanárának,

több évtizedes művészi tevékenysége elismeréseként

Urbán György képzőművésznél,

több évtizedes, kiemelkedő egészségpolitikai tevékenysége elismeréseként

dr. Varga Piroskának, a budapesti Szent Imre Kórház főigazgató-helyettesének, minőségügyi igazgatónak,

több évtizedes, nemzetközileg is elismert tudományos, kutatói és publikációs tevékenysége elismeréseként

prof. dr. Varga Tibornak, az orvostudomány kandidátusának, a Szegedi Tudományegyetem Igazságügyi Orvostani Intézet tanszékvezető egyetemi tanárának,

a magyar lakosság egészségi állapotának megőrzése érdekében végzett több évtizedes tevékenysége elismeréseként

dr. Vass Ádámnak, az Országos Tisztifőorvosi Hivatal Járványügyi Főosztálya vezetőjének,

a Magyar Köztársaság és a szomszéd országok közötti gazdasági kapcsolatok fejlesztése, valamint a kelet-közép európai regionális gazdasági együttműködés előmozdítása érdekében végzett munkássága elismeréseként

Vezér Zolánnak, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Engedélyezési és Közigazgatási Hivatala főosztályvezetőjének,

a kémiai tudományok terén végzett oktatói és tudománypolitikai tevékenysége elismeréseként

dr. Visy Csabának, a kémiai tudomány doktorának, a Szegedi Tudományegyetem TTK Fizikai Kémiai Tanszék tanszékvezető egyetemi tanárának,

az idegenforgalom területén végzett több évtizedes munkássága elismeréseként

dr. Wolff Péternek, az Országos Idegenforgalmi Bizottság elnökének,

sokoldalú kulturális tevékenysége elismeréseként

Zimányi Zsófiának, a Budapesti Fesztiválközpont vezetőjének,

a hazai újszülött intenzív ellátás megszervezése és működtetése érdekében végzett munkásságáért, a koraszülöttek gyógyításáért és ellátásáért

dr. Zubovics Lászlónak, a Schöpf-Merei Ágost Kórház és Anyavédelmi Központ orvosigazgatójának, osztályvezető főorvosnak,

több mint félévszázados gazdag művészi munkásságáért, illusztrációs tevékenységéért

Zsoldos Vera grafikusművészek;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ÉRDEMREND
LOVAGKERESZTJE
(katonai tagozata)

beosztásaiban huzamos időn át végzett kiemelkedő munkájuk elismeréseként

Aszalai István ezredesnek, a Honvédelmi Minisztérium Logisztikai és Haditechnikai Fejlesztési Felügyeleti Főosztály főosztályvezető-helyettesének,

Cserjési János ezredesnek, a Honvédelmi Minisztérium Védelempolitikai Főosztály osztályvezetőjének,

Hajnal István dandártábornoknak, a MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság törzsfőnökének,

Kovács István dandártábornoknak, az MH 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Dandár parancsnokának,

Török Lajos ezredesnek, a Honvédelmi Minisztérium Oktatási és Tudományszervező Főosztály Tudományszervező Osztály vezetőjének,

beosztásában több évtizeden át végzett példaértékű munkássága, oktatói tevékenysége elismeréseként

dr. Dettné dr. Légrády Ilona ezredesnek, a hadtudomány kandidátusának, a Rendőrtiszti Főiskola Vám- és Pénzügyőri Tanszék tanszékvezetőjének,

beosztásában több évtizeden át végzett példaértékű munkássága elismeréseként

Dobos Károly alezredesnek, a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoka kiemelt referensének,

kimagasló szakmai és vezetői tevékenysége elismeréseként

dr. Dsupin Ottó hőr. ezredesnek, a BM Védelmi Hivatala vezetőjének,

több mint három évtizedes belügyi szolgálata elismeréseként

dr. Fodor Attila hőr. ezredesnek, a Határőrség Országos Parancsnoksága Humán Főosztály, Fegyelmi Osztály főosztályvezető-helyettesének,

a büntetés-végrehajtási szervezet állományában végzett munkája elismeréseként

Hegedűs Imre bv. alezredesnek, a Sopronkőhidai Fegyház és Börtön Fogvatartási Ügyek Osztálya osztályvezető-helyettesének,

a tűzvédelem és a katasztrófavédelem területén végzett közel három évtizedes hivatásos tűzoltói szolgálata elismeréseként

Heizler György tű. ezredesnek, a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság igazgatójának,

a határőrség állományának kiképzésében végzett több évtizedes kiemelkedő munkája elismeréseként

dr. Kátai László hőr. ezredesnek, a Körmenyi Rendészeti Szakközépiskola igazgatójának,

a katasztrófavédelem területén végzett kiemelkedő szolgálata elismeréseként

Kloczka Mihály pv. ezredesnek, a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Minősített Időszaki Tervezési Főosztálya vezetőjének,

beosztásaiban huzamos időn át végzett kiemelkedő munkájáért, tudományos, oktatói és vezetői tevékenysége elismeréseként

dr. Szilágyi Tivadarezredesnek, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Filozófia és Kultúrtörténet Tanszék egyetemi tanárának,

a határőrség állományában végzett kimagasló munkája elismeréseként

Zámbó Péter hőr. ezredesnek, a Határőrség, Pécsi Határőr Igazgatóság rendészeti igazgató-helyettesének;

érdemes és eredményes munkásságuk elismeréseként

a belügyminiszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Bokányi Kálmánnénak, Répcelak jegyzőjének,
Czédly Gyulának, Kengyel polgármesterének,

dr. Czucz Mihálynak, Kunszentmárton polgármesterének,
Danielisz Bélának, a Fővárosi Közgyűlés Városrendé-
 zeti Bizottsága elnökének,

Döme Józsefnének, Felgyő Község Polgármesteri Hiva-
 tal ügyviteli ellátójának,

Hamikus Ferencnének, az üllői Árpád Fejedelem Általá-
 nos Iskola igazgatójának,

Holopné Schramek Kornéliának, Budapest Főváros
 XIII. kerület alpolgármesterének,

dr. Horváth István ny. címzetes múzeumigazgatónak,

dr. Kisgyura Attilának, a Somogy Megyei Közigazgatási
 Hivatal főosztályvezetőjének,

dr. Kovács Zsoltnak, a Csongrád Megyei Közigazgatási
 Hivatal főosztályvezetőjének,

Leszkovszki Tibornak, Várpalota Város polgármesterének,

Litke Gábornak, a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Köz-
 igazgatási Hivatal vezető-főtanácsosának,

Pető Sándor hosszúhetényi lakosnak,

Potemtin Károly szigetszentmiklósi lakosnak,

Rényai Jánosnak, Szakoly polgármesterének,

dr. Simonné dr. Hack Erzsébetnek, a Békés Megyei Köz-
 igazgatási Hivatal főosztályvezetőjének,

Szalai Istvánnak, a Belügyminisztérium főosztályvezető-
 jének,

Szalay Ilonának, Vác Polgármesteri Hivatal főosztály-
 vezetőjének,

Szamosvölgyi Pétemek, Gyöngyöstarján polgármesterének,

dr. Szaniszló Évának, Salgótarján Város Polgármesteri
 Hivatal irodavezető-helyettesének,

Szirtes Lajosnak, Zalakaros polgármesterének,

Szöllősiné dr. Csepeli Ágotának, a Budapest Főváros
 Közigazgatási Hivatal Fővárosi Gyámhivatala hivatalveze-
 tőjének,

Vezse Árpádné dr.-nak, a Szabolcs-Szatmár-Bereg
 Megyei Önkormányzati Hivatal hivatalvezetőjének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
 ÉRDEMKERESZT
 (katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

Iglai Lajos r. alezredesnek,

Juhász István r. alezredesnek,

Köllő Imre r. alezredesnek,

dr. Petkó Mihályné ro. alezredesnek,

Szakszi Ákos tű. alezredesnek,

Szoleczky János tű. alezredesnek,

dr. Újhelyi János ny. hőr. o.ezredesnek;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST
 ÉRDEMKERESZT
 (polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Balogh Tibornak, Székesfehérvár Város Polgármesteri
 Hivatala ügyintézőjének,

Barabásné Czövek Ágnesnek, Gyöngyös alpolgármeste-
 rének,

Bartha Alajosnének, Csemő polgármesterének,

Bogáti Károlynak, Váncsod polgármesterének,

Kovács Györgynek, Orosháza Polgármesteri Hivatala
 osztályvezetőjének,

Petrikovits Gyulának, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei
 Önkormányzat Hivatala osztályvezetőjének,

Schnaider Lászlónak, Herceghalom polgármesterének,

Sill Lászlónak, Géderlak polgármesterének,

Szabó Ferencnek, Boba polgármesterének,

dr. Szabó Lászlónének, a BM Központi Adatfeldolgozó,
 Nyilvántartó és Választási Hivatal főosztályvezető-helyet-
 tesének,

dr. Szelestey Juditnak, Pécs Polgármesteri Hivatal vezető-
 főtanácsosának,

Szládovics Bélának, a Zala Megyei Közigazgatási Hiva-
 tal ügyintézőjének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST
 ÉRDEMKERESZT
 (katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

Ágoston Sándor r. főtörzssászlósnak,

Faa József r. alezredesnek,

Keresztes József ny. r. alezredesnek;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI BRONZ
 ÉRDEMKERESZT
 (polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Emesz Lászlónének, a Belügyminisztérium ügykezelő-
 jének,

Handó Gézőnének, a Heves Megyei Rendőr-főkapitány-
 ság gyors- és gépirójának,

Kozma Zoltánnének, a Belügyminisztérium ügykezelő-
 jének,

Paór Ödönnének, a Bács-Kiskun Megyei Rendőr-főkapi-
 tányóság ügykezelés-vezetőjének,

Tóth Sándornénak, a Dunaszentberek Polgármesteri Hivatal főmunkatársának,

Vasas Józsefnének, a Nógrád Megyei Közigazgatási Hivatal ügykezelőjének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI BRONZ
ÉRDEMKERESZT
(katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

Cser Zoltán r. főtorzszászlósnak,
Fekete Sándor r. főtorzszászlósnak,
Hajnal Jánosné r. főtorzszászlósnak,
Jezsik Béla r. zászlósnak,
Szabó Zoltán r. főtorzszórmesternek,
Szalai Szilárd r. főtorzszászlósnak;

az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

dr. Balog Erikának, a Békés Megyei Önkormányzati Hivatal osztályvezetőjének,

dr. Bartucz Sándornak, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság főosztályvezetőjének,

dr. Blasszauer Bélának, a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának Családorvostani Intézete ny. tudományos tanácsadójának,

prof. dr. Böszörményi Ernőnek, az orvostudomány kandidátusának, a Balatonfüredi Állami Szívkórház ny. főigazgatójának,

Docsa Bélának, az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium osztályvezetőjének,

dr. György Ilonának, az orvostudomány kandidátusának, a Debreceni Egyetem Orvos- és Egészségtudományi Centrum, Általános Orvostudományi Kar, Gyermekklinika egyetemi docensének,

Horváth Gyulának, a KSH Somogy Megyei Igazgatóság ny. főelőadójának,

Horváthné dr. Sütő Teréznek, a Sopron Város Polgármesteri Hivatal Szociális Iroda Gyámhivatal irodavezetőjének,

prof. dr. Kárpáti Pálnak, az orvostudomány kandidátusának, a Szent István Kórház és Rendelőintézet osztályvezető főorvosának,

König Évának, az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettesének,

Krémemé Gerencsér Ildikónak, az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium főosztályvezető-helyettesének,

dr. Kulcsár Györgynek, az Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatóság országos tisztiorvosának,

dr. Madár Jánosnénak, az orvostudomány doktorának, a Johan Béla Epidemiológiai Központ ny. főosztályvezetőjének, szaktanácsadónak,

Marketti Juditnak, a Pszichiátriai Betegek Otthona és Rehabilitációs Intézete, Pszichiátriai Betegek Országos Módszertani Intézete (Bázakerettye) igazgatójának,

Mihalovits Ervinnek, a Nyugdíjasok Országos Képviselőte elnökének,

dr. Németh Lászlónak, a Fodor József Országos Közegészségügyi Központ Országos Mentálhigiénés és Foglalkozás-egészségügyi Intézet osztályvezető főorvosának,

Pöör Lenkének, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár főosztályvezető-helyettesének,

dr. Réti Jánosnak, az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság főosztályvezetőjének,

dr. Takács Magdolnának, a Pécsi Tudományegyetem, Általános Szociális Munkás Szak szakvezetőjének, főiskolai docensnek,

dr. Telek Vilmosnénak, a Gondviselés Szociális Foglalkoztató Szolgáltató és Kereskedelmi Közhasznú Társaság ügyvezetőjének, gyógypedagógusnak,

Tompa Lászlónak, Békés Megye Képviselő-testülete Általános Iskola, Speciális Szakiskola Diákotthon és Lakóotthona (Magyarbánhegyes) igazgatójának,

dr. Török Judit Katalinnak, a Szegedi Tudományegyetem Általános Szociális Munkás Szak szakvezetőjének, főiskolai docensnek,

Varga Leventének, az Atlant Épülettervező Kft. ügyvezetőjének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

dr. Brunner Rózának, az ÁNTSZ Oroszlány Városi Intézet városi tisztifőorvosának,

dr. Koltai Ildikónak, az ÁNTSZ Ajka Városi Intézet városi tisztifőorvosának,

Krizsán Sándornak, a Nyugdíjasklubok és Idősek „Életet az éveknek” Országos Szövetsége elnökének,

Kusovszky Imrénének, az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium főmunkatársának, személyi titkárnak,

Mezeiné Sántha Klárának, a Fővárosi Önkormányzat tordasi Értelmi Fogyatékosok Otthona intézményvezetőjének,

dr. Murányi Katalinnak, a Baranya Megyei Gyermekvédelmi Szakszolgálat volt igazgatójának,

dr. Vajda Károlynak, az ÁNTSZ Keszthely Városi Intézet városi tisztifőorvosának;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI BRONZ
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Babkáné Földesi Ilonának, az Országos Egészségbiztosítási Pénztár Hajdú-Bihar Megyei Egészségbiztosítási Pénztára osztályvezetőjének,

Gallai Doloresnek, Budapest XII. ker. Önkormányzat egészségügyi referensének;

a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

dr. Botos Ernő Péternek, a mezőgazdasági tudomány kandidátusának, az FVM Szőlészeti és Borászati Kutató Intézete igazgatójának,

dr. Forgács Barnának, a Debreceni Agrárgazdaság Kft. ügyvezető igazgatójának,

Szávay Gábornak, az Enyingi Agrár Rt. vezérigazgatójának;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

dr. Bozó Istvánnak, a Pest Megyei Földhivatal ny. ingatlan-nyilvántartási osztályvezetőjének;

a gazdasági és közlekedési miniszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

dr. Geri Istvánnak, a kémia tudományok kandidátusának, a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség főigazgató-helyettesének,

dr. Hamza Bélának, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium főosztályvezető-helyettesének,

Milkovits Andrásnének, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium főosztályvezető-helyettesének,

dr. Palágyi Tivadarnak, a Danubia Szabadalmi és Védjegy Iroda Kft. szabadalmi ügyvivőjének,

Rusznák Imrének, a Budapest Fővárosi Közgyűlés Kereskedelmi és Turisztikai Bizottságának elnökének,

Sáfrány Lajosnak, a Somogy Megyei Iparszövetség elnökének,

Szaszala Lászlónak, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közlekedési Felügyelet igazgatójának;

a gyermek-, ifjúsági és sportminiszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Kadler Gusztávnak, a Magyar Kajak-Kenu Szövetség alelnökének,

Török Bódognak, ny. szövetségi kapitánynak;

a honvédelmi miniszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
ÉRDEMKERESZT
(katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

Gelencsér Miklós ezredesnek,
Harró Béla ny. ezredesnek,
dr. Jaczenkó László ezredesnek,
Járfás István ezredesnek,
Keresztúri László ezredesnek,
dr. Koncz Lajos ezredesnek,
Romsics Ferenc ezredesnek,

Farkas Péter mk. alezredesnek,
Kovács Albert alezredesnek,
dr. Vasvári Tibor alezredesnek;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST
 ÉRDEMKERESZT
 (katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

Sieger Csaba alezredesnek;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI BRONZ
 ÉRDEMKERESZT
 (polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Deli Máriának, a Katonai Főügyészség előadójának;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI BRONZ
 ÉRDEMKERESZT
 (katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

Besenyő János századosnak;

az igazságügy-miniszter előterjesztése

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST
 ÉRDEMKERESZT
 (katonai tagozata)

kitüntetést adományozom

Dudás Mihály bv. törzsszászlósnek,
Maróti József bv. törzsszászlósnek;

a környezetvédelmi és vízügyi miniszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
 ÉRDEMKERESZT
 (polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

dr. Győry Jenő okleveles erdőmérnöknek,
Muray Róbert ny. festőművésznek, grafikusművésznek;

a külügyminiszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
 ÉRDEMKERESZT
 (polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Manfred Seidlnek, az Osztrák Tűzoltó Szövetség elnökének,
Rauhala Pekka Matiasné zongora-, ének- és zenetanárnak;

a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST
 ÉRDEMKERESZT
 (polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Sőmenek István érseki tanácsosnak, plébánosnak,
Tál Ferencnek, a Hungária Biztosító Veszprém-Fejér megyei területi Igazgatóság igazgatójának;

a nemzeti kulturális örökség minisztere előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
 ÉRDEMKERESZT
 (polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

dr. Ambrus Zoltánnénak, a Filharmónia Kelet-Magyarország Koncertszervező és Rendező Kht. Békés Megyei Iroda szervezőjének,

Banner Zoltán művészettörténésznek, írónak, előadóművésznek,

Böhm András költőnek, festőnek,

Farkas Pálnak, a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kar főiskolai docensének, szobrászművésznek,

Foktői Jánosnak, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztérium főosztályvezetőjének,

dr. Gaál Attilának, a Wosinsky Mór Megyei Múzeum igazgatójának,

Gaál Sándornak, a tiszafüredi Városi Könyvtár igazgatójának,

Kalmárné Horóczy Margit ny. festőművésznek,

Kállai János ny. vezetőprímásnak,

Koltay Andrásné ny. iparművésznek, egyetemi tanárnak,

dr. Környey Lászlónénak, a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár igazgatójának,

dr. Lázár Imrénak, a NKÖM Kulturális Intézetek Igazgatósága titkárságvezetőjének,

Lukovics Andrásnak, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Kölcsény Ferenc Közművelődési Tanácsadó és Szolgáltató Intézete igazgatójának,

Mága Zoltán hegedűművésznak,

Magyarits Andrásnak, a székesfehérvári Szabadművelődés Háza igazgatójának,

Nyári Gyula zenésznek, fotóművésznak,

Payer András zeneszerzőnek, előadóművésznak,

Pinczés Istvánnak, a Pesti Magyar Színház rendezőjének, műfordítónak, színházelméleti szakembernek,

Renkecz József ny. iskolaigazgatónak,

Richter Józsefnek, a Magyar Nemzeti Cirkusz Kht. artistaművésznak,

Rotter Oszkárénak, a Magyar Állami Operaház balett-művész-balettmeisterének,

Ruttká Ferenc festőművésznak,

Sinkó Károlyné hegedűművésznak,

Szöllősy Józsefnek, a Szegedi Szimfonikus Zenekar koncertmeisterének,

dr. Ujvári Jenőnek, a pécsi Sopianae Örökség Kht. ügyvezető igazgatójának,

Veress Miklós porcelántervező iparművésznak,

Vermes Máriának, a Szent István Király Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola hegedűművész-tanárának,

Vincellér Imre festőművésznak;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Baunoch Miklósnénak, a Nemzeti Táncszínház művészeti titkárának,

Berki Tibor hegedűművésznak,

Boronkay Ferencnének, a Filharmónia Kelet-Magyarország Koncertszervező és Rendező Kht. irodavezetőjének,

Csombok Józsefnek, a viszneki Általános Iskola igazgatójának,

Győrfi Lajos szobrászművésznak,

Heltmanné Mudri Zsuzsannának, a budapesti Öveges József Gyakorló Szakközépiskola és Pedagógiai Szakszolgálat könyvtáros-tanárának,

Hencsey Róbertnének, a Magyar Állami Operaház balett-művész-balettmeisterének,

ifj. Kállai Kis Ernő hegedűművésznak,

Makovínyi Tibornak, a Honvéd Együttes tánckarvezetőjének, táncos-szólistának,

Pósfai Zoltánnak, a Magyar Cirkusz és Varieté Kht. kulturális szervezőjének, ügyintézőnek;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI BRONZ
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Horváth Gizellának, a Győri Balett magántáncosának,

Lázár Györgynek, a Magyar Állami Operaház balett-kor-repetitorának,

Mátyásné Boros Györgyinek, a Vígszínház nézőtéri felügyelőjének,

Pánczél Lajosnak, a Pesti Magyar Színház hangtárvezetőjének,

Tőzsér Istvánnénak, a Filmharmónia Kelet-Magyarország Koncertszervező és Rendező Kht. gazdasági csoport-vezetőjének;

az oktatási miniszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Berecz András népzeneésznek, mesemondónak,

Bodnár Károlynénak, a budapesti Varga Jenő Közgazdasági Szakközépiskola és Szakiskola tanárának,

Bodor Ferencnének, a budapesti Erzsébet Királyné Szolgáltató és Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola igazgatójának,

dr. Dávid Lászlónak, az Oktatási Minisztérium főosztályvezető-helyettesének,

Erdőszegi Ferencnének, a Magyar Képzőművészeti Egyetem gazdasági főigazgatójának,

Fekete Pál ny. tanárnak,

Fried Ervinnének, a Középiskolai Matematikai és Fizikai Lapok (KÖMAL) kuratóriumi és szerkesztő bizottsági tagjának,

Horlái Györgynek, az Európai Nyelvek Stúdiója tanárának, szakmai tanácsadónak,

dr. Illés Bálint Csabának, a mezőgazdasági tudomány kandidátusának, a Szent István Egyetem GTK dékán-helyettesének, tanszékvezető egyetemi docensnek,

dr. Kelemen Lászlónak, Pécs Városüzemelési és Vagyongazdálkodási Rt. vezérigazgatójának,

dr. Kevei Ferencnének, a földrajztudomány doktorának, a Szegedi Tudományegyetem TTK tanszékvezető egyetemi docensének,

Komoróczy Lászlónak, a budapesti Török Flóris Általános Iskola tanárának,

Kovács Károly ceglédi ny. vállalkozónak,

Kuna Imrénnek, a kunszentmártoni Széchenyi István Általános Iskola igazgatójának,

László Sándornak, a FONÓ Budai Zeneház Kht. ügyvezető igazgatójának,

Liptainé Gräff Teréznek, a dunabogdányi Általános Iskola tanárának,

Lukács Barnabásnak, a kazincbarcikai Don Bosco Általános Iskola, Szakiskola, Középiskola és Kollégium igazgatójának,

dr. Nagy Ferencnek, az állam- és jogtudomány kandidátusának, a Szegedi Tudományegyetem ÁJTK tanszékvezető egyetemi tanárának,

Nagy Péternek, a Kispesti Polgármesteri Hivatal Művelődési Egységügyi és Sport Iroda irodavezetőjének,

Oláh Verának, a MATFUND Alapítvány képviselőjének,

Orosz Zoltánnak, a nyékládházi Kossuth Lajos Általános Iskola igazgatójának,

dr. Palotás Jánosnak, a budapesti József Attila Gimnázium ny. igazgatójának,

dr. Rácz Attilának, az állam- és jogtudomány kandidátusának, a Budapesti Közgazdaságtudományi és Államigazgatási Egyetem egyetemi tanárának,

Reich Margitnak, a Magyar Táncművészeti Főiskola zongorakísérő-zenepedagógusának,

dr. Rontó Györgyinek, a biológiai tudomány doktorának, a Semmelweis Egyetem egyetemi tanárának,

Ságiné Szabics Katalinnak, a ceglédi Károlyi Mihály Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskola igazgatójának,

dr. Sovány Istvánnak, a budapesti Wesselényi Miklós Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola igazgatójának,

Szabó Istvánnak, a sárbogárdi Petőfi Sándor Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium ny. igazgatójának,

Szikora Henriknének, a Modern Üzleti Tudományok Főiskolája főigazgató-helyettesének, főtitkárnak,

dr. Tóth Albertnek, a biológiai tudomány kandidátusának, a mezőtúri Tessedik Sámuel Főiskola főiskolai tanárának,

dr. Varga János akadémikusnak, az állatorvos-tudomány doktorának, a Szent István Egyetem Állatorvostudományi Kar egyetemi tanárának,

Vincze Bélának, az Észak-Alföldi Regionális Ifjúsági Szolgáltató Iroda programkoordinátorának,

dr. Záray Gyulának, a kémiai tudomány kandidátusának, az ELTE TTK tanszékvezető egyetemi tanárának;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Andrássy Katalinnak, a tarjáni Győry Sándor Általános Iskola gazdasági vezetőjének,

dr. Antónyné Benkő Ágnesnek, a Magyar Táncművészeti Főiskola Diákotthona igazgatójának,

Békefi Zsuzsannának, a veszprémi Lovassy László Gimnázium tanárának,

Bottyán Zoltánnak, a pásztói Mikszáth Kálmán Gimnázium és Postaforgalmi Szakközépiskola igazgatóhelyettesének,

Buresch Vencelnek, a ceglédi Várkonyi István Általános Iskola ny. igazgatóhelyettesének,

Cseke Gábornak, a görömbölyi 28. sz. Általános Iskola igazgatójának,

Dedinszky Szilágyi Erzsébetnek, a Hunfalvy János Fővárosi Gyakorló, Kéttannyelvű Külkereskedelmi Közgazdasági Szakközépiskola igazgatóhelyettesének,

Dolog Ernőnek, a jakabszállási Általános Iskola igazgatójának,

Garai Jánosnak, a budapesti Öveges József Szakközépiskola, Szakiskola és Gimnázium tanárának,

Gábor Annának, a budapesti Rogers Személyközpontú Iskola igazgatójának,

Hegedűs Sándornak, a budapesti Szent István Közgazdasági Szakközépiskola és Kollégium igazgatójának,

dr. Kanyó Teréznek, a nagykovácsi Toldi Miklós Élelmiszeripari Középiskola, Szakiskola és Kollégium igazgatóhelyettesének,

Lengyel Rózsa Máriának, a kazincbarcikai Ságvári Endre Gimnázium igazgatóhelyettesének,

Piller Tibornak, a budapesti Éltés Mátyás Általános Iskola, Gyermekotthon, Diákotthon és Pedagógiai Szakszolgálat igazgatóhelyettesének,

Prech Katalinnak, a tarjáni Győry Sándor Általános Iskola tanárának,

Sik Andrásnak, az Alternatív Közgazdasági Gimnázium, Általános Iskola Supernova Csillagászat-Úrkutatás Szakör vezetőjének,

Simon Tamásnak, az Alternatív Közgazdasági Gimnázium, Általános Iskola tanárának,

dr. Stenczer Máriának, a budapesti XXII. Kerületi Nevelési Tanácsadó gyermekpszichológusának, klinikai szakpszichológusnak,

dr. Stoyanné dr. Peér Hajnának, az ELTE Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar főiskolai docensének,

Suba Sándornak, a derecskei Bocskai István Általános Iskola és Zeneiskola gitártanárának,

dr. Tolnai Gyulának, a szociológiai tudomány kandidátusának, a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kara főiskolai tanárának,

Tóth Gézának, a dunaújvárosi Vasvári Pál Általános Iskola tanárának,

Tóth Józsefnek, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat Hivatala szakképzési vezető-főtanácsosának,

dr. Újvári Józsefnek, a Szegedi Tudományegyetem egyetemi adjunktusának,

Varga Mártának, az erzsébetvárosi Janikovszky Éva Művészeti Általános Iskola igazgatójának,

Végh Lászlónak, a keszthelyi Asbóth Sándor Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium igazgatóhelyettesének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI BRONZ
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Bálint Lehelnek, ny. címzetes gimnáziumi igazgatónak,

Beke Lászlónénak, a tatabányai Árpád Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola ny. tanárának,

Borsos Sándornénak, visegrádi ny. tanítónak,

Czifra Istvánnénak, a mezőfalvi Óvoda óvodavezetőjének,

Csibor Zoltánnak, a békéscsabai Deák Ferenc Középiskolai Kollégium nevelőtanárának,

Daru Anitának, a budapesti Öveges József Szakközépiskola, Szakiskola és Gimnázium tanárának,

dr. Elek Vidornénak, a kiskunhalasi Felsővárosi Általános Iskola igazgatóhelyettesének,

Fekete Lajosnénak, a mohácsi Park Utcai Általános Iskola tanárának,

Karlné Kostanczi Katalinnak, a mohácsi Radnóti Miklós Szakközépiskola és Szakiskola tanárának,

Kiss Pálnénak, a szombathelyi Derkovits Gyula Általános Iskola igazgatóhelyettesének,

Kovács Lászlónak, a Békés Megyei Agrárkamara informatikai vezetőjének,

Maks Istvánnénak, a viszneki Általános Iskola igazgatóhelyettesének,

Paluska Ferencnének, a nyíregyházi Westsik Vilmos Élelmiszer-Ipari Szakközépiskola és Szakiskola gazdasági vezetőjének,

Papp Józsefnének, a sukorói Általános Iskola ny. tanítójának,

Papp Sándornak, a békéscsabai Tessedik Sámuel Főiskola Gazdasági Főiskolai Kara pénzügyi osztályvezetőjének,

Perényi Gábornénak, a budapesti Trefort Ágoston Kéttannyelvű Szakközépiskola iskolatitkárának,

Pozsonyiné Magyar Agnesnek, a budapesti Fényes Elek Közgazdasági Szakközépiskola tanárának,

Rásky Mihálynénak, a veszprémi Dózsa György Általános Iskola tanárának, szaktanácsadónak,

iff. Rátz Ottónak, az egyházaskeszői Általános Iskola igazgatójának,

dr. Sárík Tibornak, ny. főiskolai tanárnak,

Sinkovics Lászlónak, a gyáli II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola tanárának,

Szoták Máriának, a budapesti Zsigmond téri Gimnázium, Műszaki Szakközépiskola és Szakiskola iskolatitkárának,

Tatár Zsoltnak, a balmazújvárosi Veres Péter Gimnázium, Szakközépiskola és Szakmunkásképző tanárának,

Tillinger Péternének, a budapesti Vörösmarty Mihály Ének-zenei Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium tanárának,

Tobak Erika Annának, a budapesti Éltes Mátyás Általános Iskola, Gyermekotthon, Diákotthon és Pedagógiai Szakszolgálat iskolatitkárának,

dr. Ungváry Gábornénak, a budapesti Erzsébet Királyné Szolgáltató és Kereskedelmi Szakközépiskola és Szakiskola tanárának,

Villám Károlynak, a Góliát-McDonald's FC Országos Diáksport Egyesület szakmai vezetőjének;

a pénzügyminiszter előterjesztésére

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Gáti Csaba Ferencnek, a Pénzügyminisztérium vezetőfőtanácsosának, közigazgatási főtanácsadónak,

Umehoffer Ferencnek, az APEH Veszprém megyei Igazgatósága igazgatójának;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI EZÜST
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

dr. Kovács Mártának, az APEH Központi Hivatala főosztályvezető-helyettesének,

Orbán Jánosnének, az APEH Tolna Megyei Igazgatósága adóügyi igazgatóhelyettesének;

a MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI BRONZ
ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozata)

kitüntetést adományozom

Asztalosné Toka Gabriellának, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzati Hivatal Megyei Illeték-hivatala értékelő és kiszabási ügyintézőjének,

Sotus Józsefnek, az APEH Észak-budapesti Igazgatósága kizárólagos illetékességű igazgatóhelyettesének,

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

II. rész JOGSZABÁLYOK

Törvények

2004. évi XI. törvény

a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény módosításáról*

1. § A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 1. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) E törvény alkalmazásában munkavédelem: a szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munkaegészségügyi követelmények, továbbá e törvény céljának megvalósítására szolgáló törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere, valamint mindezek végrehajtása. A munkaegészségügy a munkahigiéne és a foglalkozás-egészségügy szakterületeit foglalja magában.”

* A törvényt az Országgyűlés a 2004. március 22-i ülésnapján fogadta el.

2. § Az Mvt. 2. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. A munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei nem érintik a munkáltató felelősségét. A munkáltatói feladatok teljesítésével összefüggésben keletkező költségeket és egyéb terheket nem szabad a munkavállalóra hárítani.”

3. § Az Mvt. 8. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„8. § Jogszába egy feladatot munkabiztonsági szaktevékenységnek, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősíthet. A munkáltató a munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatokat csak külön jogszabályban meghatározott munkavédelmi — a bányászat területén bányászati —, a munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősített feladatokat pedig munkaegészségügyi [foglalkozás-orvostan (üzemorvostan), közegészség-tan-járványtan, megelőző orvostan és népegészség-tan] szakképesítéssel rendelkező személlyel végeztetheti.”

4. § Az Mvt. 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

[A munkavédelemre vonatkozó szabályok]

„11. § A munkavédelem alapvető szabályait e törvény, a részletes szabályait e törvény felhatalmazása alapján a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi, az egészségügyi, szociális és családügyi miniszter által kiadott és más külön jogszabályok, az egyes veszélyes tevékenységekre vonatkozóan az illetékes miniszter rendeletével hatályba léptetett szabályzatok (a továbbiakban: Szabályzat) tartalmazzák. Munkavédelemre vonatkozó szabálynak minősül a nemzeti szabványosításról szóló jogszabály figyelembevételével a munkavédelmi tartalmú nemzeti szabvány annyiban, hogy a magyar nyelvű nemzeti szabványtól különböző megoldás alkalmazása esetén a munkáltató köteles — vitás esetben — annak bizonyítására, hogy az általa alkalmazott megoldás munkavédelmi szempontból legalább egyenértékű a vonatkozó szabványban foglalt követelménnyel, megoldással.”

5. § (1) Az Mvt. 17. §-a a következő új (3) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (3)—(7) bekezdés számozása (4)—(8) bekezdésre változik:

„(3) A területi felügyelőségek székhelyét és illetékességi területét az OMMF elnöke javaslatára a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter állapítja meg.”

(2) Az Mvt. 17. §-ának új (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter nevezi ki és menti fel az OMMF elnökét, elnökhelyettesét, és — az OMMF elnöke véleményének kikérésével — az OMMF területi szerveinek igazgatóit, valamint jóváhagyja az OMMF szervezeti és működési szabályzatát. Az OMMF területi szervei az igazgató által irányított munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőségek, amelyek keretében munkabiztonsági és munkaügyi felügyelők működnek.”

6. § Az Mvt. 21. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A munkavédelmi üzembe helyezés feltétele a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat. E vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a létesítmény, a munkahely, a munkaeszköz, a technológia megfelel az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges tárgyi, személyi, szervezési, munkakörnyezeti feltételeknek, illetőleg teljesíti a 18. § (1) bekezdése szerinti követelményeket. A vizsgálat elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.”

7. § (1) Az Mvt. 23. §-a (1) bekezdésének második mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az időszakos biztonsági felülvizsgálatot — kivéve a veszélyes technológia esetét — szakirányú képzettséggel és munkavédelmi szakképzettséggel rendelkező személy (munkabiztonsági szaktevékenység) vagy külön jogszabályban erre feljogosított személy, illetve erre akkreditált intézmény végezheti. A veszélyes technológia vizsgálatát szakirányú munkabiztonsági szakértői engedéllyel rendelkező személy végezheti.”

(2) Az Mvt. 23. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A munkahelyet, az egyéni védőeszközt, a munkaeszközt, a technológiát az üzemeltető munkáltatónak soron kívül ellenőriznie kell, ha az a rendeltetésszerű alkalmazás során közvetlenül veszélyeztetette a munkavállaló egészségét és biztonságát, vagy ezzel összefüggésben munkabaleset következett be. Az ellenőrzés elvégzéséig annak üzemeltetését, illetve használatát meg kell tiltani. Az ellenőrzés elvégzése — a veszélyeztetés jellegétől függően — munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.”

8. § Az Mvt. 40. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Olyan munkahelyen, ahol különböző munkáltatók alkalmazásában álló munkavállalókat egyidejűleg foglalkoztatnak, a munkavégzést úgy kell összehangolni, hogy az az ott dolgozóakra és a munkavégzés hatókörében tartózkodókra veszélyt ne jelentsen. Az összehangolás magában foglalja az érintett munkavállalók és munkavédelmi képviselők, illetőleg a munkavégzés hatókörében tartózkodók tájékoztatását az egészséget és biztonságot veszélyeztető kockázatokról és a megelőzési intézkedésekről. Az összehangolás megvalósításáért a felek által szerződésben megjelölt munkáltató, ilyen kikötés hiányában a fővállalkozó, vagy ha ilyen nincs, akkor az a felelős, akinek a területén a munkavégzés folyik.”

9. § Az Mvt. 42. §-ának d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[42. § A veszélyes munkafolyamatoknál, technológiáknál a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében]

„d) gondoskodni kell arról, hogy a munkavállalók egészségét vagy biztonságát fenyegető súlyos és közvetlen

veszély esetén az érintett munkavállalók erről azonnal tájékoztatást kapjanak, a munkát beszüntessék és a munkahelyeket azonnal elhagyják, biztonságos helyre távozzanak;”

10. § Az Mvt. a következő új 50/A. §-sal egészül ki:

„50/A. § A sérülékeny csoportba tartozó munkavállalókat a külön jogszabályban foglaltak szerint óvni kell az őket különösen érintő egészségkárosító kockázatoktól.”

11. § (1) Az Mvt. 54. §-ának (2) bekezdése a következő mondatokkal egészül ki:

„A kockázatértékelés elvégzése munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül. A kockázatértékelést a kémiai biztonság területén a külön jogszabályban foglaltak szerint kell elvégezni.”

(2) Az Mvt. 54. §-a a következő új (5)—(6) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (5) bekezdés számozása (7) bekezdésre változik:

„(5) A kockázatértékelés eredményeként a munkáltató felelőssége legalább a következők dokumentálása:

a) a kockázatértékelés időpontja, helye és tárgya, az értékelést végző azonosító adatai;

b) a veszélyek azonosítása;

c) a veszélyeztetettek azonosítása, az érintettek száma;

d) a kockázatot súlyosbító tényezők;

e) a kockázatok minőségi, illetőleg mennyiségi értékelése, a fennálló helyzettel való összevetés alapján annak megállapítása, hogy a körülmények megfelelnek-e a munkavédelemre vonatkozó szabályoknak, illetve biztosított-e a kockázatok megfelelően alacsony szinten tartása;

f) a szükséges megelőző intézkedések, a határidő és a felelősök megjelölése;

g) a tervezett felülvizsgálat időpontja;

h) az előző kockázatértékelés időpontja.

A kockázatértékelés dokumentumát a munkáltató köteles a külön jogszabályban foglaltak szerint, de legalább 5 évig megőrizni.

(6) Az (1) bekezdés g) pontjában meghatározott megelőzési stratégia munkabiztonsági és munkaegészségügyi tartalmának kialakítása munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.”

(3) Az Mvt. 54. §-a új (7) bekezdésének bevezető mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató köteles a munkabiztonsági szaktevékenység, a munkaegészségügyi szaktevékenység, illetőleg az 57—58. §-okban előírtak ellátására megfelelő képesséssel rendelkező személyt biztosítani, valamint”

(4) Az Mvt. 54. §-ának új (7) bekezdése h) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[(7) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató köteles a munkabiztonsági szaktevékenység, a munkaegészségügyi szaktevékenység, illetőleg az 57—58. §-okban előírtak ellátására megfelelő képesséssel rendelkező személyt biztosítani, valamint]

„h) teljes felelősséggel megtenni minden szükséges intézkedést a munkavállalók biztonsága és egészségvédelme

érdekében, figyelembe véve a változó körülményeket is, valamint törekedve a munkakörülmények folyamatos javítására.”

12. § Az Mvt. a következő új 54/A. §-sal egészül ki:

„54/A. § (1) A munkáltató megfelelő intézkedésekkel biztosítja, hogy szükség esetén az elsősegély, az orvosi sürgősségi ellátás, a mentési és a tűzvédelmi feladatok ellátása érdekében haladéktalanul fel lehessen venni a kapcsolatot a külső szolgálatokkal, szervezetekkel.

(2) A munkáltató a külön jogszabályok figyelembevételével köteles megtenni minden indokolt intézkedést veszély esetére a munkahely kiürítésének, továbbá a tűzvédelmi, katasztrófavédelmi feladatok végrehajtásához szükséges, arra alkalmas munkavállalók kijelölése, létszámuk meghatározása, felkészítésük és megfelelő egyéni védőeszközzel való ellátásuk érdekében.”

13. § Az Mvt. 55. §-a (1) bekezdésének második mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„Az oktatást rendes munkaidőben kell megtartani, és szükség esetén időszakonként — a megváltozott vagy új kockázatokat, megelőzési intézkedéseket is figyelembe véve — meg kell ismételni. Az oktatás elvégzését a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni.”

14. § Az Mvt. 56. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„56. § Az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét a munkáltató írásban határozza meg. E feladat ellátása munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.”

15. § Az Mvt. 57. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„57. § (1) A munkáltató az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés munkáltatói feladatainak teljesítése érdekében a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter rendeletében meghatározott veszélyességi osztályhoz, munkavállalói létszámhoz igazodóan elegendő, de legalább a rendeletben megjelölt időtartamra és szakképesítési feltételekkel köteles munkavállalót kijelölni vagy foglalkoztatni, e személy részére valamennyi munkavédelemmel összefüggő információt megadni, és a szükséges tárgyi, szervezési feltételeket biztosítani.

(2) Az (1) bekezdés szerinti foglalkoztatás — ideértve a 8. §-ban előírtak végrehajtását is — az előírt alkalmassági feltételekkel rendelkező munkavállaló hiányában polgári jogi szerződés alapján külső szolgáltatás útján is megvalósítható. E foglalkoztatás — függetlenül a formájától — nem mentesíti a munkáltatót az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért e törvényben meghatározott felelőssége alól.

(3) Az előző bekezdésekben meghatározott személy feladata különösen

a) a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat elvégzése [21. § (3) bekezdés];

b) az időszakos biztonsági felülvizsgálat elvégzése [23. § (1) bekezdés];

c) közreműködés a munkahely, egyéni védőeszköz, munkaeszköz, technológia soron kívüli ellenőrzésében [23. § (2) bekezdés];

d) közreműködés mentési terv készítésében [45. § (1) bekezdés];

e) a megelőzési stratégia munkabiztonsági tartalmának kidolgozása [54. § (1) bekezdésének g) pontja];

f) közreműködés a kockázatértékelés elvégzésében [54. § (2) bekezdés], a munkavédelmi oktatásban (55. §);

g) az egyéni védőeszköz juttatása belső rendjének meghatározása (56. §);

h) a munkabalesetek kivizsgálása (64. §);

i) a külön jogszabályban munkabiztonsági szaktevékenységnek minősített feladatok teljesítésében való közreműködés.”

16. § Az Mvt. 59. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A munkáltató köteles tájékoztatni a 8. §-ban, illetőleg az 57—58. §-okban meghatározott személyt, továbbá a munkavédelmi képviselőt (bizottságot), annak hiányában a munkavállalókat a kockázatértékelés [54. § (2) bekezdés] és a munkavédelmi intézkedések tapasztalatairól, a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések nyilvántartásáról és bejelentéséről, a 81. § szerinti felügyelektől kapott munkavédelmi információkról, különösen a munkáltatónál végzett ellenőrzések megállapításairól.”

17. § (1) Az Mvt. 60. §-a (1) bekezdésének első mondata helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A munkavállaló csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát. A munkavállaló köteles munkatársaival együttműködni, és munkáját úgy végezni, hogy ez saját vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse.”

(2) Az Mvt. 60. §-a (1) bekezdésének g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[60. § (1) A munkavállaló csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát. A munkavállaló köteles munkatársaival együttműködni, és munkáját úgy végezni, hogy ez saját vagy más egészségét és testi épségét ne veszélyeztesse. Így különösen köteles]

„g) a veszélyt jelentő rendellenességről, üzemzavarról a munkáltatót azonnal tájékoztatni, a rendellenességet, üzemzavart tőle elvárhatóan megszüntetni, vagy erre intézkedést kérni a felettesétől;”

(3) Az Mvt. 60. §-a a következő új (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A munkavállaló köteles együttműködni a munkáltatóval, illetve a 8., 57—58. és a 70/A. §-ban meghatározott személyekkel az egészséges és biztonságos munkakörnye-

zet megőrzése érdekében hozott hatósági intézkedések teljesítése, illetőleg a munkáltató veszélyt megszüntető intézkedéseinek végrehajtása során is.”

18. § Az Mvt. 62. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„62. § A munkavállalót nem érheti hátrány az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása érdekében történő fellépéséért, illetve a munkáltató vélt mulasztása miatt jóhiszeműen tett bejelentéséért. E védelem megilleti a munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységet, továbbá az 57—58. §-okban előírt feladatokat ellátó munkavállalókat is.”

19. § (1) Az Mvt. 64. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A munkáltató a munkabalesetek és foglalkozási megbetegedések bejelentése, kivizsgálása és nyilvántartása során a sérült (megbetegedett) következő személyes adatait rögzíti: név (ideértve a születési nevet is), anyja neve, társadalombiztosítási azonosító jele (taj-száma), születési hely és időpont, nem, állampolgárság, lakóhely (lakcím).”

(2) Az Mvt. 64. §-a a következő új (4)—(5) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (4) bekezdés számozása (6) bekezdésre változik:

„(4) A munkáltatónak a munkaképtelenséggel járó munkabalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálnia, és a kivizsgálás eredményét munkabaleseti jegyzőkönyvben kell rögzítenie. A munkaképtelenséget nem eredményező munkabaleset körülményeit is tisztázni kell, és annak eredményét nyilvántartásba kell venni.

(5) A munkáltató köteles a súlyos munkabalesetet a baleseti helyszín szerint illetékes felügyeletnek [84. § (2) bekezdés] azonnal bejelenteni.”

20. § Az Mvt. VI. fejezete az alcím előtt a következő alcímmel és 70. §-sal egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi 70. § számozása 70/A. §-ra változik:

„A munkavállalókkal folytatott tanácskozás

70. § (1) A munkáltató az egészséges és biztonságos munkavégzés érdekében köteles a munkavállalókkal, illetve munkavédelmi képviselőikkel tanácskozni, valamint biztosítani részükre a lehetőséget, hogy részt vehessenek az egészségre és biztonságra vonatkozó munkáltatói intézkedés kellő időben történő előzetes megvitatásában.

(2) A munkavállalók közvetlenül vagy munkavédelmi képviselőik útján — az (1) bekezdésben meghatározottak mellett — különösen a következő munkáltatói kötelezettségek tekintetében jogosultak tanácskozást folytatni:

a) a munkavédelmi feladatok elvégzésében érintett személyek kijelölése, foglalkoztatása, tevékenysége (8. §, 54/A. §, 57—58. §-ok);

b) a munkavédelmi tartalmú információk biztosítása [különösen a 40. § (2) bekezdésében, a 42. § a) pontjában,

a 45. § (2) bekezdésében, az 54. § (1) bekezdése i) pontjában, az 54. § (7) bekezdése a) pontjában, az 58. § (3) bekezdésében, az 59. § (2) bekezdésében, a 81. § (3) bekezdésében foglaltak alapján];

c) a munkavédelmi oktatás (55. §) megtervezése és megszervezése.

(3) A tanácskozás során biztosítani kell a kiegyensúlyozott részvételt, a munkavállalók, illetve munkavédelmi képviselők javaslattételi jogát.

(4) A kiegyensúlyozott részvétel érdekében a munkáltató köteles a munkavédelmi kérdésben intézkedési jogkörrel bíró személlyel képviseltetni magát a tanácskozáson.”

21. § Az Mvt. új 70/A. §-a előtti alcím helyébe a következő rendelkezés lép:

„A munkavédelmi képviselő, a munkahelyi munkavédelmi bizottság, a paritásos munkavédelmi testület”

22. § Az Mvt. új 70/A. §-ának (1)—(2) bekezdése helyébe a következő (1)—(3) bekezdés lép, egyidejűleg a jelenlegi (3)—(4) bekezdés számozása (4)—(5) bekezdésre változik:

„70/A. § (1) A munkavállalók az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő jogaik és érdekeik képviseletére jogosultak maguk közül — a következők szerint — képviselőt vagy képviselőket (a továbbiakban: munkavédelmi képviselő) választani:

a) munkavédelmi képviselő választást kell tartani minden olyan munkáltatónál, ahol a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó munkavállalók létszáma legalább ötven fő. A választás megtartásának lebonyolítása, a feltételek biztosítása a munkáltató kötelezettsége;

b) az ötven főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztató munkáltatónál — amennyiben nem kerül sor munkavédelmi képviselő választásra — a munkáltatónak a 70. §-ban meghatározottak szerint kell a munkavállalókkal tanácskoznia;

c) a munkáltató önálló telephelyén, részlegénél akkor lehet munkavédelmi képviselőt választani, ha az 54—56. §-okban meghatározott munkáltatói munkavédelmi jogosítványok az önálló telephely, részleg vezetőjéért részben vagy egészben megilletik.

(2) Munkavédelmi képviselővé az a cselekvőképes munkavállaló választható, aki legalább 6 hónapja a munkáltatóval szervezett munkavégzésre irányuló jogviszonyban áll. Az újonnan alakult munkáltatónál a munkavédelmi képviselő ilyen jogviszonya időtartamát feltételként nem kell figyelembe venni.

(3) A munkavédelmi képviselőt egyenlő, titkos és közvetlen szavazással négy évre választják. A munkavédelmi képviselők megválasztásának, megbízatása megszűnésének, visszahívásának rendjére, működési területére a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvénynek (Mt.) az üzemi tanács tagjaira, illetve az üzemi megbízottra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni, ideértve a központi munkavédelmi bizottság megalakításának lehetőségét is.”

23. § Az Mvt. a következő új 70/B. §-sal egészül ki:

„70/B. § (1) Annál a munkáltatónál, ahol a foglalkoztatottak száma legalább ötven fő, és munkavédelmi képviselők működnek, összmunkáltatói szinten paritásos munkavédelmi testület (a továbbiakban: testület) működik, amelyben egyenlő számban vesznek részt a munkavállalók és a munkáltató képviselői.

(2) A testületnek a munkavállalói és munkáltatói oldalán azonos számú rendes, valamint póttagjai vannak. A póttag meghatalmazás alapján helyettesíti a rendes tagot, illetve a rendes tag megbízatásának valamilyen ok miatti megszűnése esetén helyére lép.

(3) A testületbe a munkavállalók képviselőit (rendes és póttagot) a 70/A. § (1) bekezdése a) pontja szerint megválasztott munkavédelmi képviselők maguk közül titkos szavazás útján jelölik. A munkáltató kezdeményezi a testület létrehozását, biztosítja a szavazás lebonyolításának feltételeit.

(4) A munkáltató köteles a testületbe döntésre jogosult vezető állású munkavállalót (Mt. 188. §), továbbá munkáltatói munkavédelmi feladatokat részben vagy egészben ellátó személyt (intézkedésre jogosult munkairányítót, illetve a munkáltatóval szervezett munkavégzésre irányuló jogviszonyban lévő munkavédelmi szakembert) kijelölni. A munkáltató számára rendszeres munkavédelmi szolgáltatást nyújtó szakemberek meghívottként vesznek részt a testület munkájában.

(5) A testület rendes és póttagjainak megbízatása négy évre szól.

(6) A testület elnöki tisztét a munkavállalók, illetve a munkáltatók képviselői felváltva gyakorolják. A testület rendes és póttagjainak számában, a tagok megbízatásának megszűnése, valamint a visszahívás feltételeiben, elnöklési és működési rendjében, ügyrendjében, egyéb, a testület tevékenységével összefüggő eljárási kérdésekben a munkavállalók képviselői és a munkáltató állapodnak meg. A testület működésének feltételeit a munkáltató biztosítja.

(7) A testület az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó érdekegyeztető tevékenysége keretében:

a) rendszeresen, de évente legalább egy alkalommal értékeli a munkahelyi munkavédelmi helyzet és tevékenység alakulását, és az ezzel összefüggő lehetséges intézkedéseket;

b) megvitatja a munkahelyi munkavédelmi programot, figyelemmel kíséri annak megvalósítását;

c) állást foglal a munkavédelmet érintő belső szabályok tervezetéről.

(8) A testület működése nem érinti a munkavédelmi képviselő, a munkahelyi munkavédelmi bizottság jogállását, valamint a munkáltatónak a munkavédelmi követelmények megvalósításáért e törvényben meghatározott felelősségét.”

24. § Az Mvt. 71. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„71. § A munkavállalónak, a munkavédelmi képviselőnek (bizottságnak) és a munkáltatónak az egészséget nem

veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében együtt kell működniük, jogaikat és kötelezettségeiket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolniuk, illetve teljesíteniük, így különösen a szükséges információt (tájékoztatást) a kellő időben egymás részére megadniuk.”

25. § (1) Az Mvt. 72. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A munkavédelmi képviselő — a 70. §-ban leírtakat is figyelembe véve — jogosult meggyőződni a munkahelyeken az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek érvényesüléséről, így különösen

— a munkahelyek, a munkaeszközök és egyéni védőeszközök biztonságos állapotáról;

— az egészség megóvására és a munkabalesetek megelőzésére tett intézkedések végrehajtásáról;

— a munkavállalóknak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre történő felkészítéséről és felkészültségéről.”

(2) Az Mvt. 72. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A munkavédelmi képviselő (bizottság) jogosult az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel összefüggő kérdésekben a munkáltatóval történő előzetes megállapodás alapján szakértőt igénybe venni, továbbá ilyen kérdésekben megbeszélést folytatni a felügyeltekkel.”

26. § Az Mvt. 73. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A munkavédelmi képviselőnek (bizottságnak) a 72. § (2) bekezdés c)—e) pontjaiban meghatározott kezdeményezésére a munkáltatónak intézkednie vagy 8 napon belül válaszolnia kell.”

27. § Az Mvt. 75. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„75. § (1) A munkáltatónak biztosítani kell a feltételeket annak érdekében, hogy a munkavédelmi képviselő a jogait gyakorolhassa, így különösen

a) a feladatai elvégzéséhez szükséges, átlagkeresettel fizetett munkaidő-kedvezményt, amely a munkavédelmi képviselő, a testület tagja esetében a havi munkaideje legalább tíz százaléka;

b) a szükséges eszközöket, így különösen a működési, technikai, anyagi feltételeket, továbbá a vonatkozó szakmai előírásokat;

c) egy választási ciklusban, a képviselő megválasztását követő egy éven belül legalább 16 órás képzésben, ezt követően évente legalább 8 órás továbbképzésben való részvétel lehetőségét.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak költségei a munkáltatót terhelik, illetve a c) pont szerinti képzés csak rendes munkaidőben történhet, szükség szerint külső helyszínen is megtartható.”

28. § Az Mvt. 76. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A munkavédelmi képviselőt (bizottságot) jogai gyakorlása miatt hátrány nem érheti.”

29. § Az Mvt. 78. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„78. § Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéssel kapcsolatos országos érdekegyeztetést a munkavállalók, a munkáltatók érdekképviselői szervezetei és a Kormány képviselőiből (a továbbiakban: tárgyaló csoportok) álló, az Országos Érdekegyeztető Tanács keretében, saját ügyrend szerint működő Munkavédelmi Bizottság látja el.”

30. § Az Mvt. 79. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„79. § (1) A Munkavédelmi Bizottság az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó érdekegyeztető tevékenysége keretében

a) előzetesen véleményezi a 11. §-ban megjelölt jogszabályok és egyéb előírások, intézkedések tervezeteit, a beszámolókat (jelentéseket) és az időszakos programokat azzal, hogy egyhangú állásfoglalását vagy a tárgyaló csoportok eltérő véleményét az előterjesztéseken fel kell tüntetni;

b) részt vesz a munkavédelem országos programjának, annak végrehajtását szolgáló éves intézkedési és ütemterveknek a kialakításában, értékelésében és felülvizsgálatában;

c) tárgyal és állást foglal, illetve ajánlást alakít ki a tárgyaló csoportok által előterjesztett, továbbá az Országos Érdekegyeztető Tanács által hozzá utalt munkavédelmi kérdésekről;

d) ajánlásokat alakít ki a munkavédelemre vonatkozó szabályokban rögzítetteket meghaladó munkavédelmi követelményekről;

e) munkájáról a közvéleményt tájékoztatja;

f) a 80. §-ban meghatározott keretben javaslatot tesz a felügyelet által kiszabott pénzbírságok pályázat útján történő felhasználására, továbbá saját adataival, megállapításaival szükség szerint segíti a munkavédelmi információs rendszer működését.

(2) A Munkavédelmi Bizottság működésével kapcsolatos titkársági, adminisztratív teendőket az OMMF látja el.”

31. § Az Mvt. 81. §-a a következő új (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (2)—(4) bekezdés számozása (3)—(5) bekezdésre változik:

„(2) A felügyelet saját hatáskörükben megfelelő tájékoztatást adnak a közbeszerzési jogszabályban meghatározott ajánlattevő részére a munkavállalók egészségére és biztonságára vonatkozó kötelezettségekről.”

32. § (1) Az Mvt. 82. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A felügyelet munkavédelmi bírságot alkalmaznak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmu-

lasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval szemben.”

(2) Az Mvt. 82. §-a a következő új (2) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (2)—(4) bekezdés számozása (3)—(5) bekezdésre módosul:

„(2) A munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető különösen

a) a 21. §-ban meghatározott feltételek szerinti munkavédelmi üzembe helyezés elmulasztása;

b) a 23. § (1) bekezdésében meghatározott időszakos biztonsági felülvizsgálat elmulasztása;

c) a 23. § (2) bekezdésében meghatározott soron kívüli ellenőrzés elmulasztása;

d) az 54. § (2) bekezdésében meghatározott kockázatértékelés elmulasztása a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter rendelete szerinti legmagasabb veszélyességi osztályba tartozó munkáltató esetében;

e) a szükséges védőberendezések, egyéni védőeszközök működésképtelensége, illetve hiánya;

f) a veszélyes munkahelyen, veszélyes munkaeszközzel vagy veszélyes technológiai folyamatban végzett munka esetén a munkaköri alkalmasság esedékes orvosi vizsgálatának vagy az alkalmasságot megállapító orvosi véleménynek a hiánya is.”

33. § (1) Az Mvt. 87. §-ának 1/B. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[87. § E törvény alkalmazásában:]

„1/B. Kockázat: a veszélyhelyzetben a sérülés vagy az egészségkárosodás valószínűségének és súlyosságának együttes hatása.”

(2) Az Mvt. 87. §-ának 3. a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Súlyos az a munkabaleset (bányászati munkabaleset), amely]

„a) a sérült halálát (halálos munkabaleset az a baleset is, amelynek bekövetkezésétől számított egy éven belül a sérült orvosi szakvélemény szerint a balesettel összefüggésben életét veszítette), magzata vagy újszülöttje halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását;”

[...okozta;]

(3) Az Mvt. 87. §-a a következő új 5/A. ponttal egészül ki:

„5/A. Munkaképtelen: az a munkavállaló, aki a balesettel vagy egészségkárosodással összefüggő és gyógykezelést igénylő állapota miatt munkát nem tud végezni, függetlenül attól, hogy erre az időtartamra táppénzben részesül vagysem.”

(4) Az Mvt. 87. §-a a következő új 6/A. ponttal egészül ki:

„6/A. Munkavédelmi képviselő: olyan, a munkavállalók által választott személy, aki a munkáltatóval való együttműködés során képviseli az egészséget nem veszélyeztető

és biztonságos munkavégzéssel összefüggő munkavállalói jogokat és érdekeket.”

(5) Az Mvt. 87. §-a a következő új 8/A. ponttal egészül ki:

„8/A. *Sérülékeny csoport*: az a munkavállalói kategória, amelybe tartozó munkavállalókat testi, lelki adottságaik, állapotuk következtében a munkavégzéssel összefüggő kockázatok fokozottan fenyegetnek, illetve akik maguk is fokozott kockázatot jelenthetnek munkavégzésük során (pl. fiatalok, terhes, nemrég szült, anyatejet adó nők és szoptató anyák, idősödők, megváltozott munkaképességűek).”

(6) Az Mvt. 87. §-ának 9. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. *Szervezett munkavégzés*: a munkaviszonyban, a közszolgálati, illetve a közalkalmazotti jogviszonyban, szövetkezeti tagság esetén a munkaviszony jellegű jogviszonyban, a szakképző iskolákban a tanulói jogviszony keretében a szakmai képzési követelmények teljesülése során, továbbá a tanuló szerződés alapján, a hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során, a büntetés-végrehajtási jogviszonyban (előzetes letartóztatásban, elítéltként), a közigazgatási határozat alapján, a fegyveres erők, a fegyveres szervek (ideértve a hivatásos önkormányzati tűzoltóságot és más rendvédelmi szervet), a katasztrófavédelem központi és területi szerveinek tagjai által szolgálati viszonyukban, a polgári szolgálatban végzett munka, valamint a munkáltató által kezdeményezett, irányított vagy jóváhagyott társadalmi munka.

Szervezett munkavégzésnek kell tekinteni továbbá a 40. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazása szempontjából a munkavállalót nem foglalkoztató gazdasági társaság természetes személy tagjának személyes közreműködésével végzett munkát is.”

Záró rendelkezések

34. § (1) Ez a törvény — a 35. §-ban foglalt kivétellel — a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépése napján lép hatályba.

(2) A törvény 35. §-a a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(3) A törvény hatálybalépésével egyidejűleg az Mvt. 22. §-a, valamint 81. §-a új (5) bekezdésének *b)* pontja hatályát veszti. Az Mvt. 58. §-ának (1) bekezdésében az „54. § (1) bekezdés *b)*, *d)*—*g)* pontjaiban, (2) bekezdésében, (5) bekezdésének *b)* pontjában” szövegrész helyébe az „54. § (1) bekezdés *b)*, *d)*—*g)* pontjaiban, (2) bekezdésében, (7) bekezdésének *b)* pontjában”, a 84. §-a (1) bekezdésének *h)* pontjában az „elrendelni a 23. § (2) bekezdése szerinti vizsgálatot;” szövegrész helyébe az „elrendelni a 23. § (2) bekezdése szerinti ellenőrzést;”, a 86. §-ban a

„a fegyveres erőkre és rendvédelmi szervekre” szövegrész helyébe a „a fegyveres erők, a fegyveres szervek (ideértve a hivatásos önkormányzati tűzoltóságot és más rendvédelmi szervet), a katasztrófavédelem központi és területi szerveire” szövegrész lép.

(4) Annál a munkáltatónál, ahol a munkavállalók létszáma legalább 50 fő és nem működik munkavédelmi képviselő, e törvény hatálybalépésétől számított hat hónapon belül meg kell tartani a munkavédelmi képviselő választást [70/A. § (1) bekezdés *a)* pontja]. A 70/B. § (1) bekezdésében előírt paritásos munkavédelmi testületet az újonnan alakult munkáltatónál — létrejöttétől számított — hat hónapon belül, illetve e törvény hatálybalépése előtt megválasztott munkavédelmi képviselő és létrejött munkahelyi munkavédelmi bizottság esetében legkésőbb azok megbízatásának lejártát követő három hónapon belül létre kell hozni.

(5) Ahol e törvény hatálybalépését megelőzően kiadott jogszabály megyei (fővárosi) munkabiztonsági és munkaügyi felügyelőséget említ, ott területi felügyelőséget kell érteni.

(6) Ez a törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Községek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a Megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban a Tanácsnak a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását szorgalmazó intézkedések bevezetéséről szóló 89/391/EGK irányelvvel összeegyeztethető szabályozást tartalmaz.

35. § (1) A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: Met.) 7. §-ának (5) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(5) A munkaügyi bírság összegének megállapításánál figyelembe kell venni különösen a jogszabály megsértésével okozott jogellenes állapot időtartamát, az okozott hátrány nagyságát, a megsértett jogszabályi előírások számát és hatását, valamint az érintett munkavállalók számát.”

(2) A Met. 7. §-ának (7) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(7) A felügyelő az ügy összes körülményeinek mérlegelése alapján a munkaügyi bírság kiszabására irányuló javaslata mellett szabálysértési eljárást is lefolytathat.”

36. § A törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény „A munkaügyi kapcsolatok” részében új 15/A. §-sal egészül ki:

„15/A. § A munkavállalók munkavédelmi érdekeinek védelmére vonatkozó érdekképviselő, illetve a munkavédelmi érdekegyeztetés részletes szabályait a munkavédelemről szóló törvény tartalmazza.”

2004. évi XII. törvény

a regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény módosításáról*

1. § A regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény (a továbbiakban: Rega. tv.) 19. §-ának (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A (2) bekezdésben meghatározott esetek kivételével az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet, aki (amely) az általános forgalmi adóról szóló törvény szerint adóalany, és 2004. február 1. napja előtt a Fat. alapján a fogyasztási adó alanyaként a személygépkocsit terhelő fogyasztási adót megfizette, de a személygépkocsit 2004. február 1. napjáig nem helyezték forgalomba, jogosult arra, hogy a személygépkocsi 2004. február 1. napját követően történő forgalomba helyezésékor a befizetett fogyasztási adót — a forgalomba helyezés időpontja szerinti általános forgalmi adó-megállapítási időszakáról készített általános forgalmi adó bevallásában — adókötelezettséget csökkentő tételként elszámolja.

(2) Mentesül az adó megfizetése alól az a természetes személy, aki az általános forgalmi adóról szóló törvény szerint nem adóalany, és 2004. február 1. napja előtt a Fat. alapján a fogyasztási adó alanyaként a személygépkocsit terhelő fogyasztási adót a nevére szóló vámhatósági határozat alapján megfizette, de a személygépkocsit e törvény hatálybalépését követően helyeztetí forgalomba. Mentesül az adó megfizetése alól az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet is, aki

(amely) olyan, 5-nél rosszabb környezetvédelmi osztályba sorolt személygépkocsit helyeztet forgalomba, amelyről a vámhatóság — a vámjárást kezdeményező, a fogyasztási adó alanyának kérésére — külön igazolta, hogy a személygépkocsit 2004. január 1. napja előtt hozták be belföldre, és a személygépkocsit terhelő fogyasztási adót a fogyasztási adó alanya megfizette.”

2. § A Rega. tv. melléklete helyébe az e törvény *melléklete* lép.

3. § (1) E törvény a kihirdetését követő 45. napon lép hatályba, rendelkezéseit — a (2)—(3) bekezdésekben meghatározott eltéréssel — a hatálybalépését követően kibocsátott adóigazolások esetén kell alkalmazni.

(2) Azokban az esetekben, amikor a személygépkocsit e törvény kihirdetése előtt igazoltan megrendelték, és a forgalomba helyezés a megrendelt személygépkocsi gyártásának időigénye (legfeljebb a megrendelés napjától számított három hónap) miatt húzódik el az e törvény hatálybalépése utáni időpontra, a regisztrációs adó, illetve adóelőleg megállapítására a Rega. tv.-nek az e törvény hatálybalépéséig hatályos mellékletét kell alkalmazni.

(3) Az e törvény 1. §-ával megállapított Rega. tv. 19. §-ának (1) és (2) bekezdését 2004. február 1. napjától kell alkalmazni azzal, hogy ha az e törvény kihirdetése előtti rendelkezéseknek megfelelően a regisztrációs adót megfizették, akkor változatlanul a fogyasztási adóról szóló 1991. évi LXXVIII. törvény szerinti fogyasztási adó jár vissza.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Szili Katalin s. k.,
az Országgyűlés elnöke

* A törvényt az Országgyűlés a 2004. március 22-i ülésnapján fogadta el.

Melléklet a 2004. évi XII. törvényhez

[Melléklet a 2003. évi CX. törvényhez]

Az adó összege az egyes adókatóriákban

Adó kategória	A személygépkocsi műszaki tulajdonságai	A személygépkocsi környezetvédelmi osztályba sorolása a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet 5. számú mellékletének II. pontja szerint	
		5 vagy annál jobb	5-nél rosszabb
1.	Otto-motoros személygépkocsi 1100 cm ³ -ig és dízelmotoros személygépkocsi 1300 cm ³ -ig	120 000 Ft/db	180 000 Ft/db
2.	Otto-motoros személygépkocsi 1101—1400 cm ³ -ig és dízelmotoros személygépkocsi 1301—1500 cm ³ -ig	180 000 Ft/db	270 000 Ft/db
3.	Otto-motoros személygépkocsi 1401—1600 cm ³ és dízelmotoros személygépkocsi 1501—1700 cm ³ -ig	240 000 Ft/db	360 000 Ft/db
4.	Otto-motoros személygépkocsi 1601—1800 cm ³ és dízelmotoros személygépkocsi 1701—2000 cm ³ -ig	390 000 Ft/db	585 000 Ft/db

Adó kategória	A személygépkocsi műszaki tulajdonságai	A személygépkocsi környezetvédelmi osztályba sorolása a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet 5. számú mellékletének II. pontja szerint	
		5 vagy annál jobb	5-nél rosszabb
5.	Otto-motoros személygépkocsi 1801—2000 cm ³ és dízelmotoros személygépkocsi 2001—2500 cm ³ -ig	540 000 Ft/db	810 000 Ft/db
6.	Otto-motoros személygépkocsi 2001—2500 cm ³ és dízelmotoros személygépkocsi 2501—3000 cm ³ -ig	780 000 Ft/db	1 170 000 Ft/db
7.	Otto-motoros személygépkocsi 2501—3000 cm ³ és dízelmotoros személygépkocsi 3001—3500 cm ³ -ig	1 200 000 Ft/db	1 800 000 Ft/db
8.	Otto-motoros személygépkocsi 3000 cm ³ felett és dízelmotoros személygépkocsi 3500 cm ³ felett	1 800 000 Ft/db	2 700 000 Ft/db
9.	Egyéb személygépkocsi	108 000 Ft/db	108 000 Ft/db
10.	Muzeális jellegű személygépkocsi	240 000 Ft/db	240 000 Ft/db

A gépjármű e törvény szerinti személygépkocsi-kategóriába sorolását, továbbá a személygépkocsi műszaki és környezetvédelmi osztályba sorolási adatait a közlekedési felügyelet a forgalomba helyezés engedélyezésének eljárásában állapítja meg, és a „Műszaki adatlap”-on rögzíti.”

A Kormány tagjainak rendeletei

A gazdasági és közlekedési miniszter 34/2004. (III. 30.) GKM rendelete

a közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet módosításáról*

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. §-ának (3) bekezdése *b)* pontjának 12. alpontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A közúti járművek műszaki megvizsgálásáról szóló 5/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet (a továbbiakban: ER.) 2. §-ának (4) bekezdése a következő *e)* ponttal egészül ki:
[(4) A rendelet alkalmazásában]
„e), „közösségi jármű”: az Európai Gazdasági Térség tagállamában használatba vett jármű, amely a járművet nyilvántartó tagállamban kiadott érvényes forgalmi engedéllyel és rendszámmal rendelkezik a Magyar Köztársaság területére történő behozatalkor.”

* A rendelet mellékletét a Magyar Közlöny 2004. évi 38. számának II. kötete tartalmazza, melyet az előfizetők kérésre megkapnak (telefon: 266-9290/237 és 238 mellék; fax: 338-4746; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357).

(2) Az ER. 2. §-a a következő (11) és (12) bekezdésekkel egészül ki:

„(11) A rendelet alkalmazásában „európai típusbizonyítvánnyal ellátott jármű”: az a jármű, amelynek típusára vonatkozóan az Európai Gazdasági Térség tagállamának jóváhagyó hatósága a gépjárművek és pótkocsijaik típusjóváhagyására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 70/156/EGK tanácsi irányelvet módosító, a Tanács 92/53/EGK irányelve, illetőleg e rendelet A. Függeléke alapján „EK típusjóváhagyó okmány”-t adott ki.

(12) A rendelet alkalmazásában „bontási információk”: azoknak az ismereteknek az összessége, amelyek biztosítják az elhasználdott jármű szakszerű, a hulladékkezelési szempontokat előnyben részesítő, a környezetvédelmi előírásoknak megfelelő szétszerelését, bontását, különös tekintettel a jármű gyártásakor felhasznált veszélyes anyagokra.”

2. §

Az ER. 4. §-a a következő (12) és (13) bekezdésekkel egészül ki:

„(12) Az általános, valamint a sorozat forgalomba helyezési engedéllyel rendelkező M₁ és N₁ kategóriájú jármű gyártója, valamint forgalmazója a bontási információt — kézikönyvek vagy elektronikus média útján (CD-ROM, on-line szolgáltatások) a forgalmazás megkezdését követő hat hónapon belül — köteles biztosítani a külön jogszabályban¹ meghatározott regisztrált bontó-hulladékkezelők részére. E kötelezettség elmulasztása esetén a KKF a jár-

¹ A gépjármű fenntartó tevékenység személyi és dologi feltételeiről szóló 1/1990. (IX. 29.) KHVM rendelet.

mű típusára kiadott típusbizonyítvány, illetőleg sorozat forgalomba helyezési engedély érvényességét megszünteti.

(13) A közösségi jármű egyedi forgalomba helyezésének engedélyezése során

a) az európai típusbizonyítvánnyal ellátott M₁ kategóriájú jármű,

b) az 1996. október 1. napját követően az Európai Gazdasági Térség tagállamában az új járműtípusok forgalomba helyezésére vonatkozóan hatályos követelmények alapján használatba vett egyéb jármű

esetében a jármű gyártásának időpontjában hatályos MR. szerinti további műszaki feltételeket kell alkalmazni.”

3. §

Az ER. 9. §-ának (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. § (1) A jármű összeépítéséhez szükséges engedélyt a területi közlekedési felügyelet adja ki. Az engedély iránti kérelemhez csatolni kell az 1. számú mellékletben felsoroltak közül az elbíráláshoz szükséges, a KFF által vezetett szakértői névjegyzékbe a járműtervezés műszaki szakterületen² bejegyzett szakértő által készített, vagy ellenjegyzett műszaki dokumentációt. A területi közlekedési felügyelet a kérelmező költségére külső szakértőt is igénybe vehet.

(2) Az összeépítési engedély — a (3)–(6) bekezdésekben meghatározott követelmények betartásával — abban az esetben adható ki, ha a létrehozni kívánt jármű megfelel az egyedi forgalomba helyezés engedélyezésére vonatkozóan a 4. §-ban meghatározott feltételeknek. Az összeépítési engedélyben a területi közlekedési felügyelet feltételeket határozhat meg. Az előírt feltételek teljesítését — az engedélyben meghatározott esetekben — a területi közlekedési felügyelet az engedély záradékolásával igazolja.”

4. §

Az ER. 10. §-a a következő (13) bekezdéssel egészül ki:

„(13) A forgalomba helyezés előtti vizsgálat alapján a közúti forgalomban való részvételre alkalmasnak minősített M₁ és N₁ kategóriába tartozó gépkocsi esetében meg kell állapítani, hogy a gépkocsi a regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény hatálya alá tartozik-e. E megállapítással szemben lefolytatott jogorvoslati eljárásba szakhatóságként be kell vonni a Vám- és Pénzügyőrség Vegyvizsgáló Intézetét is.”

5. §

Az ER. 31. §-a a következő francia bekezdésekkel egészül ki:

² A közlekedési, hírközlési és vízügyi szakértők működésének engedélyezéséről szóló 33/1999. (X. 15.) KHVM rendelet 1. számú mellékletének 3.7. pontját.

[Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Községek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban, az Európai Községeknek az alábbi jogszabályaival összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:]

„— az Európai Parlament és a Tanács 2000/53/EK irányelve az elhasznált járművekről 8. cikkének (3) és (4) bekezdésével;

— az Európai Parlament és a Tanács 2002/24/EK irányelve a motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok típusjövahagyásáról és a 92/61/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről;

— a Bizottság 2003/26/EK irányelve a haszongépjárművek sebességkorlátozó készülékei és kipufogógáz-kibocsátása tekintetében a 2000/30/EK európai parlamenti és a tanácsi irányelvnek a műszaki fejlődéshez történő hozzáigazításáról;

— a Bizottság 2003/27/EK irányelve a gépjárművek kipufogógáz-kibocsátásának vizsgálata tekintetében a 96/96/EK tanácsi irányelvnek a műszaki fejlődéshez történő hozzáigazításáról;

— a Bizottság 2003/77/EK irányelve a motorkerékpárok vagy segédmotoros kerékpárok típusjövahagyására vonatkozóan a 97/24/EK és a 2002/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek módosításáról;

— az Európai Parlament és a Tanács 2003/102/EK irányelve a gyalogosok és más sérülékeny úthasználók védelmére vonatkozó követelményekről a gépjárművel történő ütközés esetén, valamint a Tanács 70/156/EGK irányelvének módosításáról.”

6. §

(1) Ez a rendelet — a (2) bekezdésben foglalt kivétellel — a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján lép hatályba.

(2) Az e rendelet 2. §-ával megállapított ER. 4. §-ának (12) bekezdése és a 3. §-ával megállapított ER. 9. §-ának (1) bekezdése 2005. január 1. napján lép hatályba.

(3) Az ER.

a) 5. számú melléklete e rendelet 1. számú melléklete szerint módosul,

b) 10. számú melléklete e rendelet 2. számú melléklete szerint módosul,

c) A. Függelék e rendelet 3. számú melléklete szerint módosul,

d) B. Függelék helyébe e rendelet 4. számú mellékletében foglalt B. Függelék lép.

A gazdasági és közlekedési miniszter 35/2004. (III. 30.) GKM rendelete

a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet módosításáról*

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. §-ának (3) bekezdése *b)* pontjának 11. alpontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

(1) A közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KöHÉM rendelet (a továbbiakban: MR.) 2. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) E rendelet alkalmazásában

a) autógáz:

aa) a cseppfolyós gáz (propán, propilén, bután, izobután, izobutilén, butilén, valamint ezek elegyei),

ab) a sűrített földgáz,

ac) egyéb gáz;

b) gázüzemű jármű az, amelynek üzemanyaga autógáz, ezen belül:

ba) tiszta gázüzemű jármű az, amely kizárólag autógázzal,

bb) vegyes üzemű jármű az, amely egyidejűleg autógázzal és egyéb üzemanyaggal,

bc) kettős üzemű jármű az, amely vagy autógázzal, vagy egyéb üzemanyaggal üzemeltethető.”

(2) Az MR. 2. §-a a következő (14) és (15) bekezdéssel egészül ki:

„(14) A rendelet alkalmazásában „európai típusbizonyítvánnyal ellátott jármű”: az, amelynek típusára vonatkozóan az Európai Gazdasági Térség tagállamának jóváhagyó hatósága a gépjárművek és pótkocsijaik típusjóváhagyására vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 70/156/EGK tanácsi irányelvet módosító, a Tanács 92/53/EGK irányelve, illetőleg az ER. A. Függeléke alapján „EK típusjóváhagyó okmány”-t adott ki.

(15) A rendelet alkalmazásában „kommunális jármű”: az a gépjármű, amely — műszaki felépítésénél fogva — csak a mentőszolgálatban, a tűzoltószolgálatban, halottszállításra, úttisztításra (közterületek tisztán tartása, locsolása, valamint közutak, repülőterek hó- és síkosságmentesítése, só- és homokszórása), a lakosság vízellátására, a kommunális hulladékszállításra, a villamos- és gázenergia-, távfűtés-, melegvíz-, ivóvíz-, szennyvízhálózatok hibabemérésére, -elhárítására használható.”

2. §

Az MR. a következő címmel és 16/A. §-sal egészül ki:

„A járműgyártáshoz felhasználható anyagokra vonatkozó további műszaki feltételek

16/A. § (1) Az M_1 és N_1 kategóriájú jármű, illetőleg ennek alkatrésze anyagában nem tartalmazhat — a 7/A. számú mellékletben meghatározott esetek és mennyiségek kivételével — ólmot, higanyt, kadmiumot és hatvegyértékű krómot. A 7/A. számú mellékletben meghatározott egyes alkatrészeket az azonosítást lehetővé tevő jelöléssel kell ellátni.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott jármű 100 grammnál nagyobb tömegű műanyag alkatrészét, a bontás és a hulladékkezelés során történő elválasztás, valamint az elkülönített hulladékkezelés céljából — a szabványban¹ meghatározott módon meg kell jelölni.”

3. §

Az MR. 22. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

[A vontatásra vonatkozó további műszaki feltételek]

„22. § (1) Az 5—8., 17., 18., 21., 33. és 34. §-okban említett adatok, a gyártó által közölt és a forgalomba helyezés engedélyezése során megállapított adatok, valamint a pótkocsi csatlakozásához szükséges szerelvények meglétének, illetőleg felszerelhetőségének a figyelembevételével kell meghatározni, hogy a jármű vontathat-e pótkocsit, illetőleg hány pótkocsit vontathat és azt a jármű hatósági engedélyében fel kell tüntetni.

(2) Az európai típusbizonyítvánnyal ellátott M_1 kategóriájú jármű esetében a vontatható pótkocsi össztömeget az európai típusjóváhagyás során meghatározott értékkel megegyezően — a 21. § (4) bekezdésében meghatározott feltétel figyelmen kívül hagyásával — kell megállapítani.”

4. §

Az MR. 34. §-a (1) bekezdésének rendelkezése a következő mondattal egészül ki:

„E rendelkezéseket az M_2 , M_3 és N kategóriájú járművek kormányzási tulajdonságaira az A. Függelék A/48. számú mellékletében meghatározott eltéréssel kell alkalmazni.”

5. §

(1) Az MR. 74. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

* A rendelet mellékletét a Magyar Közlöny 2004. évi 38. számának II. kötete tartalmazza, melyet az előfizetők kérésre megkapnak (telefon: 266-9290/237 és 238 mellék; fax: 338-4746; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357).

¹ A Bizottság 2003. február 27-én hozott — az elhasznált járművekre vonatkozó az Európai Parlament és a Tanács 2000/53/EK irányelve alá tartozó járművekhez használt alkatrészek és anyagok kódolási szabványáról szóló — 2003/138/EK határozatának mellékletét.

„(2) A gázüzemű jármű gáz-üzemanyagellátó berendezésének jóváhagyási jellel ellátottnak kell lennie, továbbá a járműbe történő beszerelésének és állapotának a külön jogszabályban² meghatározottak szerint tanúsítottnak kell lennie.”

(2) Az MR. 74. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a (4)—(6) bekezdés számozása (5)—(7) bekezdésre változik:

„(4) A gázüzemű jármű gáztartályának:

- a) sérülésmentesnek kell lennie,
- b) 10 évnél nem régebben kiállított, érvényes „Megfelelőségi tanúsítvánnyal” kell rendelkeznie,
- c) a gyártásától eltelt idő nem haladhatja meg a 15 évet.”

6. §

(1) Az MR. 92. §-ának (2)—(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A közúti szállításra vonatkozó egyes szociális jogszabályok összehangolásáról szóló a Tanács 3820/85/EGK rendelete, továbbá a nemzetközi közúti fuvarozást végző járművek személyzetének munkájáról szóló Európai Megállapodás (AETR) hatálya alá tartozó M₂, M₃, és N kategóriába tartozó járművet — a hivatkozott rendeletben és a megállapodásban, továbbá a (3) bekezdésben meghatározott kivételekkel — menetíró műszerrel (a továbbiakban: tachográf) kell felszerelni.

(3) Nem kell tachográffal felszerelni a (2) bekezdésben meghatározott olyan járművet, amelyet kizárólag belföldön az a)–e) pontokban meghatározott valamelyüzemeltetési célra használnak:

- a) legfeljebb 17 személy szállítására alkalmas autóbusszal történő személyszállítás,
- b) közszolgáltatási feladatot ellátó költségvetési szerv (intézmény), valamint önkormányzat üzemeltetésében lévő járművel történő — közúti közlekedési szolgáltatásnak nem minősülő — szállítás,
- c) a jármű telephelyétől számított 50 km-es körzetben történő mezőgazdasági áruszállítás,
- d) állati hullák vagy hulladékok szállítása, az erre a célra kialakított járművekkel,
- e) élő állatok szállítása helyi értékesítési vagy feldolgozóhelyre.

(4) A tachográf készülék kivitele és beépítése, továbbá az abban használt diagramtárcsa (tachográf korong) kivitele feleljen meg a közúti közlekedésben használt menetíró készülékekről szóló a Tanács 3821/85/EGK rendeletben foglaltaknak és rendelkezzen a hivatkozott rendelet szerinti jóváhagyással.”

(2) Az MR. 92. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A kizárólag belföldön üzemeltetett 2004. május 1. napja előtt tachográffal ellátott gépkocsi esetében a (4) bekezdésben meghatározott, a tachográf beépítésre vonatkozó követelményeket a soron következő illesztés időpontjáig, de legkésőbb 2006. április 30. napjáig kell teljesíteni.”

7. §

Az MR. 93/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép: „93/A. § (1) Sebességkorlátozóval kell felszerelni — a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel és a (4)—(6) bekezdésekben meghatározott határidővel:

- a) a 10 tonnát meghaladó megengedett legnagyobb össztömegű M₃ kategóriájú és az N₃ kategóriájú gépkocsit,
- b) az M₂ kategóriájú, valamint a 10 tonnát nem meghaladó megengedett legnagyobb össztömegű M₃ kategóriájú és az N₂ kategóriájú gépkocsit, továbbá
- c) a veszélyes áru szállítására használt — külön jogszabályban meghatározott — egyéb gépkocsit.

(2) Nem kell sebességkorlátozóval felszerelni:

- a) azokat a gépkocsikat, amelyek felépítésükből adódóan nem képesek a (3) bekezdésben foglaltaknál nagyobb sebességgel haladni,
- b) a kommunális gépjárműveket,
- c) azokat a gépkocsikat, amelyeket 1988. január 1. napja előtt helyeztek forgalomba, valamint
- d) az (1) bekezdés b) pontja alá tartozó, 2005. január 1. napja előtt használatba vett, az A. Függelék A/41. számú mellékletében foglalt követelményeket nem teljesítő, azaz legfeljebb Euro—2. jóváhagyású gépkocsikat.

(3) A sebességkorlátozóknak úgy kell szabályozniuk, hogy

- a) a veszélyes áruk szállítására használt gépkocsi sebessége a 85 km/óra,
- b) az N₂ és N₃ kategóriájú gépkocsi sebessége a 90 km/óra ($v_{\text{set}} + \text{tűrések} \leq 90 \text{ km/óra}$),
- c) az M₂ és M₃ kategóriájú gépkocsi sebessége a 100 km/óra értékben korlátozott legyen.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott sebességkorlátozóval való felszerelési kötelezettséget az (1) bekezdés b) pontja alá tartozó gépkocsik esetében 2004. december 31. napjáig nem kell alkalmazni.

(5) Az (1) bekezdés b) pontja alá tartozó, 2001. október 1. és 2005. január 1. napja között használatba vett, az A. Függelék A/41. számú mellékletében foglalt követelményeket teljesítő, azaz legalább Euro—3. jóváhagyású gépkocsit a sebességkorlátozóval:

- a) a nemzetközi forgalomban is üzemeltetett gépkocsi esetében 2005. december 31. napjáig,
- b) a kizárólag belföldön üzemeltetett gépkocsi esetében 2006. december 31. napjáig kell felszerelni.

² A gépjárműfenntartó tevékenység személyi és dologi feltételeiről szóló 1/1990. (IX. 29.) KHVM rendelet.

(6) A kizárólag belföldi forgalomban használt M₂ kategóriájú, valamint a 7,5 tonna megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó N₂ kategóriájú gépkocsira 2007. december 31. napjáig kell a sebességkorlátozót felszerelni.”

8. §

Az MR. 93/B. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„93/B. § A gépkocsira kizárólag jóváhagyási jellel ellátott, a külön jogszabály³ alapján a közlekedési felügyelet által nyilvántartásba vett gépjárműfenntartó szervezet által beépített és illesztett sebességkorlátozó szerelhető fel.”

9. §

Az MR. 120. §-a a következő francia bekezdésekkel egészül ki:

[Ez a rendelet a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai közötti társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban, az Európai Közösségeknek az alábbi jogszabályaival összeegyeztethető szabályozást tartalmaz:]

„— az Európai Parlament és a Tanács 2000/53/EK irányelve az elhasznált járművekről 4. cikk (2) és 8. cikk (1) bekezdésével;

— az Európai Parlament és a Tanács 2002/51/EK irányelve a motorkerékpárok és segédmotoros kerékpárok szennyezőanyag-kibocsátásának csökkentéséről és a 97/24/EK irányelv módosításáról;

— a Bizottság 2002/80/EK irányelve a gépjárművek kibocsátásai által okozott levegőszennyezés elleni intézkedésekről szóló 70/220/EGK tanácsi irányelvnek a műszaki fejlődéshez történő hozzáigazításáról;

— az Európai Parlament és a Tanács 2002/85/EK irányelve a Közösségben egyes gépjármű-kategóriákra sebességkorlátozó készülékek felszereléséről és használatáról szóló 92/6/EGK tanácsi irányelv módosításáról;

— a Bizottság 2003/138/EK határozata az elhasznált járművekről szóló 2000/53/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti alkatrész- és anyagkódolási szabványok létrehozásáról;

— a Bizottság 2002/525/EK határozata, az elhasznált járművekről szóló 2000/53/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv II. számú mellékletének módosításáról;

— a Bizottság 2003/19/EK irányelve a gépjárművek és a pótkocsik egyes kategóriáinak tömegéről és méreteiről szóló 97/27/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a műszaki fejlődéshez történő hozzáigazításáról;

— a Bizottság 2003/76/EK irányelve a gépjárművek motorjainak kipufogógázai által okozott levegőszennyezés elleni intézkedések vonatkozásában a 70/220/EGK tanácsi irányelv módosításáról;

— a Bizottság 2003/77/EK irányelve a motorkerékpárok és a segédmotoros kerékpárok típusjóváhagyására vonatkozóan a 97/24/EK és 2002/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek módosításáról;

— az Európai Parlament és a Tanács 2003/102/EK irányelve a gyalogosok és más sérülékeny úthasználók védelmére vonatkozó követelményekről a gépjárművel történő ütközés esetén, valamint a Tanács 70/156/EGK irányelvének módosításáról;

— az Európai Parlament és a Tanács 2004/11/EK irányelve az egyes gépjármű-kategóriák sebességkorlátozó készülékeiről vagy az ehhez hasonló sebességkorlátozó fedélzeti rendszereiről szóló 92/24/EGK tanácsi irányelv módosításáról;

— a Bizottság 2004/90/EK határozata a gyalogosok és más sérülékeny úthasználók védelmére vonatkozó követelményekről a gépjárművel történő ütközés esetén, valamint a Tanács 70/156/EGK irányelvének módosításáról szóló, az Európai Parlament és a Tanács 2003/102/EK irányelvének 3. cikke szerinti műszaki előírások meghatározásáról.”

10. §

(1) Ez a rendelet — a (2)–(4) bekezdésben foglalt kivétellel — a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napján lép hatályba, egyidejűleg hatályát veszti a gázüzemű járművek üzemanyaggellátó berendezéseiről szóló 6/1993. (V. 12.) IKM rendelet.

(2) E rendelet 12. §-a a kihirdetése napjával lép hatályba, egyidejűleg hatályát veszti az MR. 1. számú mellékletének 5. pontja.

(3) E rendelet 2. §-a és 11. §-ának c) pontja 2005. január 1-jén lép hatályba.

(4) E rendelet 12. §-a (2) bekezdésének d) pontja 2005. október 1-jén lép hatályba.

11. §

Az MR.

a) 1. számú melléklete helyébe az e rendelet 1. számú melléklete lép,

b) 5. számú melléklete helyébe az e rendelet 2. számú melléklete lép,

c) a 7. számú mellékletét követően az e rendelet 3. számú mellékletében foglalt 7/A. számú melléklettel egészül ki.

³ A gépjárműfenntartó tevékenység személyi és dologi feltételeiről szóló 1/1990. (IX. 29.) KHVM rendelet.

12. §

(1) Az MR. A. Függelékének 5.2. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„5.2. A Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz történő csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésének napjáig nem kell alkalmazni az 5. pontban meghatározottak szerinti, a rendelet A. Függelék A/2., A/9. és A/41. mellékleteinek rendelkezését a használtan egyedileg behozott, az M₁ vagy az N₁ járműkategóriába tartozó, újként 1996. január 1. napját követően használatba vett és ENSZ-EGB 83.02/B,C jóváhagyási jellel ellátott gépkocsi forgalomba helyezésekor, amennyiben az megfelel a fékberendezésekre vonatkozóan az ENSZ-EGB 13.06 jóváhagyási előírásban meghatározott követelményeknek is.”

(2) Az MR. A. Függeléke

a) A/2. számú melléklete helyébe az e rendelet 4. számú mellékletében foglalt A/2. számú melléklet lép,

b) A/47. számú melléklete az e rendelet 5. számú melléklete szerint módosul,

c) A/48. számú melléklete az e rendelet 6. számú melléklete szerint módosul,

d) az e rendelet 7. számú mellékletében foglalt A/58. számú melléklettel egészül ki.

(3) Az MR. B. Függelékének B/12. számú melléklete az e rendelet 8. számú melléklete szerint módosul.

(4) Az MR. C. Függelékének C/12. számú melléklete az e rendelet 9. számú melléklete szerint módosul.

Dr. Csillag István s. k.,
gazdasági és közlekedési miniszter

Az igazságügy-miniszter 6/2004. (III. 30.) IM rendelete

**a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú
tagjainak elismerési rendjéről szóló
10/1997. (III. 26.) IM rendelet módosításáról**

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 342. §-a (2) bekezdésének j) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjainak elismerési rendjéről szóló 10/1997. (III. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) a következő 7/A. §-sal egészül ki:

„7/A. § A büntetés-végrehajtás hivatásos állományú tagja részére nemzetközi szervezettől, külföldi állami szervtől

származó elismerés, kitüntető cím vagy díj elfogadását az igazságügy-miniszter engedélyezi. Külföldi kitüntetés elfogadására és viselésére külön jogszabály rendelkezései az irányadók.”

2. §

Az R. 19. §-a után a következő alcímmel és 19/A. §-sal egészül ki:

„Tanácsosi, főtanácsosi cím

19/A. § (1) Az I. besorolási osztályba tartozó hivatásos állományú tagnak a büntetés-végrehajtásnál huzamosabb ideje végzett átlagon felüli szolgálatának, a szervezet érdekében kifejtett tevékenységének elismeréseként a miniszter tanácsosi, főtanácsosi címet adományozhat.

(2) A hivatásos állomány tagja tanácsosi, főtanácsosi címre akkor terjeszthető fel, ha a közszolgálatban legalább 10 évet eltöltött, a fegyveres szervnél pedig tanácsosi cím esetén legalább 5, főtanácsosi cím esetén 10 éve szolgálati viszonyban áll, és rendelkezik a beosztáshoz előírt képesítési követelménnyel.

(3) A hivatásos állomány tagja részére havonta

a) a tanácsosi cím után a köztisztviselői illetményalap 25%-ának,

b) a főtanácsosi cím után a köztisztviselői illetményalap 50%-ának

megfelelő címpótlékot kell folyósítani.

(4) Kivételesen tanácsosi cím adományozható a hivatásos állomány II. besorolási osztály III. és IV. besorolási kategóriájába tartozó tagjának, ha a fegyveres szervnél legalább 15 éve teljesít hivatásos szolgálatot, rendelkezik a beosztáshoz előírt képesítési követelménnyel, és szolgálat-ellátását magas szakmai ismeret és színvonal, illetve példás magatartás jellemzi.”

3. §

Ez a rendelet 2004. április 1-jén lép hatályba.

Dr. Hankó Faragó Miklós s. k.,
igazságügyi minisztériumi politikai államtitkár

Az igazságügy-miniszter 7/2004. (III. 30.) IM rendelete

**a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú
tagjainak szolgálati viszonyáról szóló
14/1997. (IV. 22.) IM rendelet módosításáról**

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a tovább-

biakban: Hszt.) 342. §-a (2) bekezdésének *b*), *c*), *f*) és *h*) pontjaiban kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

1. §

A büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 14/1997. (IV. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) a következő új 4/B. §-sal egészül ki:

(A Hszt. 39. §-ához)

„4/B. § A Hszt. 39. §-a (2) bekezdésének alkalmazása során a tanulmányait kiváló eredménnyel végzett pályakezdőnek kell tekinteni a hivatásos állomány tagját, ha tanulmányait 4,51-es átlaggal vagy ezt meghaladó eredménnyel fejezte be.”

2. §

Az R. 2. számú melléklete helyébe e rendelet *melléklete* lép.

3. §

Ez a rendelet 2004. április 1-jén lép hatályba. Ezzel egyidejűleg az R. 4. §-a (1) bekezdésének *e*) pontja, valamint az R. 2. számú mellékletét korábban módosító 30/2002. (XII. 20.) IM rendelet 1. számú melléklete hatályát veszti.

Dr. Hankó Faragó Miklós s. k.,
igazságügyi minisztériumi politikai államtitkár

Melléklet

a 7/2004. (III. 30.) IM rendelethez

[2. számú melléklet

a 14/1997. (IV. 22.) IM rendelethez]

A Hszt. 329. §-a (1) bekezdésének *c*) pontjában és a Vhr. 25. §-ának (2) bekezdésében meghatározott feltételek fennállása esetén a kedvezményesen számított szolgálati viszonyban töltött idő szempontjából figyelembe vehető szolgálati beosztások.

Bv. intézetek, intézmények

alegységvezető

ápoló

biztonsági felügyelő

biztonsági főfelügyelő

biztonsági osztályvezető

biztonsági osztályvezető-helyettes

biztonsági tiszt

csoportvezető (ha fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozik)

bűnügyi nyilvántartási főelőadó, előadó, segédelőadó

büntetés-végrehajtási osztályvezető-helyettes

egészségügyi osztályvezető

egészségügyi osztályvezető-helyettes

felügyelő (foglalkoztatási)

fogorvos

fogvatartási ügyek osztályvezető-helyettes

fogvatartási ügyek osztályvezető — büntetés-végrehajtási osztályvezető

főápoló

gépjárműszerelő

gépjárművezető (biztonsági feladatot ellátó)

kazánházvezető (ha fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozik)

kazánkezelő (ha fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozik)

konyhavezető

körletfelügyelő

körletfőfelügyelő

kutyatelep-vezető

kutyavezető

mosodavezető

munka- és tűzvédelmi vezető, főelőadó, segédelőadó

műhelyvezető

nevelő

orvos

programszervezési és foglalkoztatási osztályvezető

pszichológus

raktáros (ha fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozik)

raktárvezető (ha fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozik)

segédápoló

segédelőadó (ha fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozik)

szakápoló

szakasszisztens

szakmunkás (ha fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozik)

szakorvos

szakpszichológus

üzemvezető

vezető nevelő

vezető pszichológus

Egészségügyiintézet

adjunktus

alorvos

biztonsági felügyelő

biztonsági főfelügyelő

biztonsági osztályvezető

biztonsági osztályvezető-helyettes

bűnügyi nyilvántartási főelőadó, előadó, segédelőadó

fogorvos

főorvos
gépjárművezető (biztonsági feladatot ellátó)
gyógyszerész
nevelő
orvos
osztályvezető főápoló
osztályvezető főgyógyszerész
osztályvezető főorvos
pszichológus
segédápoló
segédelőadó
segédorvos
szakápoló
szakasszisztens
szakorvos
vezető szakasszisztens

Bv. gazdálkodó szervezet

ágazatvezető
biztonsági vezető
biztonsági vezető helyettes
felügyelő (munkáltatási)
főművezető
kiemelt művezető
gyártás-előkészítő vezető
magtárvezető (ha fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozik)
munka- és tűzvédelmi vezető, főelőadó
műhelyvezető
művezető
raktáros (ha fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozik)
raktárvezető (ha fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozik)
üzemvezető

**Az igazságügy-miniszter
8/2004. (III. 30.) IM
rendelete**

**a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai illetményének és illetményjellegű juttatásainak megállapításáról és folyósításáról szóló
15/1997. (IV. 22.) IM rendelet módosításáról**

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 342. §-a (2) bekezdésének e) pontjában kapott felhatalmazás alapján a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjai illetményének és illetményjellegű juttatásainak megállapításáról és folyósításáról szóló 15/1997. (IV. 22.) IM rendeletet (a továbbiakban: R.) az alábbiak szerint módosítom:

1. §

Az R. 5. §-a (2) bekezdésének helyébe a következő rendelkezés lép, a § a következő új (3) bekezdéssel egészül ki, és az eredeti (3) bekezdés számozása (4) bekezdésre változik:

„(2) A betöltetlen beosztás ellátásával történő megbízás az adott besorolási osztályba tartozó olyan hivatásos állományú tag részére adható, aki megfelel a megbízás szerinti beosztás ellátásához szükséges képesítési követelményeknek. Szolgálati érdekből ettől kivételesen el lehet térni, ha a beosztáshoz szükséges szakképesítés megszerzése folyamatban van. Ebben az esetben a szakképesítéssel még nem rendelkező személyt csak annyi időre lehet megbízni a betöltetlen beosztás ellátásával, amennyi idő a szakképesítés megszerzéséhez szükséges, és csak akkor, ha nincs más megfelelő képesítéssel rendelkező személy, aki a beosztás betöltésére alkalmas, illetőleg e személy a beosztás betöltését nem vállalja.

(3) Ha a megbízásra az eredeti szolgálati beosztásból történő felmentés mellett kerül sor, az érintettet a ténylegesen ellátott beosztásnak megfelelően be kell sorolni, és illetményét ennek alapján kell megállapítani.”

2. §

Az R. 17. §-a előtt levő alcím alatti „(A Hszt. 104. és 245/R. §-ához)” utalás „(A Hszt. 104. §-ához)” utalásra változik.

3. §

Az R. 17. §-a (2) bekezdésének „a Hszt. 245/I. §-ának (1) bekezdése” szövegrésze helyébe „a Hszt. 104. §-ának (5) bekezdése” szövegrész lép.

4. §

Az R. 1. számú melléklete helyébe e rendelet *melléklete* lép.

5. §

Az R. 3. számú melléklete címében „a Hszt. 245/I. §-ának (1) bekezdése” szövegrész helyébe „a Hszt. 104. §-ának (5) bekezdése” szövegrész lép.

6. §

Ez a rendelet 2004. április 1-jén lép hatályba. Ezzel egyidejűleg az R. 12. §-ának (1) bekezdése, valamint a § előtti alcím zárójelben lévő részének „[... és 245/H. §-ának (4) bekezdéséhez]” szövegrész hatályát veszti.

Dr. Hankó Faragó Miklós s. k.,
igazságügyi minisztériumi politikai államtitkár

Melléklet a 8/2004. (III. 30.) IM rendelethez

1. számú melléklet a 15/1997. (IV. 22.) IM rendelethez

A Büntetés-végrehajtási Szervezetnél rendszeresített hivatásos státuszok munkaköri jegyzéke

Megjegyzés:

Központi szerv: Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága

Területi szervek: Büntetés-végrehajtási intézetek/intézmények, a fogva tartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetek

Vezetői beosztások

Szerv	Vezetői szint	Munkakör (beosztás)	A munkakörben elérhető legmagasabb rendfokozat	Képesítési követelmény	
				állami iskolai végzettség	szakképesítés
Központi	államtitkári illetményre jogosult	országos parancsnok	tábornok	egyetem	szakirányú felsőfokú
	helyettes államtitkári illetményre jogosult	országos parancsnok általános helyettese	tábornok	egyetem	szakirányú felsőfokú
		országos parancsnok gazdasági helyettese			
		országos parancsnok szerve- zési helyettese			
	főosztályvezetői illetményre jogosult	főosztályvezető	ezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
	főosztályvezető- helyettesi illetményre jogosult	főosztályvezető-helyettes tanszékvezető	ezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
Területi	osztályvezetői illetményre jogosult	osztályvezető munkabiztonsági főfelügyelő	ezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
	főosztályvezetői illetményre jogosult	parancsnok	tábornok	egyetem	szakirányú felsőfokú
		főigazgató főorvos főigazgató parancsnok igazgató ügyvezető igazgató	ezredes	egyetem vagy főiskola	
	főosztályvezető- helyettesi illetményre jogosult	parancsnok-helyettes	ezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
		főigazgató főorvos-helyettes főigazgató-helyettes parancsnok-helyettes igazgatóhelyettes ügyvezető igazgató-helyettes gazdasági vezető	alezredes		
	osztályvezetői illetményre jogosult	osztályvezető objektumvezető orvosigazgató ápolási igazgató igazgató (bv. kft.-nél) biztonsági vezető kerületvezető vezető állatorvos	alezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú

I. Besorolási osztály

Szerv	Beosztási kategória	Munkakör (beosztás)	A munkakörben elérhető legmagasabb rendfokozat	Képesítési követelmény	
				állami iskolai végzettség	szakképesítés
Központi	VI.	osztályvezető-helyettes kiemelt főreferens jogtanácsos főorvos főiskolai docens belső ellenőr fegyelmi tiszt nyomozó tiszt tűzvédelmi vezető környezetvédelmi-, energetikai vezető	alezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
Területi		osztályvezető-helyettes kiemelt főreferens alegységvezető jogtanácsos főorvos ágazatvezető biztonsági vezető-helyettes	alezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
Központi	V.	kiemelt főelőadó csoportvezető főiskolai adjunktus munkabiztonsági felügyelő közegészségügyi felügyelő	alezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
Területi		kiemelt főelőadó csoportvezető belső ellenőr szakorvos ápolási igazgatóhelyettes szakpszichológus vezető gyógyszerész elemző-értékelő tiszt nyomozó-fegyelmi tiszt nyomozó tiszt fegyelmi tiszt főtechnológus üzemvezető tűz-, munkavédelmi vezető főenergetikus MEO-vezető	alezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
Központi	IV.	főelőadó ügyeletes tiszt	alezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
Területi		főelőadó orvos fogorvos pszichológus gyógyszerész vezető nevelő főiskolai tanársegéd állatorvos főművezető TMK-vezető	alezredes	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú

Szerv	Beosztási kategória	Munkakör (beosztás)	A munkakörben elérhető legmagasabb rendfokozat	Képesítési követelmény	
				állami iskolai végzettség	szakképesítés
Központi	III.	előadó	őrnagy	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
Területi		előadó alorvos nevelő biztonsági tiszt üzemgazdász kerületi növénytermesztő kerületi állattenyésztő	őrnagy	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
Központi	II.	fogalmazó	őrnagy	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
Területi		fogalmazó segédorvos dietetikus	őrnagy	egyetem vagy főiskola	szakirányú felsőfokú
Központi	I.				
Területi					
Központi	Pályakezdő				
Területi					

II. Besorolási osztály

Szerv	Beosztási kategória	Munkakör (beosztás)	A munkakörben elérhető legma- gasabb rendfo- kozat	Képesítési követelmény	
				állami iskolai végzettség	szakképesítés
Központi	IV.				
Területi		biztonsági főfelügyelő körlet főfelügyelő hír- biztonságtechnikai vezető főápoló osztályvezető főápoló vezető szakasszisztens vezető technikus kutyatelep-vezető műhelyvezető konyhavezető élelmezésvezető raktárvezető mosodavezető kiemelt művezető telepvezető gyártás-előkészítő vezető	főtörzs- zászlós	középfiskola	szakirányú középfokú

Szerv	Beosztási kategória	Munkakör (beosztás)	A munkakörben elérhető legma- gasabb rendfo- kozat	Képesítési követelmény	
				állami iskolai végzettség	szakképesítés
Központi		segédelőadó	főtörzs- zászlós	középiskola	szakirányú középfokú
Területi	III.	segédelőadó (energetikai, környezetvé- delmi, tűz- és munkavédel- mi, informatikai, szociális, körletellátó, foglalkoztatási, munkáltatási) hír- biztonságtechnikus biztonságtechnikus fegyvermester technikus műszerész szakasszisztens szakápoló energetikus művezető magtárvezető	főtörzs- zászlós	középiskola	szakirányú középfokú
Központi					
Területi	II.	felügyelő (biztonsági, körlet-, foglal- koztatási, munkáltatási) beszerző gépjárművezető ápoló raktáros szakmunkás kutya-vezető technikairendszer-kezelő kazánkezelő kapuőr műszakvezető	főtörzs- őrmester	középiskola vagy szak- iskola	szakirányú alapfokú
Központi					
Területi	I.	segédápoló	főtörzs- őrmester	középiskola vagy szak- iskola	szakirányú alapfokú
Központi					
Területi	Pályakezdő				

**Az igazságügy-miniszter
9/2004. (III. 30.) IM
rendelete**

**a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú
tagjaira vonatkozó egyes munkáltatói jogkörök
gyakorlásáról**

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 342. §-a (2) bekezdésének I) pontjában kapott felhatalmazás alapján a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjaira vonatkozó egyes munkáltatói jogkörök gyakorlásáról a következőket rendelem el:

1. §

A rendelet hatálya kiterjed a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságára (a továbbiakban: országos parancsnokság), a büntetés-végrehajtási intézetekre, intézményekre, valamint a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetekre (a továbbiakban: bv. gazdálkodó szerv) és az e szerveknél szolgálatot teljesítő hivatásos állományú személyekkel kapcsolatos egyes munkáltatói jogkörök gyakorlására.

2. §

A Hszt. 2. számú melléklete szerint a miniszter és a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka (a továbbiakban: országos parancsnok) munkáltatói jogkörében nem szereplő egyes munkáltatói jogköröket, továbbá az ezek gyakorlására feljogosított vezetői beosztásokat e rendelet *melléklete* tartalmazza.

3. §

Az országos parancsnokság hivatásos állománya tekintetében az állományilletékes parancsnok munkáltatói jogkörét az országos parancsnok gyakorolja.

4. §

Ez a rendelet 2004. április 1-jén lép hatályba. Ezzel egyidejűleg a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományú tagjaira vonatkozó egyes munkáltatói jogkörök gyakorlásáról szóló 11/1997. (III. 26.) IM rendelet, valamint a módosításáról szóló 29/2002. (XII. 20.) IM rendelet hatályát veszti.

Dr. Hankó Faragó Miklós s. k.,
igazságügyi minisztériumi politikai államtitkár

Melléklet a 9/2004. (III. 30.) IM rendelethez

Táblázat az egyes munkáltatói jogkörökre

A hatáskör területe	A munkáltatói jogkör megnevezése	A jogkör gyakorlója			
		OP	Pk.	Bv. gsz. vez.	Szolg. előljáró
1. A szolgálati viszony létesítése, állományba vétel	1.1. Hivatásos állományba vétel — zászlóst, tiszthelyettest		*		
	1.2. Hivatásos állományba visszavétel — zászlóst, tiszthelyettest		*		
	1.3. Szolgálati viszony megszüntetése — főtitzt, tiszt, zászlós, tiszthelyettes		*		
	1.4. Hivatásos állományból törlés		*		
2. Rendfokozatra vonatkozó döntések	2.1. Soron előléptet — főtitztet, tiszttet — zászlóst, tiszthelyettest	*			
	2.2. Soron kívül előléptet — zászlóst, tiszthelyettest		*		
	2.3. Soron kívüli előléptetés feltétele hiányában — tiszthelyettest	*			

A hatáskör területe	A munkáltatói jogkör megnevezése	A jogkör gyakorlója			
		OP	Pk.	Bv. gsz. vez.	Szolg. előjáró
3. Szolgálati beosztásra vonatkozó döntések	3.1. Beosztásba kinevezés, vezénylés, áthelyezés, beosztás ellátásával megbízás — állományilletékes parancsnok rendszerített helyettesét	*			
	— főtitizet, tiztet, zászlóst, tizthelyettet		*		
	— bv. gazdálkodó szervhez vezényelt hivatasos állományúakat		*		*
	3.2. Szolgálati beosztásból felfüggesztés — a Hszt. 2. sz. mellékletének 4. pontjában a beosztásba kinevezésre jogosult vezető, illetve				
	— főtitizt, tizst, zászlós, tizthelyettes esetében		*		
4. Vezénylés	4.1. Más szervhez vezénylés — főtitizet, tiztet		*		
	— zászlóst, tizthelyettet		*		
	4.2. Bv. gazdálkodó szervhez — zászlóst, tizthelyettet		*		
5. Beiskolázásra vonatkozó döntések	5.2. Rendvédelmi, katonai felsőoktatási intézménybe	*			
	5.3. Hazai tanintézet alap- és középfojú tagozatára, tanfolyamaira — zászlóst, tizthelyettet		*		
6. Rendelkezési állományba helyezés	6.1. A Hszt. 44. §-a (1) bekezdésének a) — f), h) és i) pontjai alapján — főtitizet, tiztet, zászlóst, tizthelyettet	*			
	6.2. A Hszt. 44. §-a (1) bekezdésének g) pontja alapján — főtitizet, tiztet, zászlóst, tizthelyettet		*		
7. Egyéb döntések	7.1. Más fegyveres szervhez áthelyezés — zászlóst, tizthelyettet	*			
	7.2. Illetmény nélküli szabadság engedélyezése — bv. gazdálkodó szervhez vezényelt főtitizt, tizst, zászlós, tizthelyettes részére			*	
	— főtitizt, tizst, zászlós, tizthelyettes részére		*		
	7.3. Orvosi Felülvizsgáló Bizottság elé állítás — állományilletékes parancsnok és helyettese, bv. gazdálkodó szervezet vezetője esetén	*			
	— főtitizt, tizst, zászlós, tizthelyettes		*		
	7.4. Egyenruha viselési jog engedélyezése és megvonása — főtitiztnak, tiztnak, zászlósnak, tizthelyettesnek		*		
	7.5. Túlszolgálat elrendelése — főtitizt, tizst, zászlós, tizthelyettes részére		*		
	— bv. gazdálkodó szervhez vezényelt főtitizt, tizst, zászlós, tizthelyettes részére			*	

A hatáskör területe	A munkáltatói jogkör megnevezése	A jogkör gyakorlója			
		OP	Pk.	Bv. gsz. vez.	Szolg. előljáró
	7.6. Pótlékok engedélyezése — főtiszt, tiszt, zászlós, tiszthelyettes részére		*		
	7.7. Szabadság engedélyezése — állományilletékes parancsnok, bv. gazdálkodó szerv vezetője és helyettese részére	*			
	— főtiszt, tiszt, zászlós, tiszthelyettes részére		*		*
	— bv. gazdálkodó szervhez vezényelt fő-tiszt, tiszt, zászlós, tiszthelyettes részére			*	*
	7.8. Minősítés, szolgálati jellemzés — minősítés	*	*		
	— szolgálati jellemzés				*
	— teljesítményértékelés	*	*	*	*
8. Jutalmazás	8.1. Pénzjutalom, tárgyjutalomban részesítés — állományilletékes parancsnokot és helyettesét, bv. gazdálkodó szerv vezetőjét és helyettesét	*			
	— főtisztest, tisztet, zászlóst és tiszthelyettest	*	*		*
	— bv. gazdálkodó szervhez vezényelt fő-tisztet, tisztet, zászlóst és tiszthelyettest	*	*		

Megjegyzés:

OP = országos parancsnok
Pk. = állományilletékes parancsnok
Bv. gsz. vez. = bv. gazdálkodó szerv vezetője
Szolg. előljáró = szolgálati előljáró

Az igazságügy-miniszter 10/2004. (III. 30.) IM rendelete

a jogi segítségnyújtás igénybevételének részletes szabályairól

A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jstv.) 75. §-ának *a*) pontjában, az igazságügyi alkalmazottak szolgálati jogviszonyáról szóló 1997. évi LXVIII. törvény 14/A. §-ának (4) bekezdésében és az igazságügy-miniszter feladat- és hatásköréről szóló 157/1998. (IX. 30.) Korm. rendelet 16. §-ának (2)–(4) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem el:

A támogatás engedélyezése iránti kérelem előterjesztésének általános szabályai

1. §

(1) A Jstv. 1. §-ában megjelölt peren kívüli támogatás (a továbbiakban: támogatás) engedélyezésére irányuló

eljárás során az ügyfélnek e rendelet szerint kell igazolnia azt, hogy megfelel az engedélyezés feltételeinek és nyilatkoznia arról, hogy milyen támogatást kér.

(2) A támogatás engedélyezése iránti kérelmet (a továbbiakban: kérelem) — az e rendeletben foglalt eltérésekkel — a rendelet *1. számú melléklete* szerinti nyomtatvány (a továbbiakban: nyomtatvány) kitöltésével kell előterjeszteni az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Országos Hivatalának az ügyfél lakóhelye szerint illetékes fővárosi, megyei hivatalánál (a továbbiakban: megyei hivatal). Ha az ügyfél nem rendelkezik magyarországi bejelentett lakóhellyel és a Jstv. azt nem írja elő a támogatás engedélyezésének előfeltételként, az ügyfélnek a tartózkodási helye szerint illetékes megyei hivatalnál kell a kérelmét előterjesztenie.

(3) A nyomtatványt az e rendelet szerinti mellékletekkel el kell látni, és a mellékleteket a nyomtatványon fel kell sorolni.

(4) Ha a jogi segítő közreműködik a kérelem előterjesztésében (9. §), a nyomtatványt és mellékleteit továbbítja, a kérelemmel kapcsolatos egyéb olyan iratokat pedig, ame-

lyek a támogatás engedélyezéséhez és a díjának megállapításához szükségesek, továbbbíthatja a megyei hivatalnak.

2. §

Ha a kérelmet nem a kérelem előterjesztésére szolgáló nyomtatvány kitöltésével terjesztik elő, a nyomtatvány egyidejű megküldése mellett hiánypótlásra történő felhívás kiadásának van helye.

3. §

(1) A megyei hivatal a nyomtatványt a hozzá forduló ügyfél kérelmére ingyenesen rendelkezésére bocsátja.

(2) Az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Országos Hivatalának központi szervezeti egysége (a továbbiakban: országos hivatal) a nyomtatványt díjmentesen, letölthető formában közzéteszi a világhálón.

4. §

(1) A nyomtatványt az ügyfél tölti ki és látja el aláírással. Cselekvőképtelen (korlátozottan cselekvőképes) ügyfél helyett törvényes képviselője jogosult a nyomtatvány kitöltésére.

(2) A megyei hivatalnál ügyfélfogadáson személyesen megjelent ügyfélnek — kérelmére — a megyei hivatal alkalmazottja a nyomtatvány kitöltésében segítséget nyújt, őt a kitöltéshez szükséges információkkal ellátja.

(3) A hiánypótlási felhívásban a megyei hivatal a (2) bekezdés szerinti segítségnyújtás lehetőségéről az ügyfélfogadás helyének és időpontjának megjelölésével tájékoztatja az ügyfelet.

5. §

(1) Az ügyfélnek a nyomtatványt a személyi igazolványában vagy személyazonosításra szolgáló egyéb okmányában, továbbá egyéb, az adatot igazoló iratban foglaltakkal meg egyezően kell kitöltenie.

(2) A megyei hivatalnál személyesen megjelent ügyfél személyi igazolványát, vagy személyazonosításra szolgáló egyéb okmányát a megyei hivatal alkalmazottja a nyomtatványban feltüntetett adatok ellenőrzése céljából megtekintti. Ha az ügyfél annak átadását megtagadja, a megyei hivatal a kérelmet nem veheti át.

(3) Ha a megyei hivatalnál személyesen megjelent ügyfél nem rendelkezik személyazonosításra szolgáló okmánnyal, kérelme nem vehető át, de a megyei hivatal alkalmazottja

tájékoztatja arról, hogy annak beszerzése érdekében mely hatóságoknál, hogyan kell eljárnia.

6. §

(1) A nyomtatvány a kitöltésének időpontjától, vagy ha azon igazolás is található, illetve ahhoz igazolást is csatoltak, a legrégebbi igazolás keltének időpontjától számított 30 napon belül nyújtható be a megyei hivatalhoz.

(2) Meghatározott időszakra valamely ellátásra jogot biztosító igazolás (vagy másolata) az igazolás érvényességi ideje alatt az (1) bekezdésben foglalt határidőn túl is elfogadható a nyomtatvány mellékleteként.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglalt feltételeknek nem megfelelő nyomtatvány alapján a támogatást nem lehet engedélyezni.

7. §

(1) A nyomtatvány által előírt adatokról az ügyfélnek nyilatkoznia kell, ha pedig azt e rendelet előírja, vagy a felet arra a megyei hivatal — az igazolásra szolgáló okirat és az igazolás határidejének megjelölésével — felhívja, az adatot igazolnia is kell.

(2) A kérelemben foglaltak valódiságának helyszíni ellenőrzéséről a megyei hivatal előzetesen nem köteles értesíteni a felet. A helyszíni ellenőrzésre munkanapokon kerülhet sor.

8. §

Ha a nyomtatványban nincs elegendő hely a nyilatkozatok megtételéhez, vagy a nyomtatvány rovatainak száma nem elegendő ahhoz, az ügyfélnek pótlapon kell folytatnia a kérelmét a nyomtatvány szerinti tartalommal.

9. §

A támogatás utólagos engedélyezésével igénybe vett jogi szolgáltatás esetén is e rendeletben foglalt szabályokat kell alkalmazni a kérelem előterjesztésére, az ügyfél számára ilyen esetben a nyomtatvány kitöltéséhez szükséges segítséget a jogi segítő köteles megadni.

10. §

Ha az ügyfél nyomtatványon, vagy az ahhoz csatolt igazolásban feltüntetett adataiban változás következett be, köteles azt 8 napon belül írásban bejelenteni a megyei hivatalnak a szükséges igazolás egyidejű csatolása mellett.

A nyomtatvány kitöltésének részletes szabályai

11. §

(1) Az ügyfélnek a nyomtatvány személyi részét [A] Személyi adatok, jövedelmi, vagyoni helyzet] mind magára, mind — a nyomtatvány szerinti tartalommal — a vele közös háztartásban élő személyekre vonatkozóan ki kell töltenie.

(2) Az ügyféllel közös háztartásban élő személynek kell tekinteni az általa eltartott és az eltartására köteles személyeket is.

(3) Az ügyféllel közös háztartásban élő nagykorú személynek — kivéve, ha a jogvitában vagy a hatósági eljárásban ellenérdekű fél — a nyomtatvány erre szolgáló részét aláírásával kell ellátnia. Ha az aláírásnak akadálya van, ennek okát a nyomtatvány Közlemény rovatában fel kell tüntetni.

12. §

(1) A nyomtatványon minden, a munkaviszony, közszolgálati és közalkalmazotti jogviszony, egyéb szolgálati jogviszony, tagsági viszony, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony alapján elért jövedelemről (munkabér, munkadíj, illetmény, személyes közreműködés ellenértékeként történt kifizetés stb.) és társadalombiztosítási vagy egyéb jogviszonyon alapuló járandóságról, munkanélküli ellátásról stb. (a továbbiakban együtt: jövedelem) nyilatkozni kell.

(2) A kérelem előterjesztésekor fennálló jövedelem igazolásakor (nyomtatvány II. és III. pont) a rendszeres havi nettó (adó, adóelőleg, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulék, magánnyugdíj-pénztári tagdíj, egyéb járulékok levonása után fennmaradó) jövedelemről kell nyilatkozni.

13. §

(1) Az ügyfél (más, a nyilatkozatban szereplő személy) jövedelmét a munkáltatója, vagy a kifizetést teljesítő, illetve a járandóságot folyósító szerv (a továbbiakban együtt: munkáltató) igazolja a nyomtatvány megfelelő rovatának kitöltésével és a nyilatkozat aláírásával, lebélyegzésével.

(2) Ha a jövedelemigazolás csak külön nyilatkozat formájában szerezhető be, azt — a nyomtatványnak megfelelő tartalommal — csatolni kell a nyomtatványhoz. A nyomtatvány jövedelemre vonatkozó rovatait — a munkáltató aláírásának kivételével — ilyen esetben is ki kell tölteni.

(3) A (2) bekezdés szerint kell eljárni akkor is, ha az ügyfélnek nyugdíjat folyósítanak. Ilyenkor a nyomtatványhoz a kérelem előterjesztését megelőző havi postai nyug-

díjszelvény vagy a legutolsó folyószámla-kivonat (másolata) is csatolható igazolásként.

14. §

(1) E rendelet alkalmazásában vállalkozónak kell tekinteni a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szjtv.) 3. §-ának 17. pontja szerinti egyéni vállalkozót, 18. pontja szerinti mezőgazdasági őstermelőt és 33. pontja szerinti társas vállalkozás tagját.

(2) A vállalkozónak a kérelem előterjesztését megelőző naptári évben elért jövedelme alapján kell nyilatkoznia a havi nettó jövedelméről (nyomtatvány II. és III. pont). Ez a rendelkezés nem mentesíti a kérelmezőt a 12. § szerinti egyéb jövedelmének a 13. § szerinti igazolása alól.

(3) A vállalkozó a (2) bekezdés szerinti éves adózott jövedelmét az illetékes elsőfokú állami adóhatóság igazolja; ezen összeg tizenketted részét kell havi nettó jövedelemként feltüntetni a nyomtatványon.

(4) Ha az őstermelő ügyfél a kérelem előterjesztését megelőző naptári évben adóbevallásra és egyszerűsített adóbevallási nyilatkozat tételére sem volt köteles (Szjtv. 23. §), ennek tényét jeleznie kell a nyomtatvány megfelelő rovatában (nyomtatvány I.11. pont). Ilyen esetben a kérelem előterjesztését megelőző naptári évben megszerzett nettó jövedelem tizenketted részét kell — külön igazolás csatolása nélkül — havi nettó jövedelemként feltüntetni a nyomtatványon.

15. §

Ha az ügyfél a Jstv. 5. §-ának (2) bekezdésében foglaltakra tekintettel kéri a támogatás engedélyezését, úgy az ennek alapjául szolgáló ellátásról vagy ellátásra jogosultságról (rendszeres szociális segélyről, közgyógyellátásra vagy egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságról, átmeneti szállás igénybevételéről, menekült vagy menedékes, ilyen személyként elismerését kérő személy ellátásra jogosultságáról) igazolást vagy másolatát kell csatolnia, és a nyomtatvány A) részének elegendő csak a személyi adatokra vonatkozó részét kitöltenie (nyomtatvány I. pont).

16. §

(1) A Jstv. 8. §-ának (2) bekezdése szerinti átlagkereset igazolásához az ügyfélnek a kérelem előterjesztését megelőző naptári évre vonatkozóan kell a részére kifizetett nettó, átlagkereset számításának alapjául szolgáló jövedelmét a 13. § rendelkezései szerint igazolni.

(2) A jövedelemigazolásnak a munkaviszony, szolgálati jogviszony, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony

(1) bekezdés szerinti időszaka alatt kifizetett nettó jövedelem összegét kell tartalmaznia, valamint a kifizetés alapjául szolgáló időszakot.

(3) Havi nettó átlagkeresetként (nyomtatvány V.5. pont) a nyomtatvány V. pontjában igazolt összes jövedelem tizenketted részét kell feltüntetni.

17. §

A nyomtatványon az ügyfélnek nyilatkoznia kell vagyonáról, kivéve a szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakat, valamint a 100 000 Ft-ot meg nem haladó összegű készpénzt és pénzügyi intézménnyel szemben fennálló követelést.

18. §

(1) E rendelet alkalmazásában szokásos életszükségleti és berendezési tárgyakként kell tekinteni különösen azokat az ingóságokat,

- a) amelyek a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény szerint mentesek a végrehajtás alól, továbbá
- b) amelyek nélkül az ügyfél és a vele közös háztartásban élő személyek életvitelük különösen megnehezülne.

(2) E rendelet alkalmazásában azt az ingatlant kell tekinteni az ügyfél lakhatását szolgáló ingatlannak [Jstv. 9. § (2) bek. b) pont], amely a tulajdonát képezi, és amelyben a bejelentett lakóhelye van.

19. §

Az ügyfélnek a nyomtatvány Közlemény rovatában — indokolással és a szükséges adatok megjelölésével, iratok csatolásával — nyilatkoznia kell arról, ha

- a) a Jstv. 8. §-ának (1) bekezdésben foglalt feltételek valamelyike fennáll,
- b) a feltüntetett vagyontárgy az ügyfél és a vele közös háztartásban élő személyeknek a nyomtatványban feltüntetett jövedelmének megszerzéséhez nélkülözhetetlen,
- c) korábban engedélyezett támogatásból eredő, lejárt határidejű, de meg nem fizetett tartozása van az állam felé, és a Jstv. 10. §-ának (3) bekezdése alapján kéri újabb támogatás engedélyezését amiatt, mert jövedelmi, vagyoni helyzetének megromlása nem teszi lehetővé a korábbi tartozás megfizetését.

A támogatás engedélyezése és nyilvántartása

20. §

(1) Ha a támogatás engedélyezése iránti kérelem szerződés készítésére irányul, az érintett ügyfelek a kérelmeket ugyanannál a megyei hivatalnál kötelesek előterjeszteni.

ni. Ha az ügyfelek lakóhelye más megyében van, megegyezésük dönti el, hogy melyikük lakóhelye szerint illetékes megyei hivatalnál terjesztik elő kérelmeiket.

(2) A szerződés készítésének engedélyezésére irányuló kérelmeket egymáshoz kell csatolni. A csatolt ügyekben hozott határozatokban — ha a kérelmek alapján a támogatás engedélyezésének van helye — ugyanazon jogi szolgáltatást kell engedélyezni az óraszám megosztásával.

21. §

A jogi szolgáltatás igénybevételére a támogatást engedélyező határozatban megjelölt határidő kezdő napja a támogatást engedélyező határozat — szerződés készítésének engedélyezése esetén valamennyi ügyfélre vonatkozó határozat — jogerőre emelkedésének napja.

22. §

(1) Ha az ügyfél a támogatás engedélyezésével arra szerzett jogosultságot, hogy a jogi segítő díját az állam megelőlegezze [Jstv. 2. § (2) bek.], a támogatást engedélyező határozat a díj visszatérítésére vonatkozó kötelezettségét és azt az időtartamot tartalmazza, amely alatt a visszatérítést teljesíteni kell. Ilyen esetben a teljesítési határidő kezdő időpontja az a nap, amikor a megyei hivatal a jogi segítő díjigényét elfogadta és intézkedett a díj kifizetése iránt.

(2) Ha a megyei hivatal határozattal dönt a jogi segítő kifizethető díjáról (pl. a támogatás utólagos engedélyezése esetén, vagy ha a díjat a megyei hivatal a jogi segítő által felszámított összegtől eltérő összegben állapítja meg), a határozatban már a visszatérítendő összeget is megjelöli.

23. §

(1) A támogatást engedélyező határozatot két példányban kell kézbesíteni az ügyfélnek.

(2) A határozat egyik kiadmányára a megyei hivatal — jogorvoslat előterjesztése esetén a támogatást engedélyező országos hivatal, a határozat bírósági felülvizsgálata esetén a bíróság — a rendelet 2. számú melléklete szerinti, a jogi szolgáltatás nyújtásának igazolására (a továbbiakban: teljesítés igazolása) szolgáló nyomtatványt vezet.

24. §

(1) A megyei hivatal a támogatás engedélyezése iránti kérelmek intézéséről számítógépes nyilvántartást vezet (a továbbiakban: a támogatás nyilvántartása), amelybe a Jstv. 34. §-ában meghatározott adatokat a bejegyzés alapját képező irat kézhezvételét követően legkésőbb három munkanapon belül bejegyzi.

(2) Az egyes megyei hivatalok által vezetett támogatás nyilvántartása országos adatbázist alkot, abba a megyei hivatalok és az országos hivatal jogi segítségnyújtási ügyben eljáró alkalmazottai tekinthetnek be.

(3) A megyei hivatal a Jstv. 35. §-ának (2) bekezdésében meghatározott személyek és szervezetek megkereséseit 8 napon belül díj és költségtérítés felszámítása nélkül teljesíti.

25. §

A megyei hivatal a támogatás engedélyezésére vonatkozó határozat meghozatala előtt és a támogatás felülvizsgálata során tájékozik a támogatás nyilvántartásának az ügyfélre vonatkozó adatairól, és szükség esetén megkeresi a másik megyei hivatalt a támogatás engedélyezésére vonatkozó iratok megküldése érdekében.

26. §

A támogatás nyilvántartásában biztosítani kell a nyilvántartott adatok szerinti keresés lehetőségét; ahhoz a megyei hivatal és az országos hivatal jogi segítségnyújtási ügyben eljáró alkalmazottai általános hozzáférési jogosultsággal rendelkeznek.

A jogi szolgáltatás igénybevétele és a teljesítés igazolása

27. §

(1) A jogi segítőnél megjelent ügyfél a számára engedélyezett jogi szolgáltatás igénybevétele előtt köteles a jogi segítő számára átadni a támogatást engedélyező jogerős határozatnak a teljesítés igazolására szolgáló nyomtatvánnyal ellátott példányát, és személyazonosító okmányával igazolni azt, hogy a támogatást részére engedélyezték.

(2) Ha az engedélyezett támogatás szerződés készítésére irányul, ez a jogi szolgáltatás akkor vehető igénybe, ha valamennyi szerződő ügyfél rendelkezik a támogatást engedélyező határozattal és azokat az (1) bekezdés szerint átadták a jogi segítőnek.

(3) Ha a jogi segítő előtt a támogatásban részesült ügyfél meghatalmazottja jelenik meg, személyét az (1) bekezdés szerint kell igazolnia és a meghatalmazást tartalmazó okiratot is át kell adnia a jogi segítőnek.

28. §

Ha a jogi szolgáltatás nyújtását a felkeresett jogi segítő elvállalta, az ügyfél ugyanezen jogi szolgáltatás igénybevétele érdekében más jogi segítőhöz nem fordulhat.

29. §

(1) A jogi segítő a jogi szolgáltatás megkezdését követően — az ügy elvállalása hónapjának megjelölésével — haladéktalanul értesítést küld az országos hivatalnak arról, hogy a jogi segítségnyújtás keretébe tartozó ügyet vállalt el. Az országos hivatal az elvállalt ügyet a jogi segítői névjegyzékbe az értesítés időpontja szerinti hónap ügyei közé haladéktalanul bejegyzi [Jstv. 65. § (1) bek. f) pont].

(2) Ha a jogi szolgáltatás szerződés készítésére irányult, a szerződő felek számától függetlenül egy ügyként kell jelenteni azt az országos hivatalnak.

(3) Az (1) bekezdés szerinti értesítést írásban kell — postai úton, telefaxon vagy elektronikus levélben — elküldeni az országos hivatalnak.

30. §

(1) A jogi segítő a jogi szolgáltatás nyújtásának befejezését követően a teljesítés igazolására szolgáló nyomtatvány kitöltésével és az azt tartalmazó határozat megküldésével igazolja a támogatást engedélyező megyei hivatalnak azt, hogy a jogi szolgáltatás nyújtását elvégezte.

(2) Ha a jogi szolgáltatás szerződés készítésére irányult, a teljesítést minden, a jogi segítő részére átadott határozaton igazolni kell. Ilyen esetben a teljesítés igazolás Közlemény rovatában — a támogatást engedélyező határozat számára történő utalással — meg kell jelölni azt, hogy a jogi szolgáltatás nyújtásáról a másik szerződő ügyfél ügyében is megtörtént a teljesítés igazolása.

(3) A teljesítés igazolást a jogi szolgáltatást igénybe vevő ügyfél is ellátja aláírásával.

31. §

(1) A támogatás utólagos engedélyezése mellett nyújtott jogi szolgáltatás igénybevétele előtt az ügyfél köteles a jogi segítőnek nyilatkozni arról, hogy az ügyben más jogi segítő közreműködését nem vette igénybe.

(2) A teljesítés igazolása a támogatás utólagos engedélyezése esetén a 30. § (1) bekezdése szerinti teljesítés igazolás tartalmának megfelelő nyilatkozat megyei hivatalnak történő megküldésével történik.

(3) Ha a jogi segítő a Jstv. 44. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alapján kéri díjának megállapítását, úgy a (2) bekezdés szerinti nyilatkozatában ezt kifejezetten jeleznie kell, és a feltételek fennállását alátámasztó iratokat is csatolni kell a nyilatkozatához.

32. §

(1) Ha a jogi segítő a jogi szolgáltatás nyújtására a megyei hivatal által engedélyezett időtartamot (óra-

számot) felhasználta, de a jogi szolgáltatást igénybe vevő ügyféllel közös álláspontja szerint további közreműködése szükséges a jogi szolgáltatás nyújtásának befejezéséhez, az addig nyújtott jogi szolgáltatás teljesítésének igazolása mellett az újabb időtartam engedélyezése iránti közös kérelmet kell előterjeszteni a megyei hivatalhoz.

(2) A közös kérelem előterjesztéséhez a rendelet 1. számú melléklete szerinti nyomtatványt nem kell kitölteni. A jogi segítőnek a kérelemben részletesen nyilatkoznia kell az engedélyezett időtartam alatt tett intézkedéseiről, azok időigényességéről és javaslatot kell tennie arra, hogy milyen további intézkedések szükségesek a jogi szolgáltatás nyújtásának befejezéséhez és e célból milyen időtartamú jogi szolgáltatás engedélyezése szükséges.

(3) A közös kérelmet a támogatás engedélyezésére vonatkozó szabályok szerint kell elbírálni azzal az eltéréssel, hogy a támogatás engedélyezése esetén csak a korábban engedélyezett jogi szolgáltatás nyújtásának befejezéséhez szükséges további engedélyezett óraszámot és a jogi szolgáltatás igénybevételének határidejét kell meghatározni. A határozatban a jogi szolgáltatást nyújtó jogi segítőt is meg kell jelölni.

(4) A jogi segítő a jogi szolgáltatás befejezését követően a 30. § rendelkezései szerint igazolja a (3) bekezdés szerint engedélyezett jogi szolgáltatás teljesítését.

(5) E § szerint kell eljárni akkor is, ha a jogi segítő az engedélyezett határidő lejártá után — az (1) bekezdésben foglalt okból — a támogatás utólagos engedélyezésére vonatkozó szabályok szerint nyújt jogi szolgáltatást (a határidő lejártá után folytatja a jogi szolgáltatás nyújtását). A teljesítés igazolásában ebben az esetben a jogi szolgáltatás nyújtására fordított összes órát kell feltüntetni.

Intézkedés a jogi segítői díj megfizetése és a díj visszatérítésére irányuló követelés előírása iránt

33. §

(1) Ha az ügyfél a támogatás engedélyezésével arra szerzett jogosultságot, hogy helyette a jogi szolgáltatás díját az állam viselje [Jstv. 2. § (1) bek.], a megyei hivatal a felszámított jogi segítői díj helyességének ellenőrzését követően intézkedik a jogi segítői díj kifizetése iránt.

(2) A megyei hivatal az (1) bekezdés szerinti ellenőrzést követően megküldi az Igazságügyi Minisztériumnak (a továbbiakban: minisztérium)

- a) a jogi segítői díjról külön jogszabály szerint kiállított számlát,
- b) a támogatást engedélyező, jogerős határozat másolatát.

34. §

(1) Ha az ügyfél a támogatás engedélyezésével arra szerzett jogosultságot, hogy a jogi szolgáltatás díját az állam

megelőlegezze [Jstv. 2. § (2) bek.] a 33. §-ban foglalt intézkedéssel egyidejűleg értesíti őt a megyei hivatal arról, hogy milyen összegű díjat kell megfizetnie és hogy a támogatást engedélyező határozatban foglalt teljesítési határidő kezdetét veszi.

(2) Az (1) bekezdés szerinti esetben a 33. § (2) bekezdésében foglalt okiratok mellett az ügyfélnek szóló értesítés másolatát is meg kell küldeni a minisztériumnak.

35. §

(1) A jogi segítői díj megfizetése és a díj visszatérítésére irányuló követelés előírása érdekében a megyei hivatal havonta egy alkalommal, a hónap 10. napjáig küldi meg a 33. és 34. § (2) bekezdésében foglalt iratokat a minisztériumnak. Az egyes ügyekben keletkezett iratokat összesítővel kell megküldeni, amely a következő adatokat tartalmazza:

- a) a díjra jogosult jogi segítő neve,
- b) a számla sorszáma,
- c) a megküldött határozat száma, és
- d) a kifizetendő összeg.

(2) Ha az ügyfél a jogi segítő díjának visszatérítésére köteles, az összesítő a fentiekben túlmenően tartalmazza

- a) a visszatérítésre kötelező határozat vagy a 34. § (1) bekezdése szerinti értesítés számát,
- b) a visszatérítésre köteles ügyfél nevét,
- c) a visszatérítendő összeget, és
- d) a teljesítési határidőt.

36. §

(1) A visszatérítésre kötelezést követően külön határozattal engedélyezett halasztásról és részletfizetési kedvezményről a 35. § (2) bekezdésében foglalt adatok és az eredeti visszatérítést elrendelő határozat számának megjelölésével kell értesítést küldeni a minisztériumnak.

(2) A 34. és 35. § megfelelő alkalmazásával kell eljárni akkor is, ha utóbb keletkezik az ügyfél visszatérítési kötelezettsége [Jstv. 27. § (2) bek.].

Eljárás a támogatás visszatérítése esetén

37. §

(1) A visszatérítési kötelezettséget készpénz-átutalási megbízással kell teljesíteni.

(2) A megyei hivatal a visszatérítésre kötelező határozat vagy a visszatérítési kötelezettség teljesítéséről szóló értesítés kézbesítésével együtt megküldi az ügyfélnek a teljesítésre szolgáló, a (3) bekezdésben foglaltak szerint kitöltött készpénz-átutalási megbízást.

(3) A készpénz-átutalási megbízáson a megyei hivatal feltünteti a visszatérítendő összeget (részlet összegét), a teljesítési határidőt és a visszatérítési kötelezettségről szóló határozat vagy értesítés sorszámát.

(4) A (2) és (3) bekezdés szerint kell eljárni akkor is, ha a megyei hivatal a visszatérítésre kötelezést követően halasztást vagy részletfizetést engedélyez az ügyfélnek.

38. §

(1) A befizetett összeget a minisztérium a Peren kívüli jogi szolgáltatások célelőirányzat (a továbbiakban: célelőirányzat) javára írja jóvá.

(2) Az e rendelet szerinti beazonosíthatatlan befizetést a minisztérium a befizetés beazonosításáig, de legfeljebb 5 évig függő tételként kezeli, majd jóváírja a célelőirányzat javára.

A célelőirányzat javára történt ki- és befizetések visszaigazolása

39. §

A jogi segítői díjról kiállított számlák kiegyenlítéséről a minisztérium az átutalást követő hónap 10. napjáig értesítést küld a megyei hivatal részére a 35. § (1) bekezdésében meghatározott adatok megjelölésével.

40. §

(1) A minisztérium az ügyfél visszatérítési kötelezettségének teljesítéséről a teljesítés időpontját követő hónap 10. napjáig a 35. § (2) bekezdése szerinti adatok megjelölésével összesítést küld a visszatérítést elrendelő megyei hivatalnak. Ha a visszatérítési kötelezettséget az ügyfél csak részben teljesítette, az értesítésben meg kell jelölni a befizetett összeget is.

(2) Ha a visszatérítési kötelezettséget nem teljesítik, ennek tényéről a minisztérium a teljesítési határidő szerinti naptári negyedévet követő hónap 30. napjáig — a 35. § (2) bekezdésében megjelölt adatok feltüntetésével — küld összesítést a megyei hivatalnak.

41. §

A megyei hivatal a 40. § (2) bekezdés szerinti értesítés kézhezvételét követően a támogatás behajtása érdekében megkeresi az illetékes adóhatóságot az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 161. §-ában foglaltak szerint.

Záró rendelkezések

42. §

(1) Ez a rendelet — a (2) bekezdésében foglalt kivétellel — 2004. április 1-jén lép hatályba. A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a Pártfogó Felügyelői Szolgálat tevékenységéről, valamint ehhez kapcsolódóan egyes igazságügy-minisztériumi rendeletek módosításáról szóló 17/2003. (VI. 24.) IM rendelet 42. §-a a hatályát veszti.

(2) E rendelet 43. és 44. §-a a kihirdetését követő napon lép hatályba.

43. §

(1) Az igazságügyi dolgozók igazolványáról szóló 6/1991. (IV. 19.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § Az Igazságügyi Minisztérium a Minisztérium, valamint az igazságügyi szakértői intézmények dolgozói részére a rendelet 1. számú melléklete szerinti, az Igazságügyi Minisztériumba beosztott bírák részére a rendelet 2. számú melléklete szerinti „Igazságügyi dolgozó igazolványa”-t, az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat dolgozói részére a rendelet 3. számú melléklete szerinti „Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat dolgozója igazolványa”-t (a továbbiakban együtt: igazolvány) ad ki.”

(2) Az R.

a) 3. §-ában és 4. §-ának (3) bekezdésében az „Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői Szolgálat” szövegrész helyébe az „Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat” szövegrész,

b) 3. §-ában a „Munkaügyi Osztályának” szövegrész helyébe a „Közszolgálati és Oktatási Főosztályának” szövegrész,

c) 4. §-a (2) bekezdésének felvezető szövegében a „Munkaügyi Osztálya” szövegrész helyébe a „Közszolgálati és Oktatási Főosztálya” szövegrész

lép.

(3) Az R. 3. számú melléklete helyébe e rendelet 3. számú melléklete lép.

(4) Ez a rendelet nem érinti az R. alapján a rendelet hatálybalépése előtt kiadott igazolványok érvényességét.

44. §

(1) Az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői Szolgálat vagyonyilatkozat-tételi kötelezettséggel járó munkaköreiről, valamint a vagyonyilatkozat átadásáról,

kezelésről és az abban foglalt adatok védelméről szóló 20/2003. (VI. 24.) IM rendelet (a továbbiakban: Rv.) 1. §-ában az „Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői Szolgálat Országos Hivatalánál” szövegrész helyébe az „Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Országos Hivatalánál” szövegrész lép.

(2) Az Rv. 2. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 22/A—22/B. §-aiban és a 6. számú mellékletében meghatározott adattartalommal vagyonnyilatkozatot kötelesek tenni

a) a Hivatal vezetői (főigazgató, főigazgató-helyettes, főosztályvezető, főosztályvezető-helyettes, igazgató, igazgatóhelyettes, osztályvezető, osztályvezető-helyettes, csoportvezető, titkárságvezető, pártfogói szállás vezetője, pártfogói foglalkoztató vezetője),

b) pártfogó felügyelői,

c) jogi segítségnyújtási ügyintézői,

d) belső ellenőri

munkaköröket betöltők, illetve akikkel e munkaköröket kívánják betölteni.”

Dr. Bárándy Péter s. k.,
igazságügy-miniszter

1. számú melléklet a 10/2004. (III. 30.) IM rendelethez

NYOMTATVÁNY Jogi segítségnyújtás engedélyezése iránti kérelemhez		A hivatal érkeztető bélyegzője
A) SZEMÉLYI ADATOK, JÖVEDELMI, VAGYONI HELYZET I. A kérelmező személyi adatai		
1.	Neve:	
2.	Születési neve:	
3.	Születési helye és ideje:	
4.	Anyja születési neve:	
5.	Személyi igazolványának (ha azzal nem rendelkezik, egyéb személyazonosító okmányának) száma:	
6.	Lakóhelyének címe:	
7.	Értesítési címe:	
8.	Állampolgársága:	
9.	Családi állapota:	
10.	Foglalkozása, munkahelyi beosztása:	
11.	Vállalkozási tevékenységet folytat	☐ társas vállalkozás tagjaként ☐ egyéni vállalkozóként ☐ mezőgazdasági őstermelőként ☐ mezőgazdasági őstermelőként és a kérelem előterjesztését megelőző naptári évben adóbevallásra és egyszerűsített adóbevallási nyilatkozatra nem volt köteles

12.	☐ Rendszeres szociális segélyben részesül ☐ Közgyógyellátásban részesül vagy egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságát állapították meg ☐ Átmeneti szállást igénybevevő hajléktalan személy ☐ Menekült vagymenedékes, illetve ilyenkénti elismerését kérő személy részére biztosított szociális ellátásban részesül	
<i>Ha a kérelmező valamely, a 12. pontban foglalt ellátásra jogosult, ezt igazolnia kell és a nyomtatvány A) részének további rovatait nem kell kitöltenie!</i>		
II. A kérelmező jövedelme		
1.1.	A munkáltató neve:	
1.2.	A munkáltató címe:	
1.3.	Havi nettó jövedelem:	
1.4.	A munkáltató aláírása, bélyegzőlenyomata, dátum:	
2.1.	A munkáltató neve:	
2.2.	A munkáltató címe:	
2.3.	Havi nettó jövedelem:	
2.4.	A munkáltató aláírása, bélyegzőlenyomata, dátum:	
3.	A kérelmező összes havi nettó jövedelme:	
III. A kérelmezővel közös háztartásban élők adatai		
1.1.	Házastárs vagy élettárs neve (születési név is):	
1.2.	Születési helye és ideje:	
1.3.	Anyja születéskori neve:	
1.4.	Munkáltatójának neve:	
1.5.	Munkáltatójának címe:	
1.6.	Havi nettó jövedelme:	
1.7.	A munkáltató aláírása, bélyegzőlenyomata, dátum:	
1.8.	Házastárs vagy élettárs aláírása:	
2.1.	Gyermek neve (születési név is):	
2.2.	Születési helye és ideje:	
2.3.	Anyja születéskori neve:	
2.4.	Munkáltatójának neve:	
2.5.	Munkáltatójának címe:	
2.6.	Havi nettó jövedelme:	
2.7.	A munkáltató aláírása, bélyegzőlenyomata, dátum:	
2.8.	Gyermek (törvényes képviselő) aláírása:	
3.1.	Gyermek neve (születési név is):	
3.2.	Születési helye és ideje:	

3.3.	Anyja születéskori neve:
3.4.	Munkáltatójának neve:
3.5.	Munkáltatójának címe:
3.6.	Havi nettó jövedelme:
3.7.	A munkáltató aláírása, bélyegzőlenyomata, dátum:
3.8.	Gyermek (törvényes képviselő) aláírása:
4.1.	Egyéb hozzátartozó neve (születési név is):
4.2.	Születési helye és ideje:
4.3.	Anyja születéskori neve:
4.4.	Munkáltatójának neve:
4.5.	Munkáltatójának címe:
4.6.	Havi nettó jövedelme:
4.7.	A munkáltató aláírása, bélyegzőlenyomata, dátum:
4.8.	Egyéb hozzátartozó aláírása:
5.1.	Egyéb hozzátartozó neve (születési név is):
5.2.	Születési helye és ideje:
5.3.	Anyja születéskori neve:
5.4.	Munkáltatójának neve:
5.5.	Munkáltatójának címe:
5.6.	Havi nettó jövedelme:
5.7.	A munkáltató aláírása, bélyegzőlenyomata, dátum:
5.8.	Egyéb hozzátartozó aláírása:

IV.

A kérelmezőnek a támogatás engedélyezésénél figyelembe vehető jövedelme

1.	A kérelmező és a vele közös háztartásban élő személyek havi összes nettó jövedelme:			
2.	A közös háztartásban élő személyek száma összesen:			
3.	Egy főre eső havi nettó jövedelem:			
4.	Az egy főre eső jövedelemből levonható összegek	4.1.	A kérelmező által fizetett tartásdíj vagy járadék összege:	
			A tartásra jogosult neve:	
			A tartásdíj fizetését elrendelő hatóság neve és a határozat száma:	
		4.2.	A kérelmező által fizetett lakáshitel törlesztő részletének összege:	
A lakáshitelt folyósító hitelintézet neve:				
5.	Levonások után fennmaradó összeg:			

Az 1—3. és 5. pontokat a hivatal tölti ki!

V.			
A kérelmezőnek a kérelem előterjesztését megelőző naptári évben elért nettó átlagkeresete			
1.1.	A munkáltató neve:		
1.2.	A munkáltató címe:		
1.3.	A munkaviszony kezdő és befejező időpontja:		
1.4.	A megelőző naptári évben kifizetett összes nettó jövedelem:		
1.5.	A munkáltató aláírása, bélyegzőlenyomata, dátum:		
2.1.	A munkáltató neve:		
2.2.	A munkáltató címe:		
2.3.	A munkaviszony kezdő és befejező időpontja:		
2.4.	A megelőző naptári évben kifizetett összes nettó jövedelem:		
2.5.	A munkáltató aláírása, bélyegzőlenyomata, dátum:		
3.1.	A munkáltató neve:		
3.2.	A munkáltató címe:		
3.3.	A munkaviszony kezdő és befejező időpontja:		
3.4.	A megelőző naptári évben kifizetett összes nettó jövedelem:		
3.5.	A munkáltató aláírása, bélyegzőlenyomata, dátum:		
4.	Összes nettó jövedelem:		
5.	Havi nettó átlagkereset:		
A 4. és 5. pontot a hivatal tölti ki!			
VI.			
A kérelmező vagyoni helyzete			
1.	Ingatlanulajdona	1.1.	Lakhatását szolgáló ingatlanának adatai (cím, helyrajzi szám, tulajdoni hányad, alapterület, terhek):
1.2.		Egyéb ingatlanának adatai (cím, helyrajzi szám, művelési ág, tulajdoni hányad, alapterület, terhek, becsült forgalmi érték):	
2.	Gépjárműve	2.1.	Típusa, rendszáma, évjárata, becsült forgalmi értéke:
2.2.		Típusa, rendszáma, évjárata, becsült forgalmi értéke:	

[illegible]

2. Okirat készítés	
2.1.	☐ Keresetlevél, nemperes eljárás kezdeményezése iránti kérelem A jogvita, vitás ügy leírása: Ellenérdekű fél:
2.2.	☐ Felülvizsgálati kérelem, perújítási kérelem A per (nemperes eljárás) tárgya: A pert lefolytató bíróság, a jogerős határozat száma: Peres felek, eljárásban részt vevő személyek:
2.3.	☐ Beadvány közigazgatási ügyben Az eljárás tárgya (ha még nem indult meg, az eljárás megindításának szükségessége): Az eljárást lefolytató hatóság, és az ügy száma (ha az eljárás már folyamatban van): Az eljárásban részt vevő felek: Beadvány tárgya:
2.4.	☐ Feljelentés megtétele A bűncselekmény leírása:
2.5.	☐ Szerződés A szerződés tárgya: Másik szerződő fél neve:
2.6.	☐ Egyéb Az okirat készítésének célja, annak tartalma:

4. A ki nem töltendő rovatokat üresen kell hagyni vagy át kell húzni, a ☐-tel jelölt lehetőségek közül a választottat be kell ikszelni.
5. A nyomtatványhoz csatolt mellékleteket a VIII. pontban fel kell sorolni.
6. Ha valamely rovatban nem elegendő a hely az adatok feltüntetéséhez, vagy nem elegendő a rovatok száma, pótlapon kell a kérelmet folytatni.
7. A nyomtatvány A) részét (Személyi adatok, jövedelmi, vagyoni helyzet) a kérelmezőnek magára és a vele közös háztartásban élő személyekre vonatkozóan kell kitölteni. Az utóbbi nagykorú személyeknek a nyomtatvány III. pontjában foglalt adatokra vonatkozó nyilatkozatot aláírásukkal is el kell látniuk; ha ennek akadálya van, annak okát a Közlemény rovatban fel kell tüntetni. Közös háztartásban élő személynek minősül a kérelmező által eltartott, vagy a kérelmező eltartására köteles személy akkor is, ha a kérelem előterjesztésének időpontjában nem lakik a kérelmezővel egy ingatlanban.
8. Ha a kérelmező a I.12. pontban megjelölt valamely ellátásban részesül, a nyomtatvány A) részének csak a személyi adatokra vonatkozó rovatait (I. pont) kell kitöltenie, és ezen ellátást (arra való jogosultságot) kell igazolnia.
9. A kérelmező vagy a vele közös háztartásban élő személy jövedelmét (részére folyósított ellátását, járandóságot) a munkáltató, vagy az ellátását, járandóságot folyósító szerv igazolja, a nyomtatvány vonatkozó részeit a munkáltató, illetve az ellátást, járandóságot folyósító szerv tölti ki. Ha a jövedelem nyomtatványon történő igazolására nincs mód, az külön irat csatolásával (pl. munkáltató jövedelem igazolása, nyugdíjas esetében nyugdíjszelvény vagy folyószámlakivonat másolata) is megtehető; a kérelmezőnek azonban ilyen esetben is ki kell tölteni a nyomtatványnak a jövedelemre vonatkozó rovatait.
10. Vállalkozó esetében a jövedelemigazolást adóigazolás helyettesíti, a kérelem előterjesztését megelőző évben elért adózott jövedelme 1/12-ed részét kell esetében havi nettó jövedelemként feltüntetni. Ha a mezőgazdasági őstermelő a kérelem előterjesztését megelőző naptári évben adóbevallásra és egyszerűsített adóbevallási nyilatkozat tételére sem volt köteles, a kérelem előterjesztését megelőző naptári évben megszerzett nettó jövedelme 1/12-ed részét kell — külön igazolás csatolása nélkül — havi nettó jövedelemként feltüntetni a nyomtatvány II. pontjában.
11. A IV.1—3. és 5. pontot, valamint a V.4. és 5. pontot a hivatal tölti ki.
12. Az egy főre eső jövedelmet csökkentő összegként (IV.4. pont) a kérelmező által fizetett tartásdíj vagy járadék havi összegét lehet feltüntetni és a lakás vásárlásához, felújításához, építéséhez pénzügyi intézmény által folyósított hitel havi törlesztő részletének a kérelmezőre eső összegét, ha a lakás a hitel felvételekor megfelelt a méltányolható lakásigény feltételeinek. A tartásdíj és a hitel megfizetését igazoló előző havi folyószámla kivonat, feladóvevény másolatát a nyomtatványhoz csatolni kell.
13. A VI.1.1. pontban a kérelmező tulajdonában álló azon ingatlant kell feltüntetni, amelyben a kérelmező bejelentett lakóhelye van.
14. A VI.2. pontban a mozgáskorlátozott személy 1 db gépjárművét nem kell feltüntetni.
15. A VI.3. pontban nem kell feltüntetni a kérelmező szokásos életszükségleti és berendezési tárgyait, és a 100 000 Ft-ot meg nem haladó összegű készpénzt, pénzügyi intézménynél elhelyezett összeget. Szokásos életszükségleti és berendezési tárgynak minősül különösen nem kiugróan magas értékű, szükséges ruházati cikk, ágynemű bútor, fűtő- és világító eszköz, nélkülözhetetlen konyhai és háztartási felszerelés, hűtőgép, mosógép, gyógyszer, gyógyászati segédeszköz stb.
16. A Közlemény rovatban fel kell feltüntetni:
- ha a közös háztartásban élő személyek aláírása hiányzik, annak okát,
 - azt, ha a kérelmező jövedelme meghaladja a támogatás engedélyezéséhez előírt összeghatárt, de a kérelmező azért kér támogatást, mert akadályozva van a jövedelemmel való rendelkezési jogának gyakorlásában (ennek okát és körülményeit részletesen ki kell fejteni és az azt valószínűsítő iratokat is csatolni kell),
 - azt, ha a kérelmezőt a korábban igénybe vett jogi szolgáltatás díjának megfizetésére kötelezték, de annak azért nem tett eleget, mert megváltozott jövedelmi és vagyoni helyzete, egyéb személyes körülményei ezt nem tették lehetővé.
17. A nyomtatványban tett nyilatkozatok valóságtartalmáért annak aláírója felelősséggel tartozik. Valótlan tartalmú nyilatkozatnak, illetőleg valótlan tartalmú, hamis vagy hamisított okiratnak vagy igazolásnak jogtalan hasznoszerzési céllal történő benyújtását a törvény bünteti.
18. A kérelmező a nyomtatvány kitöltésével és a megyei hivatalhoz történő benyújtásával hozzájárul ahhoz, hogy az általa közölt adatait a megyei hivatal kezelje.
19. Ha a nyomtatványban vagy mellékleteiben foglalt adatokban változás következik be, azt 8 napon belül — ha szükséges, a megfelelő mellékletekkel ellátva — írásban be kell jelenteni a megyei hivatalnak.

2. számú melléklet a 10/2004. (III. 30.) IM rendelethez

Átadandó a határozattal együtt a jogi segítőnek!		
I G A Z O L Á S Jogi szolgáltatás nyújtásának teljesítéséről		
1.	A jogi segítő	neve: címe:
2.	A jogi szolgáltatás nyújtására fordított órák száma:	
3.	A jogi szolgáltatás nyújtása megtörtént. Az ügyfél a jogi szolgáltatás nyújtása érdekében más jogi segítő közreműködését nem vette igénybe., év hó nap ügyfél aláírása	
4.	A jogi segítő áfa fizetésére	☐ köteles ☐ nem köteles
5.	Közlemény	
....., év hó nap. jogi segítő aláírása, bélyegzőjének lenyomata		

3. számú melléklet a 10/2004. (III. 30.) IM rendelethez3. számú melléklet a 6/1991. (IV. 19.) IM rendelethez

**Műanyag személyazonosító kártya az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői
és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat dolgozói részére**

lézergravírozású, színes, igazolványfénykép méretű arckép	Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat	
	név:	(címer rajza)
	beosztás (munkakör):	sorszám:

A pártfogó felügyelők és vezetőik igazolványának hátoldalán a következő szöveg olvasható: „Az igazolvány szolgálati ügyben belépési engedély az Igazságügyi Minisztérium, illetve a büntetés-végrehajtási szervezet objektumaiba.” A többi alkalmazott igazolványának hátoldalán a következő szöveg olvasható: „Az igazolvány szolgálati ügyben belépési engedély az Igazságügyi Minisztériumba.”

Az igazságügy-miniszter 11/2004. (III. 30.) IM rendelete

a jogi segítő díjazásáról

A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jstv.) 75. §-ának *b*) pontjában kapott felhatalmazás alapján — a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

(1) A jogi segítő a Jstv. 1. §-ának (2) bekezdésében meghatározott jogi szolgáltatás nyújtásáért e rendelet szerint illeti meg díjazás. Az e rendeletben foglalt díjazás szabályait kell alkalmazni a jogi segítő díjának állam általi megelőlegezésére is.

(2) A jogi segítő díja munkadíjból és költségtérítésből áll.

(3) Ha a jogi szolgáltatás szerződés készítésére irányul, az azért járó díjat — a szerződő felek számától függetlenül — csak egyszer lehet felszámítani.

(4) A jogi segítő munkadíjának és költségtérítésének e rendeletben meghatározott összege a jogi segítői tevékenység ellenértékét terhelő általános forgalmi adó összegét nem tartalmazza, azt az e rendeletben meghatározott összegeken, mint adóalapon felül — a külön jogszabály rendelkezései szerint — kell felszámítani.

2. §

(1) A munkadíj összege az éves költségvetésről szóló törvényben meghatározott jogi segítői óradíj és a jogi szolgáltatás nyújtására a jogi segítségnyújtást (a továbbiakban: támogatás) engedélyező határozatban megállapított, vagy — ha az az engedélyezettől kevesebb — a jogi szolgáltatás nyújtására fordított órák számának a szorzata.

(2) A jogi szolgáltatás nyújtására fordított órák számaként a jogi szolgáltatás nyújtására fordított tényleges időszak összesített időtartama számolható el, kivéve az utolsó megkezdett órát, amely egy teljes óraként számolható el.

(3) Nem számolható el a jogi szolgáltatás nyújtására fordított órák számaként a jogi segítő által a jogi segítségnyújtás igénybevételéről adott tájékoztatás és a jogi segítségnyújtás engedélyezése iránti kérelem elkészítéséhez nyújtott segítség időtartama.

3. §

Költségtérítés címén a jogi segítő a 2. § alapján megállapított munkadíj 15%-ának megfelelő összegű költségátalányra jogosult.

4. §

(1) A jogi segítő a külön jogszabály szerinti teljesítés igazolások havonta egy alkalommal történő megküldésével igazolja a jogi szolgáltatás nyújtásának megtörténtét a támogatás engedélyezése iránt eljáró Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Országos Hivatala fővárosi, megyei hivatalának (a továbbiakban: megyei hivatal).

(2) A teljesítés igazolásban a jogi segítőnek nyilatkoznia kell a jogi szolgáltatás nyújtására fordított órák számáról és arról, hogy általános forgalmi adó fizetésére köteles-e (általános forgalmi adó alany-e, illetve választott-e általános forgalmi adó mentességet).

5. §

(1) A jogi segítő csatolja a teljesítés igazolásához a jogi szolgáltatás nyújtásáért járó díjról kiállított számlát vagy a tevékenységre vonatkozó jogszabályok szerinti egyéb okiratot (a továbbiakban együtt: számla), amelyben megjelöli a bankszámláját vezető hitelintézetet és a bankszámlája számát is. Nem kell a teljesítés igazolásához számlát csatolni, ha a jogi segítő a támogatásban részesített ügyféllel közös kérelmet terjeszt elő a jogi szolgáltatás nyújtásának befejezéséhez szükséges újabb időtartam engedélyezése iránt.

(2) A számlán a felszámított díj összegét ügynkénti, valamint munkadíj és költségtérítés szerinti bontásban kell feltüntetni, és azon meg kell jelölni a támogatást engedélyező határozat számát is.

(3) Ha a teljesítés igazolások megküldése egyidejűleg több ügyben történik meg, a jogi segítő választása szerint ügynként is kiállíthatja a számlát, vagy az egyes ügyekben felszámított díjról — a (2) bekezdésben foglaltak figyelembevételével — egy számlát is kiállíthat.

(4) A számlán 60 napnál rövidebb teljesítési határidő nem állapítható meg.

6. §

A megyei hivatal a hozzá érkezett, az e rendelet szerinti összegre, a jogszabályoknak megfelelő módon kiállított számlákat — a szükséges okiratok ellenőrzését követően, külön határozat hozatala nélkül — a beérkezésüket követő hónap 10. napjáig megküldi az Igazságügyi Minisztériumnak (a továbbiakban: minisztérium).

7. §

Ha a számla végösszege megfelel a támogatást engedélyező határozatban foglaltaknak és a teljesítés igazolásban

feltüntetett adatoknak, de a számla egyéb okból hiányosan vagy nem a jogszabályoknak megfelelően van kiállítva, a megyei hivatal a megfelelő számla megküldésére felhívással 15 napon belül visszaküldi azt a jogi segítőnek.

8. §

(1) Ha a számla végösszege nem felel meg a támogatást engedélyező határozatban foglaltaknak és a teljesítés igazolásban feltüntetett adatoknak, a megyei hivatal a jogi segítőnek a jogszabály alapján járó, kifizethető díját 15 napon belül indokolt határozattal állapítja meg.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határozatot a megyei hivatal megküldi a jogi segítőnek, egyúttal visszaküldi részére a díjról kiállított számlát is.

(3) A jogi segítő a határozat ellen a támogatás engedélyezéséről szóló határozat elleni jogorvoslatra vonatkozó szabályok szerint élhet jogorvoslattal. Jogorvoslati kérelem előterjesztése esetén a jogi segítő a jogerős határozat alapján kiállított újabb számlát küldi meg a megyei hivatalnak, amely ezt követően a 6—7. §-ban foglaltak szerint jár el.

9. §

(1) A minisztérium a megyei hivatal által megküldött számla alapján intézkedik a díjnak a „Peren kívüli jogi szolgáltatások” fejezeti kezelésű előirányzat terhére történő átutalása iránt.

(2) Ha a minisztérium a számlán hiányosságot, elírást észlel, a számlát annak megjelölésével a megyei hivatalnak küldi vissza, amely a 7. §-ban foglaltak szerint jár el.

10. §

(1) A támogatás utólagos engedélyezése mellett nyújtott jogi szolgáltatás (Jstv. 43—45. §) igénybevétele esetén a jogi segítő díjának megfizetése iránt az e §-ban foglalt eltérésekkel kell eljárni.

(2) A jogi segítő a jogi szolgáltatás nyújtásának befejezését követően a támogatás engedélyezése iránti kérelemmel együtt küldi meg a megyei hivatal részére a teljesítés igazolást, amelyben arról is nyilatkozik, hogy fennállnak-e a Jstv. 44. §-ának (2) bekezdésében foglalt feltételek, és a feltételek fennállását alátámasztó iratokat is csatolja.

(3) Ha a megyei hivatal a teljesítés igazolásban megjelölt, a jogi szolgáltatás nyújtására fordított órák számát — a jogi szolgáltatás keretében elvégzendő feladatokra, az ügy bonyolultságára, és egyéb körülményeire tekintettel — eltúlzottnak tartja, határidő tűzésével felszólíthatja a jogi segítőt a jogi segítői tevékenység időigényességének rész-

letes indokolására. Ugyanígy kell eljárni akkor is, ha a jogi segítő a Jstv. 44. §-ának (2) bekezdésére hivatkozással terjeszti elő díjigényét, de annak jogosságát nem igazolja megfelelően.

(4) A megyei hivatal a támogatást engedélyező határozatában dönt a jogi segítőnek járó, kifizethető díjról. Ha a jogi segítő a (3) bekezdés szerinti felszólításnak nem tett eleget, vagy a megyei hivatal a részletes indokolás alapján sem látja megalapozottnak a jogi szolgáltatás nyújtására megjelölt időtartamot, a megyei hivatal a rendelkezésére álló adatok figyelembevételével — szükség esetén mérlegeléssel — állapítja meg a jogi segítői munkadíj kiszámításának alapjául szolgáló óraszámot.

(5) A megyei hivatal a támogatás engedélyezéséről szóló határozatát megküldi a jogi segítőnek, aki a kérelem elutasítása esetén az ellen a 8. § (3) bekezdése szerint élhet jogorvoslattal. A kérelem elutasításának kell tekinteni azt, ha a megyei hivatal a munkadíj kiszámításának alapjául szolgáló órák számát a jogi segítő által az igazolásban megjelölt óraszámotól eltérően állapítja meg.

(6) A jogi segítő a támogatást engedélyező jogerős határozat alapján küldi meg a díjról kiállított számlát a megyei hivatalnak; a további eljárásra a 7—9. §-ok rendelkezései irányadók.

11. §

Ez a rendelet 2004. április 1-jén lép hatályba.

Dr. Bárándy Péter s. k.,
igazságügy-miniszter

Az igazságügy-miniszter 12/2004. (III. 30.) IM rendelete

**az Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői
Szolgálat egységes iratkezeléséről szóló
18/2003. (VI. 24.) IM rendelet módosításáról**

A közokiratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Ltv.) 10. §-ának (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — az Ltv. 10. §-ának (5) bekezdésében meghatározott kérdésekben a Magyar Országos Levéltár egyetértésével — a minisztériumok és az országos hatáskörű államigazgatási szervek iratkezelési mintaszabályzatáról szóló 40/1998. (III. 6.) Korm. rendeletben foglaltak és a Miniszterelnöki Hivatal előzetes állásfoglalására figyelemmel, a következőket rendelem el:

1. §

A 18/2003. (VI. 24.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-a a következő új (3) bekezdéssel egészül ki, és a jelenlegi (3) bekezdés számozása (4) bekezdésre változik:

„(3) A jogi segítségnyújtással kapcsolatos ügyekben e rendeletnek az ügykezelési és az ügyviteli szabályait a VIII. Fejezetben megállapított eltérésekkel kell alkalmazni. A jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jstv.) szerinti jogi segítségnyújtással kapcsolatos ügyek intézésének belső iratkezelési szabályait az Országos Hivatal főigazgatója (a továbbiakban: főigazgató) — az Ltv. 10. §-ának (5) bekezdésében meghatározott kérdésekben a Magyar Országos Levéltár egyetértésével — intézkedésben állapítja meg.”

2. §

Az R. 41. §-ának (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az Országos Hivatal körbélyegzője: közepén a Magyar Köztársaság címere, körben felül az Országos Hivatalnak, alul a székhelyének a megjelölése (Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Országos Hivatala — Budapest).

(2) A megyei hivatal körbélyegzője: közepén a Magyar Köztársaság címere, körben felül a megyei hivatal, alul a székhelyének a megjelölése (pl. Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Zala Megyei Hivatala — Zalaegerszeg).”

3. §

Az R. 61. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az igazgató körbélyegzője: közepén a Magyar Köztársaság címere, körben az igazgató és székhelyének megjelölése (pl. Igazságügyi Minisztérium Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Veszprém Megyei Hivatalának igazgatója — Veszprém).”

4. §

Az R. a következő új VIII. Fejezettel egészül ki, és a jelenlegi VIII. Fejezet számozása IX. Fejezetre változik:

„VIII. Fejezet

AZ ÜGYKEZELÉS ÉS ÜGYINTÉZÉS ELTÉRŐ SZABÁLYAI A JOGI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSSAL KAPCSOLATOS ÜGYEK INTÉZÉSE SORÁN

Ügykezelés

74/A. § A megyei hivatal hetente legalább két munkanapon félfogadást tart az ügyfelek részére.

74/B. § (1) Ha jogszabály a Jstv. hatálya alá tartozó támogatás (a továbbiakban: támogatás) engedélyezése iránti kérelem előterjesztésére, vagy más, jogi segítségnyújtással kapcsolatos nyilatkozat megtételére nyomtatvány kitöltését írja elő, a szóbeli kérelemről, nyilatkozatról jegyzőkönyvet nem kell készíteni, de az ügyfelet tájékoztatni kell a nyomtatvány kitöltésének kötelezettségéről, és azt kérelmére át is kell adni részére.

(2) Ha az iroda a beadvány személyesen történt benyújtásakor hiányt észlel, azonnal felhívja az ügyfelet a hiány pótlására. Ha az ügyfél a hiánypótlásnak nem tesz eleget, de ragaszkodik a beadvány benyújtásához, az (1) bekezdésnek megfelelő beadványt hiányosan is át kell tőle venni.

(3) A jogi segítő a jogi szolgáltatás nyújtásának megkezdéséről elektronikus levélben is értesítheti az Országos Hivatalt. Az elektronikus levél fogadására szolgáló címet az Országos Hivatal a szolgáltatási szerződésben jelöli meg.

74/C. § A támogatás utólagos engedélyezése mellett nyújtott jogi szolgáltatás elvégzéséről szóló igazolást tartalmazó iraton az érkezés időpontját óra, perc pontossággal kell feltüntetni.

Ügyintézés

74/D. § Ha a Jstv. a támogatás engedélyezése iránti kérelem azonnali elintézését írja elő, az azt tartalmazó iratot az érkezést követően — az eljáró ügyintéző kijelölése céljából — haladéktalanul be kell mutatni az ügyelosztásra jogosult vezetőnek, és az ügyfelet tájékoztatni kell arról, hogy a kérelem elbírálása az adott napon belül előreláthatólag milyen időpontra történik meg.

74/E. § Az ügy soron kívüli intézését a megyei hivatal vagy az Országos Hivatal jogi segítségnyújtó feladatokat ellátó szervezeti egységének vezetője rendelheti el.

74/F. § (1) Befejezett a megyei hivatal által intézett ügy, ha

a) a támogatást engedélyező határozat értelmében az ügyfél helyett az állam fizeti meg a jogi segítő díját, és az Igazságügyi Minisztérium a díjat a jogi segítőnek átutalta,

b) a támogatást engedélyező határozat értelmében az állam előlegezi meg a jogi segítő díját, és a megelőlegezett díjat az ügyfél visszatérítette,

c) a jogi segítő vissza nem térített díjának behajtása érdekében lefolytatott eljárás eredményéről az adóhatóság a megyei hivatalt tájékoztatta,

d) az Igazságügyi Minisztérium arról értesítette a megyei hivatalt, hogy az ügyfél a jogi segítő díját nem térítette vissza és az adók módjára történő behajtásnak nincs helye,

e) az ügyfél támogatás engedélyezése iránti kérelmét jogerősen elutasították.

(2) Befejezettként kell kezelni a megyei hivatal által intézett ügyet akkor is, ha a jogi szolgáltatás igénybevétele előírt határidő leteltét követő 60 napon belül a jogi szolgáltatás nyújtásáról szóló igazolás nem érkezett meg a megyei hivatalhoz.

(3) Befejezett az Országos Hivatal által intézett ügy, ha a) a jogi segítői névjegyzékbe a bejegyzés megtörtént,

b) a jogi segítői névjegyzékbe vétel iránti kérelmet elutasították,

c) a támogatás engedélyezése iránti ügyben hozott határozat elleni fellebbezést elbírálták.

(4) Befejezettként kell kezelni az (1)–(3) bekezdés szerinti ügyet akkor is, ha

a) az eljárás lefolytatása iránti kérelmet (fellebbezést) visszavonták,

b) az ügy áttételéről rendelkeztek.

74/G. § Ha a támogatás engedélyezése iránti ügyben hozott határozat elleni fellebbezés felterjesztésére kerül sor, az iratok felterjesztésére a 48. §-ban foglalt szabályokat kell megfelelően alkalmazni.

74/H. § A támogatások nyilvántartására (Jstv. 34. §) szolgáló számítógépes rendszer üzemeltetéséről az Országos Hivatal gondoskodik.”

5. §

(1) Ez a rendelet 2004. április 1. napján lép hatályba.

(2) A rendelet hatálybalépésével egyidejűleg az R. 5. §-ának bevezető szövegében az „az Országos Hivatal főigazgatója (a továbbiakban: főigazgató)” szövegrész helyébe az „a főigazgató” szövegrész lép.

Dr. Bárándy Péter s. k.,
igazságügy-miniszter

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 9/2004. (III. 30.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványok alapján — *dr. Holló András, dr. Kukorelli István és dr. Tersztyánszky Éva* alkotmánybírók különvéleményével — meghozta az alábbi

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 54. § h) pontja alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 54. § i) pontjának „vagy más veszélyes eszköz” és „vagy a más veszélyes eszköz” szövegrészei alkotmányellenesek, ezért azokat megsemmisíti.

Az 54. § i) pontja a megsemmisítést követően az alábbi szöveggel marad hatályban:

„54. § A rendőr lőfegyvert használhat

[...]

i) azzal szemben, aki a nála lévő fegyver letételére irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, és magatartása a fegyver ember elleni közvetlen felhasználására utal;”

3. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 54. § j) pontja alkotmányellenes, ezért azt megsemmisíti.

4. Az Alkotmánybíróság a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 11. § (1) bekezdés „a közbiztonságot és a belső rendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni” szövegrésze, 17. § (2) bekezdés „lehetőleg” szövegrésze, 19. § (1) bekezdés második mondata, 33. § (2) bekezdés b) pontja, 38. § (1) bekezdése, továbbá 38. § (2) bekezdés „vagy elrejtőzésétől tartani lehet” szövegrésze, 54. § g) pontja, az 57. § (2) bekezdése és 67. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) egyes rendelkezéseivel kapcsolatban több indítványt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságon. Az élethez való joggal és az emberi méltósággal kapcsolatos indítványokat az Alkotmánybíróság elkülönítette, és azokat egyazon eljárásban együttesen bírálta el. Az Alkotmánybíróság eljárása során beszerezte a belügy-miniszter és az igazságügy-miniszter véleményét.

I.

1. Az indítványozó szerint az Rtv. 11. § (1) bekezdés „a közbiztonságot és a belső rendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni” szövegrésze sérti az Alkotmány 8. § (2) bekezdését és az 54. § (1) bekezdését, mert a „kockáztatás” ilyen általános előírása a rendőr élethez való jogának lényeges tartalmát nemcsak korlátozza, hanem az életnek és az ezt biztosító jognak a teljes és helyrehozhatatlan megsemmisítését engedi meg.

2. Az Rtv. 17. § (2) bekezdése értelmében a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén

lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az indítványozó ezzel összefüggésben hangsúlyozza: az emberi élet abszolút érték. A „lehetőleg” kitétel viszont megengedi a minimum eventuais szándékkal elkövetett emberölést, ami nem egyeztethető össze az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében meghatározott tilalommal, egyúttal sérti az 54. § (1) bekezdésében foglaltakat is.

3. Az egyik indítványozó az Rtv. 19. § (1) bekezdése második mondata alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmány 54. §-ába ütközése miatt. A kifogásolt rendelkezés szerint a rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül kétséget kizáróan megállapítható. Az indítványozó szerint ez a rendelkezés az ember természetes igazságérzetével ellentétben áll.

4. Egy indítványozó az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b)* pontját tartja az Alkotmány 54. § (1) bekezdésébe ütközőnek, és ezért kéri annak megsemmisítését. A támadott rendelkezések kimondják, hogy a rendőr az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható. Az indítványozó hivatkozik az Alkotmánybírók 46/1991. (IX. 10.) AB határozatára is, amely szerint ellentétes az emberi méltósághoz való alapvető joggal, ha valakivel szemben kellő alap nélkül alkalmaznak hatósági kényszert.

5. Az indítványozó állítása szerint az Rtv. 38. § (1) bekezdése, továbbá a (2) bekezdéséből a „vagy elrejtőzésétől alaposan tartani kell” szövegrész ellentétes az Alkotmány 54. § (1) bekezdésével. Kifogásolja, hogy a rendőrség pusztán a személyazonosság megállapítására eltúlzottan tartósan, azaz 24 óra időtartamra korlátozhatja az alapvető jog érvényesülését. Az indítványozó szerint az emberi méltóságot sérti az a rendelkezés is, amely csupán feltételezésre alapozva lehetővé teszi a 72 óra időtartamra történő őrizetbe vételt, ha a pártfogolt elrejtőzésétől tartani kell. Ezt a rendelkezést az indítványozó kellő alap nélküli hatósági kényszernek minősíti, melynek révén az állam indokolatlanul avatkozik be a magánszférába.

6. Két indítványozó is támadja az Rtv. 54. §-ában foglalt, a rendőr löfegyver-használatával kapcsolatos rendelkezéseket, konkrétan: a *g)*, *h)* és *j)* pontokat, valamint az *i)* pont „vagy más veszélyes eszköz” szövegrészét, mert azokat ellentétesnek tartják az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében, illetve az 54. § (1) bekezdésében foglaltakkal. Az indítványozóknak az a kiindulópontjuk, hogy az Rtv.-n alapuló fegyverhasználat az életnek, illetve az élethez való jognak a teljes és helyrehozhatatlan megsemmisítését jelentheti, ezért megítélésük szerint a jogi szabályozás — a jogos védelem és a végszükség eseteit kivéve — arra tekintet nélkül alkotmányellenes, hogy ez az alkotmányellenes jogkövetkezmény az esetek hány százalékában

következik be. Az indítványok által támadott esetekben közös elem, hogy nem az élet elleni közvetlen fenyegetés vagy támadás miatt, hanem bűnmegelőzési, bűnüldözési céllal veheti el a rendőr valaki életét. Az igazságszolgáltatás eredményességéhez, a közbiztonság megóvásához komoly alkotmányos érdek fűződik, de ez — állítják az indítványozók — önmagában nem lehet elégséges indok emberi élet elvételéhez. Az egyik indítványozó külön is kifejti, hogy a támadott rendelkezésben a veszélyes eszközre való utalás alkotmányellenesen terjeszti ki a löfegyver használatát. Végezetül mindkét indítványozó úgy véli, hogy az indítványokkal érintett normaszöveg zavaros; rámutatnak, hogy a felsorolásban átfedések, ismétlések vannak.

7. Egy további indítványozó az Rtv. 57. § (2) bekezdésében foglaltakat, vagyis azt tartja az Alkotmány 54. § (1) bekezdésébe ütközőnek, hogy nem állapítható meg a löfegyverhasználat jogellenessége, ha olyan személyt ér találat, aki a helyszínt a rendőrség felszólítása ellenére nem hagyta el. Indokolását arra alapozza, hogy a támadott rendelkezés alkalmazása során a rendőrségnek nem kell arról meggyőződnie, hogy a helyszínt — az annak elhagyására történt felszólítást követően — valóban elhagyták-e az ott tartózkodó személyek.

8. Az Rtv. 67. §-a alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését is kéri az egyik indítványozó. Álláspontja szerint azáltal, hogy a törvény nem tartalmaz utalást a bűncselekmény elkövetője által előnszerzés végett a rendőrségnek adott információszolgáltatás időtartamára, fennáll a veszélye annak, hogy a rendőrség hosszú ideig nyomást gyakorol az érintett személyre további adatok megszerzése érdekében. Az indítványozó szerint törvényi biztosítékok hiányában a rendőrség indok nélkül avatkozhat be a magánszféra körébe tartozó viszonyokba, és ez sérti az emberi méltósághoz való jogot.

II.

Az alkotmányossági vizsgálat során figyelembe vett jogszabályi rendelkezések a következők:

1. Az Alkotmány rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„8. § (2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és köteleességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.”

2. Az Rtv. rendelkezései:

„11. § (1) A rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak meg-

felelően teljesíteni, az előjárója utasításainak — az e törvényben foglaltak figyelembevételével — engedelmeskedni, a közbiztonságot és a belső rendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.”

„17. § (2) A rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére — amint ez lehetséges — segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.”

„19. § (1) A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek — ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik — mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.”

„33. § (2) A rendőr a közbiztonság érdekében a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

- a) ...
- b) aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható;
- c) — g) ...”

„38. § (1) A Rendőrség az előállított személyt 24 óra időtartamra jogosult közbiztonsági őrizetbe venni, ha az őrizetbe vételt a személyazonosság megállapítása vagy az őrizetbe vett személy érdeke (ittasság vagy más okból ön- vagy közveszélyes állapotban van) szükségessé teszi. Az őrizet időtartamába az előállítás ideje beszámít.

(2) A Rendőrség azt a feltételes szabadságra bocsátott elítéltet, illetve a javítóintézetből ideiglenesen elbocsátottat, akit pártfogó felügyelet alá helyeztek, ha a pártfogolt a hatóság elől elrejtőzött vagy elrejtőzésétől alaposan tartani kell, 72 óra időtartamra őrizetbe veheti.”

A 38. § (1) bekezdésének az indítvány elbírálásakor hatályos szövege:

„38. § (1) A Rendőrség az előállított személyt 24 óra időtartamra jogosult közbiztonsági őrizetbe venni, ha az őrizetbe vételt a személyazonosság megállapítása szükségessé teszi. Az őrizet időtartamába az előállítás ideje beszámít.”

„54. § A rendőr lőfegyvert használhat

[...]

g) az emberi élet kioltását szándékosan elkövető elfogására, szökésének megakadályozására;

h) az állam elleni (Btk. X. fejezet), az emberiség elleni (Btk. XI. fejezet) bűncselekményt elkövető személy elfogására, szökésének megakadályozására;

i) azzal szemben, aki a nála lévő fegyver vagy más veszélyes eszköz letételére irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, és magatartása a fegyver vagy a más veszélyes eszköz ember elleni közvetlen felhasználására utal;

j) az elfogott, bűncselekmény elkövetése miatt őrizetbe vett vagy bírói döntés alapján fogvatartott menekülésének,

erőszakos kiszabadításának megakadályozására vagy elfogására, kivéve, ha a fogvatartott fiatalkorú;

k) a saját élete, testi épsége, személyes szabadsága ellen intézett támadás elhárítására.”

„57. § (2) Nem állapítható meg a lőfegyverhasználat jogellenessége, ha a szabályos lőfegyverhasználat során olyan személyt ér találat, aki a helyszínt a Rendőrség felszólítása ellenére nem hagyta el.”

A 67. § (1) bekezdésének az indítvány benyújtásakor hatályos szövege:

„67. § (1) A Rendőrség az ügyész hozzájárulásával a nyomozás megtagadásának vagy megszüntetésének kilátásba helyezésével információszolgáltatásban állapodhat meg a bűncselekmény elkövetőjével, ha a megállapodással elérhető bűnüldözési célhoz fűződő érdek meghaladja az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződő érdeket.”

A 67. § (1) bekezdésének az indítvány elbírálásakor hatályos szövege:

„67. § (1) A Rendőrség az ügyész hozzájárulásával a nyomozás megtagadásának vagy megszüntetésének kilátásba helyezésével információszolgáltatásban állapodhat meg a bűncselekmény elkövetőjével, ha a megállapodással elérhető bűnüldözési célhoz fűződő érdek jelentősebb, mint az állam büntetőjogi igényének érvényesítéséhez fűződő érdek.”

III.

1. Az Alkotmánybíróság az élethez való jogra és az emberi méltóságra vonatkozó álláspontját korábbi határozataiban elsősorban a halálbüntetés, a magzatvédelem és az eutanázia kapcsán fejtette ki.

A halálbüntetés alkotmányellenességét megállapító 23/1990. (X. 31.) AB határozatban — az Alkotmány 8. § (1)—(2) és (4) bekezdésében, valamint az 54. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések egymásra vonatkoztatásával — úgy foglalt állást, hogy a halálbüntetés az élethez és az emberi méltósághoz való jog lényeges tartalma korlátozásának tilalmába ütközik. Az élettől a halálbüntetéssel történő megfosztás ugyanis az élethez és az emberi méltósághoz való alapvető jog lényeges tartalmát nem csupán korlátozza, hanem annak a teljes és helyrehozhatatlan megsemmisítését engedi meg. A határozat megállapította, hogy az emberi élet és az emberi méltóság elválaszthatatlan egységet alkot és minden más megelőző legnagyobb érték. Az emberi élethez és méltósághoz való jog ugyancsak egységet alkotó olyan oszthatatlan és korlátozhatatlan alapjog, amely számos egyéb alapjognak forrása és feltétele. Az emberi élethez és méltósághoz mint abszolút értékhez való jog korlátot jelent az állam büntetőhatalmával szemben. Az élethez való jog korlátozhatatlanságát tehát az Alkotmánybíróság a halálbüntetés alkotmányellenességének megállapításával, az állam büntetőhatalma

gyakorlásával összefüggésben mondta ki. [23/1990. (X. 31.) AB határozat, ABH 1990, 88, 92—93.]

A terheességmegszakítás alkotmányosságát vizsgáló 64/1991. (XII. 17.) AB határozatban az Alkotmánybíróság arra mutatott rá, hogy az emberi élet elvételenek állam általi megengedése csak olyan esetekben lehet alkotmányos, amikor a jog eltűri az emberi életek közötti választást, és ennek megfelelően nem bünteti az emberi élet kioltását. (ABH, 1991, 297, 315—316.)

Az Alkotmánybíróság ebben, az ún. első abortusz-döntésben fejtette ki az államnak az élethez való jogból folyó általános védelmi kötelezettségét. A határozatban megállapította: az Alkotmány 54. § (1) bekezdése egyrészt minden ember számára garantálja az élethez való alanyi jogot, másrészt — a 8. § (1) bekezdésével összhangban — az állam elsőrendű kötelességévé teszi az emberi élet védelmét. Az állam kötelessége az alapvető jogok tiszteletben tartására és védelmére a szubjektív alapjogokkal kapcsolatban nem merül ki abban, hogy tartózkodnia kell megsértésüktől, hanem magában foglalja azt is, hogy gondoskodnia kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről. Az államnak arra van szüksége garanciális feladata ellátásához, hogy az egyes alanyi alapjogok biztosítása mellett az azokkal kapcsolatos értékeket és élethelyzeteket önmagukban is, azaz ne csupán az egyes egyedi igényekhez kapcsolódóan védje, s a többi alapjoggal összefüggésben kezelje. Az állam számára az alapjogok védelme csupán része az egész alkotmányos rend fenntartásának és működtetésének. Ezért az állam úgy alakítja ki az egyes alapjogok megvalósításához szükséges jogszabályi és szervezeti feltételeket, hogy mind a többi alapjoggal kapcsolatos, mind pedig egyéb alkotmányos feladataira is tekintettel legyen; az egyes jogoknak az egész rend szempontjából legkedvezőbb érvényesülését teszi lehetővé, s mindezzel az alapjogok összhangját is előmozdítja. Az alapjog jogosultja, illetve az állam különböző szempontjai és feladatai miatt az alapjog alanyi jogi, illetve objektív oldala nem feltétlenül fedi egymást. Az állam — általános és objektív szempontjaiból következően — a szubjektív alapjog által védett körön túlmenően is meghatározhatja ugyanazon alapjog objektív, intézményes védelmi körét.

Az élethez való jog objektív oldalából az államnak nem csupán az a kötelessége következik, hogy az egyes emberek élethez való alanyi jogát ne sértse meg, és hogy annak védelméről jogalkotással és szervezési intézkedésekkel gondoskodjék, hanem ennél több. Ez a kötelesség nem merül ki az egyes emberek egyedi életvédelmében, hanem általában az emberi életet és létfeltételeit is védi. Ez utóbbi feladat minőségileg más, mint az élethez való egyéni alanyi jogok védelmének összeadása; „az emberi élet” általában — következképp az emberi élet mint érték — a védelem tárgya. Ezért az állam objektív, intézményes életvédelmi kötelessége kiterjed a keletkezőben lévő emberi életre is, csakúgy, mint a jövőbeni generációk életfeltételeinek biztosítására. Ez a kötelezettség — ellentétben az élethez való alanyi joggal — nem abszolút. Ezért lehetséges, hogy vele

szemben más jogokat mérlegeljenek. [64/1991. (XII. 17.) AB határozat, ABH 1991, 297, 302—303.]

Az Alkotmánybíróság a gyógyíthatatlan betegek önrendelkezési jogával kapcsolatos 22/2003. (IV. 28.) AB határozatában áttekintette az emberi élethez és a méltósághoz való jog kapcsolatával összefüggő határozatait. (ABK 2003. április, 219.) A halálbüntetésről, majd az abortuszról szóló határozatokban — az emberi státus meghatározójaként — kifejtett egységességi doktrínát, mint kiinduló alapot, az Alkotmánybíróság irányadónak tekintette az ún. „eutanázia” probléma elbírálásával kapcsolatban is. Kifejtette: „az eddigi gyakorlata alapján kimunkált elvek megfelelő alapul szolgálnak az indítványban felvetett kérdésekben való állásfoglaláshoz is.” (ABK 2003. április, 219—232.) Az alapjogok korlátozásánál irányadó, az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe foglalt „érinthesetlen lényegyet” tekintve az Alkotmánybíróság megállapította: „A világnézeti szempontból semleges, alkotmányos alapon álló jogrendszer ugyanis sem helyeslő, sem helytelenítő álláspontot nem foglalhat el az ember saját életének befejezését elhatározó döntésével kapcsolatban; itt olyan szféráról van szó, amelyről az államnak főszabályként távol kell magát tartania. Az állam e körben csak annyiban jut szerephez, amennyiben ezt az élethez való jogra vonatkozó intézményvédelmi kötelezettsége elkerülhetetlenül szükségessé teszi.” (ABK 2003. április, 219.) Az ún. „eutanázia” határozatában az Alkotmánybíróság nem az élethez és a méltósághoz való jog konfliktusára építette fel érvelését, hanem az emberi méltóság jogából levezetett (s így a szükségességi/arányossági mérce szerint korlátozható) önrendelkezési jog, illetve az élethez való jog objektív oldalából eredő intézményvédelmi (az állam életvédelmi) kötelezettségét vetette össze (ABK 2003. április, 219, 236—237.) Az Alkotmánybíróság tehát a vizsgálat módszerül — az élethez és a méltósághoz való jog, mint az ember jogi státusát meghatározó jogok abszolút voltának érintetlenül hagyásával — kitágított tesztet alkalmazott: az alkotmányosan korlátozható önrendelkezési jog és a szintén nem abszolút életvédelmi kötelezettség egymással szembeni mérlegelése alapján.

2. Az Rtv. támadott rendelkezéseiben — az alkotmányos alapjogvédelem szempontjából — közös elem, hogy nem az életnek az állam általi, bizonyosan bekövetkező elvételéről van szó, hanem az emberi élet — más ember(ek) általi — eshetőleges elvételéről, az élet kockáztatásáról, az élethez való jog esetleges sérelmének megengedéséről. Ezért az Alkotmánybíróságnak a jelen eljárásban az élethez való jogot — az Alkotmány egyéb előírásaira is tekintettel — az állam életvédelmi kötelezettségének komplex összefüggésében kell vizsgálni. Az alkotmányossági vizsgálat ennek megfelelően kiterjedt az élet kockáztatásának megengedhetőségére, az élet elvételeének önkényességére, az állam életvédelmi kötelezettségére, vagyis arra, hogy az élet kockáztatásának megengedése elkerülhetetlen-e, az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében

alkalmazott alapjog-korlátozás indokolt-e. Az Alkotmánybíróság az Rtv. különböző rendelkezéseinek alkotmányossági felülvizsgálata során figyelembe vette a halálbüntetésről szóló, az abortusz- és az ún. „eutanázia-határozatban” kifejtett álláspontját.

Az Alkotmány 8. § (2) bekezdése határt szab az alapjogok korlátozhatóságának, mert lényeges tartalmukat kivonja a törvényhozó rendelkezése alól. Az élet önkényes elvételének állam általi megengedése kétségtől ezt az alkotmányi tilalmat sértené. A jog ugyanakkor bizonyos esetekben eltűri az élet elvételét, ugyanis nem tekinti jogellenesnek a jogos védelmi helyzetben vagy végszükségben elkövetett emberölést. Az Rtv. indítványokkal támadott rendelkezései — mindenekelőtt a lőfegyver-használati esetek — nem tartoznak ehhez a szabályozási területhez. Más megítélés alá esnek egyrészt azért, mert nem az élet kioltására, legfeljebb annak kockáztatására adnak felhatalmazást, másrészt azért is, mert a rendőr nem magánemberi minőségében jár el, hanem olyan személyként, aki az államot terhelő életvédelmi kötelezettséget teljesíti.

A rendőrség alapvető feladataként meghatározott, a közbiztonság és a belső rend védelmét előíró alkotmányi rendelkezés [Alkotmány 40/A. § (2) bekezdés] olyan alkotmányos cél, amelynek elérése és fenntartása az élet védelmét is szolgálja.

A közbiztonság és a belső rend védelmének biztosításához az államnak megfelelő jogosítványokkal és eszközökkel kell felruházni a rendőrséget. Ezek hiányában ugyanis az Alkotmányban megszabott feladatot nem lehetne teljesíteni. A rendőr az átlagemberhez képest — vállalt hivatásánál fogva — gyakrabban szembesül olyan konfliktushelyzetekkel, amikor a saját vagy társa(i), illetőleg más emberek élete veszélybe kerül. Ebből a helyzetből fakad az a körülmény, hogy miközben a rendőr a közbiztonság és a belső rend védelme során életvédelmi funkciót is ellát, egyúttal a számára biztosított eszközök alkalmazásával az életet kockáztató tevékenységet is kifejt. Az Alkotmánybíróságnak tehát éppen erre tekintettel kellett vizsgálatát lefolytatnia, amelynek során arra kellett válaszolnia, hogy az életvédelem alkotmányos céljához rendelt, de egyúttal az életet veszélyeztető eszközök biztosítása, valamint egyéb, kapcsolódó törvényi előírások szükségesek-e, és ha igen, akkor az elérni kívánt célhoz képest arányosak-e.

Az Alkotmány nem határozza meg, hogy a kívánt célok elérése érdekében milyen jogosítványokkal, illetve eszközökkel ruházható fel a rendőrség. A rendőrségről szóló törvény elfogadásához az Alkotmányban megkövetelt kétharmados szavazattöbbség jelzi, hogy a szabályok — beleértve a rendőri jogosítványokat is — előírásához vagy megváltoztatásához a népképviselőt széles körű konszenzusa szükséges. Mindez nem csupán a rendőrség, mint fegyveres szerv jelentőségére utal, hanem az életvédelem, az élethez való jog kiemelt fontosságát is mutatja; egyúttal — áttételesen — annak egyik alkotmányos biztosítékát is jelenti.

A rendőrség számára biztosított jogosítványokat és az azok gyakorlásához rendelt eszközöket az Rtv. nevesíti.

A fentiekben jelzett alkotmányos összefüggések tekintetében azonban nem lehet pusztán önmagában az egyes eszközök, előírások megfelelőségére és arányosságára leszkíteni a vizsgálatot. Azt is figyelembe kell venni, hogy az Rtv. ezeket milyen szabályozási környezetbe helyezi el. A rendőrség működésének általános elvei és szabályai körében az arányosság követelményét az Rtv. meghatározza:

„15. § (1) A rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával.

(2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintette a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.”

Az önkényes eszközhasználatot is tiltja az Rtv.: „16. § (1) A rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén alkalmazhat. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.”

Az Rtv. tehát tartalmaz olyan garanciális szabályokat, amelyek elengedhetetlenül szükségesek az emberi életre is kiható eszközök törvényi meghatározásához, illetve azok alkalmazásához. Az indítványokkal támadott rendelkezések alkotmányosságának megítélését — a garanciális szabályok meglétének és elégségeségének figyelembevétele mellett — alapvetően az határozza meg, hogy a jogalkotó az egyes eszközök, előírások megállapítása során tekintettel volt-e az Alkotmány által biztosított alapjogok korlátozhatóságának hatáira.

Alanyi oldalon a vizsgált szabályozás tartalma kettős: egyrészt az állam nevében eljáró — vagyis az intézkedő — rendőr életét érinti, másrészt azokat, akik ellen az intézkedés irányul. Az Alkotmánybíróság az élethez való jog tekintetében nem képzett két külön csoportot, de az egységes szempontrendszeren belül eltérően alakította ki a súlypontokat. Az életértékek azonossága ugyanis nem feltétlenül vonja maga után a védelem, illetve a kockáztathatóság azonos szintjének követelményét. Az alapjogi védelem egyenlőségét a veszélyeztetettség helyzetben lévő személy jogi és tényleges helyzete, illetve a vele szemben megkövetelt életvédelem mértéke együttesen teszi ki. Ugyanez a megállapítás irányadó a rendőri intézkedéssel érintett személyekkel kapcsolatban megragadható helyzetbeli különbségekre is.

IV.

Az indítványok részben megalapozottak.

1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Rtv.-nek a lőfegyverhasználattal kapcsolatos rendelkezései alkotmányosságát vizsgálta.

A lőfegyverhasználat fogalmát az Rtv. 53. § (1) bekezdése határozza meg: „lőfegyverhasználatnak csak a szándékosan, személyre leadott lövés minősül.” E meghatározásból következik, hogy a személyre leadott lövés akkor is lőfegyverhasználatnak minősül, ha nem okozott sérülést. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995. (III. 1.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) értelmében a lövést lehetőleg lábra, ha pedig a támadó kezében a támadásra távolról is felhasználható eszköz van, kézre kell irányítani. A lőfegyverhasználat azonban olyan rendőri jogosítvány, amely emberi élet kioltására is vezethet, ezért az élethez való joggal összefüggésben jelentős és közvetlen kockázati tényezőnek minősül.

Az Alkotmánybíróság korábban már vizsgálta a lőfegyverek tartására, forgalmazására és használatára vonatkozó egyes rendelkezések alkotmányosságát, anélkül, hogy a korábban lefolytatott eljárások érintették volna a lőfegyverhasználatnak a fent meghatározott fogalmi körét. A lőfegyverekre vonatkozó szabályozásnak az élethez való joggal és az állam életvédelmi kötelezettségével kapcsolatos összefüggéseire azonban az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott.

„A műszaki hiba vagy a lőfegyver használatát befolyásoló egészségkárosodás emberi életet veszélyeztethet. Az élethez és egészséghez való alapjog védelme pedig a végzetes lőfegyverhasználati hibák megelőzése céljából — olyan fontos alkotmányos érdek, hogy az a szigorú szabályozást mindenképpen szükségessé teszi.” [14/1992. (III. 30.) AB határozat, ABH 1992, 338, 341.]

„Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az állam élet- és egészségvédelmi kötelezettségéből is következik, hogy adminisztrációs korlátokat állít fel olyan területeken, amelyek az élet- és egészséghez való jog érvényesülésére fokozott veszélyt jelentenek (lásd: pl. lőfegyvertartás).” (677/B/1995. AB határozat, ABH 2000, 590, 597.)

„A közrend védelme a rendőrségnek az MT rendelet alapján előírt egyik legfontosabb kötelessége. Az Alkotmány 40/A. § (2) bekezdése is hasonlóan rendelkezik: 'A rendőrség alapvető feladata a közbiztonság és a belső rend védelme'. A közrendet lőfegyverek használatával súlyosan lehet veszélyeztetni, ezért a lőfegyver forgalmának, használatának esetenként szűkebb vagy tágabb körű korlátozása vagy tiltása, s az erre feljogosító miniszteri végrehajtási rendelet éppen az alkotmányos rend védelmét segíti elő.” [22/1991. (IV. 26.) AB határozat, ABH 1991, 408, 410.]

„A legálisan forgalomban tartható kézi lőfegyverek számának jogszabályi korlátozása ésszerű indokra vezethető vissza: a közbiztonság védelme érdekében a mindenkori közhatalomnak egyenesen alkotmányos kötelessége, hogy egyes alapvető jogok védelme érdekében az azok érvényesülésére veszélyt jelentő tulajdoni tárgyak tekintetében korlátozásokat alkalmazzon. Az Alkotmánybíróság az 58/1994. (XII. 14.) AB határozatában már kifejtette, hogy az emberi élet tevőleges állami védelmét szolgáló olyan büntető, polgári, közigazgatási jogszabályokat kell hozni

és végrehajtani, amelyek 'az emberi életet mások tevékenységétől vagy tevékenységének eredményétől óvják.' (ABH 1994, 337.)” (720/B/1997. AB határozat, ABH 1998, 1005, 1007.)

„Az Alkotmány XII. fejezete tételesen felsorolja az alapvető emberi jogokat. Közöttük azonban sem megnevezetten nem szerepel, sem az élethez és az emberi méltósághoz [Alkotmány 54. § (1) bekezdés], sem pedig a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz [Alkotmány 55. § (1) bekezdés] való alapvető jogból nem vezethető le a szabad lőfegyvertartás joga. Ellenkezőleg: ha lőfegyvert korlátozatlanul lehetne beszerezni, mivel a fegyvert nemcsak önvédelemre, hanem jogtalan támadásokra is fel lehet használni, külföldi statisztikai adatokkal igazolhatóan éppen az élethez fűződő emberi jogtól való önkényes megfosztások számának növekedésével kellene számot vetni. A közbiztonság — benne az emberi élet és méltóság — védelme az Alkotmány 40/A. § (2) bekezdése szerint a 'rendőrség alapvető feladata.'” (201/B/1995. AB határozat, ABH 1995, 774, 775.)

Az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Emberi Jogok Európai Egyezménye) 2. cikke szól az élethez való jogról. Eszerint:

„1. A törvény védi mindenkinek az élethez való jogát. Senkit nem lehet életétől szándékosan megfosztani, kivéve, ha ez halálbüntetést kiszabó bírói ítélet végrehajtása útján történik, amennyiben a törvény a bűncselekményre ezt a büntetést állapította meg.

2. Az élettől való megfosztást nem lehet e Cikk megsemmisítéséért elkövetettnek tekinteni akkor, ha az a feltétlenül szükségesnél nem nagyobb erőszak alkalmazásából ered:

a) személyek jogtalan erőszakkal szembeni védelme érdekében;

b) törvényes letartóztatás foganatosítása vagy a törvényesen fogva tartott személy szökésének megakadályozása érdekében;

c) zavargás vagy felkelés elfojtása céljából törvényesen tett intézkedés esetén.”

Az 1. pont ugyan még megengedi a halálbüntetést, de az Emberi Jogok Európai Egyezménye hatodik kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke már a halálbüntetés eltörléséről rendelkezik.

Az Alkotmánybíróság összevetve a 2. cikk követelménytartalmát az Rtv. lőfegyverhasználatra vonatkozó szabályozásával, megállapította, hogy a támadott rendelkezések nem terjeszkednek túl a 2. cikk 2. a)–c) pontokban foglaltak körén. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság a „feltétlenül szükségesnél nem nagyobb erőszak” mint alapvető fogalmi feltétel értelmezését nem hagyhatta figyelmen kívül jelen eljárása során.

Az Rtv. indokolásának a lőfegyverhasználat szabályozására vonatkozó része az Emberi Jogok Európai Egyezményében foglaltakra nem hivatkozik, viszont megemlíti egy

nemzetközi dokumentumot: „A javaslat az ENSZ VIII. bűnmegelőzési kongresszusán elfogadott határozatot figyelembe véve szabályozza a rendőrség tagjainak lőfegyver-használati jogát: ez a végső kényszerítő eszköz önvédelemből, a mások életét veszélyeztető súlyos bűncselekmény elkövetésének megakadályozására, az ilyen veszélyt okozó személy elfogására, illetőleg szökésének megakadályozása céljából alkalmazható.” A hatályos szabályozás ezen az esetkörön túlmegegy, mert nemcsak a mások életét veszélyeztető súlyos bűncselekmény elkövetőjének elfogása, illetve szökésének megakadályozása esetén engedi meg a lőfegyverhasználatot.

Az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezések konkrét vizsgálatát megelőzően áttekintette a hatályos jogrend lőfegyver-használati szabályozását, különösen a rendőrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a nemzetbiztonsági szolgálatok, a határőrség, valamint a vám- és pénzügyőrség működése körében.

A lőfegyverhasználatnak a felsorolt szervezetekre irányadó szabályait összevetve megállapítható, hogy a szabályozás terjedelme törvényenként különböző, az egyes esetek feltételrendszere, szóhasználata pedig részben megegyezik, részben egymástól eltérő. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat: nincs olyan, az Alkotmányban meghatározott vagy abból levezethető követelmény, hogy a jogalkotónak egységesen kellene szabályoznia a lőfegyverhasználatot. Éppen ellenkezőleg: a jogalkotónak figyelembe kell vennie a lőfegyver-használati joggal felruházható szervezetek feladat- és hatáskörében megmutatkozó különbségeket, és a vizsgált jogosítványra vonatkozó szabályozást ennek megfelelően, az adott szervezetre rendeltén kell kialakítania. Az élethez való alapjog érvényesülésének vizsgálata szempontjából azonban bizonyos szabályozásbeli összefüggéseket nem lehet figyelmen kívül hagyni.

Az első ilyen összefüggés a lőfegyver-használati jogosultság terjedelmének meghatározása. Nyilvánvaló, hogy amennyiben a jogalkotó olyan esetben is biztosítja a lőfegyver használatát, amelyet az adott szerv feladat- és hatásköre nem indokol, az már önmagában alkotmányellenességet eredményez. A jogosultság egyes eseteinek áttekintése alapján megállapítható, hogy valamennyi érintett szervet (a szerv részéről eljáró jogosított személyt) felruházott a jogalkotó a lőfegyver használatára akkor, ha ez az élet elleni közvetlen fenyegetés vagy támadás, illetve a testi épséget súlyosan veszélyeztető közvetlen támadás elhárítását szolgálja.

A következő esetkörben — az egyes szervek feladat- és hatásköréhez rendelt — taxatív felsorolt súlyos, az életet is veszélyeztető bűncselekmények (cselekmények; objektumok, létesítmények elleni támadások) megakadályozása vagy megszakítása indokolja a lőfegyver használatát. E tekintetben a legszélesebb körű jogosítványt a rendőr, és a határőr, a legszűkebbet a pénzügyőr számára állapított meg a jogalkotó.

A kifejtettek szerint a lőfegyverhasználattal érintett személy életének kockáztathatóságát — a lőfegyver-használati jog megengedését — a valamennyi esetben megragadható életveszély elhárítandó volta indokolja. A vizsgált rendelkezések közül egyedül az Rtv. 54. § j) pontjának egyik eleme (a fogvatartott erőszakos kiszabadítása) tartalmaz támadó, tehát veszélyeztető magatartást, a többi azonban nem tartozik a fenti esetkörök egyikébe sem. Vagyis: az indítványokkal érintett szabályozás nagy része akkor is megengedi a lőfegyver használatát, amikor az életveszély nem manifesztálódott.

Az Rtv. 54. § g) és h) pontjaival azonos lőfegyver-használati jogosultságot más törvény nem tartalmaz. Az tehát, hogy a már befejezett bűncselekményt elkövető, de emiatt még felelősségre nem vont személlyel szemben lőfegyvert lehessen használni, kizárólagos rendőri jogosítvány. Az Rtv. 54. § i) pontjában foglalt rendelkezés csaknem szó szerint megegyezik a határőrizetről és a Határőrségről szóló 1997. évi XXXII. törvény 58. § (1) bekezdés g) pontjával, valamint részben megegyezik a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény (a továbbiakban: Bvtv.) 22. § (3) bekezdés j) pontjával. Végezetül: az Rtv. 54. § j) pontja szerinti szabályozás — részben más feltételrendszer meghatározásával — megtalálható a Bvtv. 22. § (3) bekezdés g), h) és i) pontjaiban.

Az egyes lőfegyver-használati eseteket a jogalkotó ugyan külön-külön határozta meg, de a gyakorlatban a lőfegyverhasználattal érintett személyek magatartásának függvényében ezek — egy szituáción belül — akár egymást követően is megjelenhetnek. Így például ha a támadó magatartást tanúsító személy a támadást befejezve elmenekül, vagy ellenkezőleg, a menekülő támadást kísérel meg.

A lőfegyver-használati jog egyes, indítványokkal támadott eseteinek vizsgálatát megelőzően az Alkotmánybíróság az Rtv. néhány olyan rendelkezését is áttekintette, amelyek kihatásukban érintik a jogosítvány szabályozási tartalmát.

Ennek alapján megállapította, hogy az Rtv.-ben a jogalkotó előírta a rendőr intézkedési kötelezettségét [Rtv. 13. § (1) bekezdés], továbbá azt is, hogy a rendőri intézkedésnek magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni mindenki köteles [Rtv. 19. § (1) bekezdés]. A rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén pedig az Rtv. szerinti intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók [Rtv. 19. § (2) bekezdés].

A jogalkotó meghatározta, hogy mely esetekben nincs helye lőfegyverhasználatnak (55. §), valamint azt is, hogy az ilyen eszköz alkalmazásának milyen előfeltételei vannak [56. § (1) bekezdés]. A jogalkotó azonban mindkét feltétel alól maga állapított meg kivételeket, vagyis részlegesen oldotta a veszélyeztetettség kizárását, illetve elkerülését biztosító szabályok szigorát. Az emberi élet kockáztathatóságának ilyen módon való kiterjesztése — az alapjogvédelmi követelményekre tekintettel — általában az alkotmányos életvédelem fokozásának szükségességét igényli a konkrét lőfegyver-használati esetekben.

Ugyanakkor arra is rámutat az Alkotmánybíróság, hogy a lőfegyver-használati jog gyakorlása előfeltételeinek tekintetében az egyes esetekben különbségek mutatkoznak. Ez legfőképpen az előfeltételek (megelőző intézkedések) érvényesíthetőségében ragadható meg. Az ún. veszélyeztetettségi esetkörben a lőfegyverhasználattal érintett személy támadó magatartást tanúsít, ezért a rendőri kényszerintézkedés ennek elhárítását szolgálja. A magatartás támadó jellegéből, annak gyors lefolyásából, közelítő irányultságából adódik, hogy általában kevés idő áll rendelkezésre az Rtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározott cselekmények (felhívás, figyelmeztetés, figyelmeztető lövés) fogantatására. Ennek következtében éppen ebben az esetkörben kerülhet sor gyakrabban az Rtv. 56. § (2) bekezdésében foglaltak alkalmazására, vagyis a lőfegyverhasználatot megelőző intézkedések teljes vagy részbeni mellőzésére. Ezzel szemben a támadott rendelkezések többségénél a lőfegyverhasználattal érintett menekül vagy szökik, mozgása értelemszerűen távolodó, vagyis az üldöző rendőrnek általában lehetősége adódik a megelőző intézkedések megtételére.

Az Rtv. 54. § h) pontja megengedi a lőfegyverhasználatot az állam elleni és az emberiség elleni bűncselekményt elkövető személy elfogása, szökésének megakadályozása érdekében.

Az Alkotmánybíróság a vizsgált rendelkezéssel kapcsolatban mindenekelőtt leszögezi: ez a lőfegyver-használati jogosítvány nem tartozik a veszélyeztetésen alapuló esetkörbe. A lőfegyverhasználattal érintett személy tehát már elkövette a bűncselekményt, ugyanakkor nem lép fel támadólag sem a rendőr sem más személy ellen, tényleges magatartása a menekülés vagy az elrejtőzés. A vizsgálat iránya ennek megfelelően ez esetben az, hogy megengedhető-e a lőfegyverhasználat, ha nem áll fenn egyidejűleg egy másik élet veszélyeztetése.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a lőfegyverhasználat alkotmányosságát az alapozza meg, hogy a lőfegyverhasználattal érintett személy korábban megsértette az élethez való jogot egy másik emberi élet kioltásával.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) X. fejezete határozza meg az állam elleni bűncselekményeket. (139. § az alkotmányos rend erőszakos megváltoztatása; 139/A. § az alkotmányos rend elleni szervezkedés; 140. § lázadás; 142. § rombolás; 144. § hazaárulás; 145. § hűtlenség; 146. § az ellenség támogatása; 147. § kémkedés; 148. § a szövetséges fegyveres erő ellen elkövetett kémkedés; 150. § feljelentés elmulasztása.)

A felsorolt bűncselekmények egyik törvényi tényállásában sem szerepel az élet kioltása, mint tényállási elem.

A Btk. XI. fejezete határozza meg az emberiség elleni bűncselekményeket. (153. § háborús uszítás; 154. § tiltott toborzás; 155. § népirtás; 157. § apartheid; 158. § polgári lakosság elleni erőszak; 159. § háborús fosztogatás; 160. § bűnös hadviselés 160/A. § nemzetközi szerződés által tiltott fegyver alkalmazása; 161. § harctéri fosztogatás; 162. § fegyverszünet megszegése; 163. § hadikövet elleni erőszak;

164. § visszaélés a vöröskereszttel; 165. § egyéb háborús bűntettek.)

A felsorolt bűncselekmények törvényi tényállásai közül csak a népirtás, az apartheid, a bűnös hadviselés és az egyéb háborús bűntettek foglalják magukba — nem feltétlenül, hanem több más elkövetési magatartás mellett — az élet kioltását is.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Rtv. 54. § h) pontjában foglalt szabályozási tartalom, vagyis az, hogy a Btk. X. és XI. fejezetében felsorolt bűncselekmények elkövetőivel szemben kivétel nélkül megengedett a lőfegyverhasználat, sérti az Alkotmány 54. § (1) bekezdése szerinti élethez való jogot. Azoknak az emberiség elleni bűncselekményeknek az elkövetői viszont, akik emberi életet oltanak ki, a velük szemben megengedett lőfegyverhasználat szempontjából az Rtv. 54. § g) pontja szerinti szabályozás hatálya alá esnek.

Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az Rtv. 54. § h) pontját megsemmisítette.

2. Az Rtv. 54. § i) pontja azzal szemben is lehetővé teszi a lőfegyverhasználatot, akinek a magatartása a nála lévő fegyver vagy más veszélyes eszköz miatt ember elleni közvetlen felhasználására utal. Az indítványozó a „vagy más veszélyes eszköz” szövegrészt tartja alkotmányellenesnek.

A vizsgált esetben a lőfegyverhasználatot — az Rtv. 56. § (1) bekezdésében foglalt megelőző intézkedéseken túlmenően — kettős feltételhez köti a jogalkotó. Az egyik feltétel az, hogy a rendőrnek előzetesen fel kell szólítania az érintettet a nála lévő fegyver vagy más veszélyes eszköz letételére. A további feltétel pedig az, hogy a felszólításnak az érintett ne tegyen eleget.

Az Alkotmánybíróság rámutat: az Rtv. 54. § i) pontja a korábbiakban már tipizált lőfegyver-használati esetkörök egyikébe sem sorolható. Az Rtv. 54. § a)–f) pontjai, és k) pontja, valamint részben a j) pont valamely realizálódott, és az életet direkt vagy indirekt módon veszélyeztető támadás miatt biztosítja a támadó ellen a lőfegyverhasználatot. Az Rtv. 54. § g) és h) pontjai, valamint részben a j) pont esetén pedig valamely bűncselekmény korábbi elkövetéséhez kötötte a jogalkotó a lőfegyverhasználat megengedhetőségét.

Az Rtv. 54. § i) pontja a fenti feltételek egyikét sem tartalmazza. A lőfegyverhasználattal érintett személy ugyanis nem tanúsít támadó vagy bármilyen más, az életet konkrétan veszélyeztető magatartást. Csak a körülményekből lehet arra a következtetésre jutni, hogy a nála lévő tárgyat olyan módon készül használni, amely alkalmas lehet emberi élet veszélyeztetésére. Más megfogalmazásban: miután eredménytelennek bizonyult a tárgy letételére irányuló felszólítás, a rendőr arra az alapos feltevésre jut, hogy a tárgy felhasználásával támadás készül, ami vagy ellene, vagy valamely más személy ellen irányul. A vizsgált rendelkezés szerinti esetben tehát egyaránt hiányzik a realizálódott támadás, valamint az a körülmény is, hogy a lőfegyver-

használattal érintett személy korábban valamely bűncselekményt követett el.

Önmagában az Rtv. 54. § *i)* pont szabályozási tartalmából, de különösképpen a más lőfegyver-használati esetekkel való összevetésből következik, hogy a tárgynak (fegyver vagy más veszélyes eszköz) itt kiemelt jelentősége van. Ezért az Alkotmánybíróság az élethez való joggal összefüggésben meghatározóan azt vizsgálta, hogy a rendelkezésben megjelölt tárgyak veszélyessége eléri-e azt a szintet, ami megalapozhatja a lőfegyverhasználatot, vagyis az élet kockáztathatóságát.

A fegyver fogalmát az Rtv. ugyan nem határozza meg, de a szó általános és büntetőjogi értelmében a fegyver olyan tárgynak, eszköznek minősül, amely alkalmas az élet veszélyeztetésére vagy kioltására.

Így a Btk. 137. § 4. *a)* pontja szerint a lőfegyver és a robbanóanyag használata alapozza meg a fegyveres elkövetés minősítését.

Az Rtv. a más veszélyes eszköz fogalmát sem határozza meg. Míg a fegyvert az életet veszélyeztető eszköznek kell tekinteni, a más veszélyes eszköz nem feltétlenül minősül annak.

A közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28.) Korm. rendelet melléklete értelmében a közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek számít sok más — pl. szűrő- és vágóeszközök — mellett az olyan eszköz is, melyből a szem és nyálkahártyák, illetve a bőrfelület ingerlésével támadásra képtelen állapotot előidéző anyag permetezhető ki (gázspray), amely azonban nem alkalmas az élet kioltására.

A vizsgált rendelkezés értelmében akkor is helye lehet lőfegyverhasználatnak, ha a lőfegyverhasználattal érintett személy magatartása a nála lévő — élet kioltására nem alkalmas, de az intézkedő rendőr értelmezése szerint más veszélyes eszköznek minősülő — tárgy ember elleni közvetlen felhasználására utal. A „más veszélyes eszköz” így túl tág értelmezést tesz lehetővé, amely olyan esetekben is megalapozhatja a lőfegyverhasználatot, amikor az egyébként szükségtelen. A jogalkotó tehát kellő differenciálás nélküli jogfogalomra alapozta a rendőri jogosítvány gyakorolhatóságát, vagyis a pontos törvényi meghatározás hiánya — az élethez való joggal összefüggésben — alkotmányellenes helyzetet teremt.

Ezért az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a más veszélyes eszközre vonatkozó rendelkezés ebben a megfogalmazásban jogbizonytalanságot okozhat. A lőfegyverhasználat tehát kizárólag fegyver, valamint az élet kioltására alkalmas más eszköz esetén lehet alkotmányos.

Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően megállapította, hogy az Rtv. 54. § *i)* pont „vagy más veszélyes eszköz” és „vagy a más veszélyes eszköz” szövegrészei nemcsak jogbizonytalanságot eredményeznek a tárgyi körhöz tartozó fogalom meghatározatlansága miatt, hanem egyúttal indokolatlan kockázati tényezőnek minősülnek az élethez való joggal összefüggésben. Életkockázat és életvédelem csak akkor kerülhetnek egyensúlyba, vagyis az alapjogi

védelem egyenlősége csak abban az esetben érhető el, ha a vizsgált rendelkezésben meghatározott tárgyi kör leszűkül azokra az eszközökre, amelyek az élet kioltására alkalmasak vagy legalábbis az életet közvetlenül veszélyeztethetik.

A fentiekben kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Rtv. 54. § *i)* pontjának „vagy más veszélyes eszköz” és „vagy a más veszélyes eszköz” szövegrészei sértik a jogbiztonságnak az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből levezethető követelményét, sértik továbbá az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében és az 54. § (1) bekezdésében foglaltakat, ezért az alkotmányellenes szövegrészek megsemmisítette, és egyúttal a hatályban maradó törvényszöveget megállapította.

3. Az Rtv. 54. § *j)* pontja szerint megengedett a lőfegyverhasználat az elfogott, bűncselekmény elkövetése miatt őrizetbe vett vagy bírói döntés alapján fogvatartott menekülésének, erőszakos kiszabadításának megakadályozására vagy elfogására, kivéve, ha a fogvatartott fiatakorú. Az Rtv. rendelkezése alapján tehát az említett célokból minden felnőtt fogvatartottal szemben használható lőfegyver, függetlenül attól, hogy milyen súlyú vagy milyen jellegű cselekmény elkövetése miatt került a rendőrség őrizetébe.

Az egyik indítványozó a rendelkezés egészét, míg a másik a „menekülésének”, továbbá „vagy elfogására” szövegrészeket tartja alkotmányellenesnek.

A vizsgált rendelkezés a lőfegyverhasználattal érintett személy szempontjából kettős: kiterjed egyrészt magára a fogvatartottra, másrészt arra is, aki a fogvatartott erőszakos kiszabadításában részt vesz. Akit a menekülése vagy az elfoghatósága miatt érint a lőfegyverhasználat — a *j)* pont körében — nem tanúsít támadó magatartást, értelemszerűen nincs semmi olyan cselekvése, ami mások élete vagy testi épsége ellen irányulna. Ha ilyen cselekvésre sor kerül, akkor az Rtv. 54. §-ában meghatározott valamely más okból nyílik meg a lehetőség a lőfegyver-használatra [*a)*, *b)*, *i)* vagy *k)* pontok]. Az erőszakos kiszabadításban részt vevő személy ezzel szemben szükségképpen támadó magatartást tanúsít.

A magatartások különbözőségéből eredően az alkotmánybírósági vizsgálat iránya sem lehetett ugyanaz. A menekülő, illetve a menekülést követően elfogás alá eső személy esetében nem áll fenn a rendőrt vagy harmadik személyt érintő veszélyeztetés, tehát az Alkotmánybíróságnak ezúttal is abban kellett állást foglalnia, hogy alkotmányosan megengedhető-e az élet kockáztatása (a lőfegyver használata), ha ez nem életveszély elhárítását célozza.

Az Alkotmánybíróság a 9/1992. (I. 30.) AB határozatban leszögezte: „A bizonyítás sikertelensége éppúgy az állam kockázati körébe tartozik, mint az eljárás során elkövetett hibák, sőt — eltérő törvényi rendelkezés hiányában — az eljárást akadályozó bármely körülmény is, amely folytán a büntetőeljárás ideális célja, az igazságos és célját betöltő büntetés kiszabása nem teljesülhetett.” (ABH 1992, 59, 70.)

Az Alkotmánybíróság több határozatában hangsúlyozta azt is, hogy az államnak, illetve az állam szerveinek az Alkotmány rendelkezéseiből levezethető joga és egyben kötelezettsége van az állami büntető hatalom gyakorlására, a büntető igény érvényesítésére. Az 5/1999. (III. 31.) AB határozatában ezzel összefüggésben kifejtette: indokolt, hogy ennek a feladatnak a teljesítéséhez az állami büntetőhatalmat gyakorló szerveknek hatékony eszközök álljanak a rendelkezésükre. (ABH 1999, 75, 83.) Ez pedig szükségképpen együtt jár az olyan büntető eljárási cselekmények, ezen belül olyan kényszer-cselekmények alkalmazásának megengedésével, amelyek lényegüket tekintve súlyosan jogkorlátozzák, érintik a büntetőeljárás alá vont személy alkotmányos jogait is. [26/1999. (IX. 8.) AB határozat, ABH 1999, 265, 271.]

Az idézett megállapítások is azt a követelményt erősítik, hogy az államnak hatékonyan kell élnie a rendelkezésére álló alkotmányos eszközökkel. Ez a vizsgált rendelkezés vonatkozásában aképpen konkretizálható, hogy a rendőrség úgy köteles a fogvatartott biztonságos őrzéséről gondoskodni, hogy ezáltal a menekülés elkerülhetővé váljék.

A rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (a továbbiakban: R.) 14. § (1) bekezdése szerint a fogda a fogvatartottak elhelyezésére, biztonságos őrzésére szolgáló, huzamos emberi tartózkodásra alkalmas épület vagy épületrész. Az R. szabályozza a fogvatartottal szemben alkalmazható kényszerítő eszközöket is: „30. § (1) A fogvatartottal szemben az Rtv. 47–50. §-aiban, valamint az 52. §-ban meghatározott kényszerítő eszközök a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995. (III. 1.) BM rendelet (a továbbiakban: RSzSz.) kényszerítő eszközökre vonatkozó szabályai szerint alkalmazhatóak.” A fogvatartottak rendszeres ellenőrzését is meghatározza az R. 32. § (2) bekezdése: „A fogdaörök kötelesek a zárkában elhelyezett fogvatartottak viselkedését 20 percenként ellenőrizni a betekintő sávon keresztül. Gyakrabban — szükség esetén folyamatosan — kötelesek ellenőrizni azokat a fogvatartottakat, akik rendkívüli cselekményt követtek el, vagy akikről viselkedésük alapján a rendkívüli cselekmény elkövetése alaposan feltehető.” Az R. 34. § (3) bekezdése értelmében: „A fogvatartottat haladéktalanul meg kell bilincselni, ha támadást vagy szökést kísérel meg. Az eljárási cselekmény foganatosítását követően a fogdába történő visszakísérés előtt a fogvatartottat meg kell bilincselni, és ruházatát át kell vizsgálni.”

A felhívott rendelkezések alapján rögzíthető, hogy a rendőrség számára a jogalkotó megteremtette a biztonságos őrzés feltételeit, eszközrendszerét. Ha az őrzés során olyan mulasztás történik, ami lehetővé teszi a jogilag még felelősségre nem vont fogvatartott szökését, akkor ennek korrigálására nem szolgálhat az élet kioltására is alkalmas eszköz (lőfegyver) használata. Vagyis: az állam életvédelmi kötelezettsége mellett jelen van az őrzési felelősségből fakadó kötelezettsége, ami együttesen már aránytalanná teszi a lőfegyverhasználatot az élethez való joggal összefüggésben. Az Alkotmánybíróság azt is figyelembe vette, hogy

az állam a fogvatartott menekülését illetően nem marad büntetőjogi eszköz nélkül, mert a Btk. 245. § (1) bekezdése szerint az érintett ezen magatartásával a fogolyszökés bűncselekményét követi el, amelynek alapján büntetőjogilag felelősségre vonható.

A Szolgálati Szabályzat 64. § (2) bekezdése egyébként nagymértékben szűkíti a vizsgált rendelkezés szerinti lőfegyver-használati jogot: „Az Rtv. 54. § j) pontja alapján akkor használható lőfegyver, ha az elfogás, az őrizetbe vétel, illetve a fogva tartás indoka az Rtv. 54. § g), illetve h) pontjában meghatározott bűncselekmény.” A jelenleg hatályos szabályozás szerint ez annyit jelent, hogy csak olyan fogvatartottal szemben lehet lőfegyvert használni, akit élet kioltása, állam vagy emberiség elleni bűncselekmény elkövetése miatt vettek őrizetbe (fogtak el vagy tartanak fogva). Az Alkotmánybíróságnak az Rtv. 54. § h) pontot érintő döntése következtében ez egyébként is csak az élet kioltását elkövető fogvatartottra vonatkozhatna.

Az Alkotmánybíróság azonban — az előzőekben kifejtettek alapján — megállapítja, hogy az Rtv. 54. § j) pontja „menekülésének”, továbbá „vagy elfogására” szövegrészei sértik az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében és 54. § (1) bekezdésében foglaltakat. Az Alkotmánybíróság külön hangsúlyozza: az élet kioltását elkövető fogvatartottal szemben az államot fokozottan terheli az őrzési felelősség, a biztonságos fogvatartás kötelezettsége.

Ugyanakkor nem állapította meg az Alkotmánybíróság az Rtv. 54. § j) pontjában foglalt további rendelkezés alkotmányellenességét, mert a fogvatartott erőszakos kiszabadításának megakadályozása esetén indokolt a lőfegyverhasználat biztosítása. Az indokoltságot az teremti meg, hogy az erőszakos kiszabadítás során szükségképpen megvalósul a mások életének vagy testi épségének veszélyeztetése. Az a jogalkotó döntési körébe tartozik, hogy a lőfegyverhasználatot további feltételekhez kösse, amint azt a Szolgálati Szabályzat már hivatkozott előírása [64. § (2) bekezdése] meg is teszi.

Az Rtv. 54. § j) pontjának a fentiek szerint elvégzett felülvizsgálata során az Alkotmánybíróság — az indítványozók által általánosságban jelzett — a normavilágosság-gal kapcsolatos problémát is észlelt. Indokolásában az Alkotmánybíróság már rámutatott, hogy a vizsgált rendelkezés a lőfegyverhasználatlalt érintett személy szempontjából kettős, mert egyaránt kiterjed a fogvatartottra, valamint arra, aki a fogvatartott erőszakos kiszabadításában részt vesz. Ugyanakkor a rendelkezés záró szövegrésze egységesen kizárja a lőfegyverhasználatot abban az esetben, ha a fogvatartott fiatakorú. A jogalkotó feltehetően csak a fiatakorú fogvatartottal szemben kívánta kizárni a lőfegyverhasználatot, de az alkalmazott kodifikációs technika miatt ez a szűkítés irányadóvá vált a személyi kör másik csoportjára, vagyis az erőszakos kiszabadítást végrehajtókra is. Mindez azt eredményezi, hogy fiatakorú fogvatartott kiszabadítására irányuló támadás esetén a rendőr az Rtv. 54. § j) pont alapján őt megillető lőfegyver-használati jogával egyáltalán nem élhet.

Az Alkotmánybíróság megállapította a fogvatartottal szembeni lőfegyverhasználat alkotmányellenességét, de egyúttal rámutat arra, hogy a fogolyszöktetést erőszakos módon végrehajtókkal szembeni lőfegyverhasználat nem alkotmányellenes.

Kialakult gyakorlata szerint az Alkotmánybíróság, ha a norma egy részének alkotmányellenességét állapítja meg, akkor többnyire csak e szövegrészt semmisíti meg, egyúttal megállapítja, hogy a megsemmisítést követően a rendelkezés milyen szöveggel marad hatályban. A jelen ügyben ennek a megoldásnak ugyan nem volna technikai akadálya, de azért nem alkalmazható, mert a hatályban maradó szövegrész értelmezhetetlenné válna, s ekként az ún. normavilágosság hiánya folytán maradna fent az alkotmányellenesség.

Ezért döntött úgy az Alkotmánybíróság, hogy a rendelkezés egészét megsemmisíti. Így a jogalkotónak lehetősége nyílik arra, hogy a fogvatartott erőszakos kiszabadítását elkövetőkkel szembeni lőfegyverhasználatot, mint az Rtv. 54. § j) pontjának nem alkotmányellenes szövegrészét önállóan szabályozza.

4. Az Rtv. további rendelkezéseit érintő indítványok elutasítását az Alkotmánybíróság a következőkkel indokolja:

4.1. Az Rtv. 54. § g) pontja szerint a rendőr lőfegyvert használhat az emberi élet kioltását szándékosan elkövető elfogására, szökésének megakadályozására.

Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt abban kellett állást foglalnia, hogy alkotmányosan megengedhető-e az élet kockáztatása akkor, ha ez nem életveszély elhárítását célozza. Önmagában abból a körülményből ugyanis, hogy valaki korábban emberi életet oltott ki, okszerűen még nem következik, hogy további emberölésre, vagy legalábbis az életet veszélyeztető cselekmény elkövetésére készül. További fontos körülményként értékelendő, hogy valóban az a személy követte-e el az emberölést, akivel szemben a rendőr él a lőfegyverhasználati jogával. Rendőri tettenérés esetén feltehető az azonosság, de szóbeli értesülés (szemtanú nyilatkozata) az azonosság megállapítását kétséggé teheti. Azt is indokolt kiemelni, hogy a lőfegyverhasználat érintett személynek a bűnösségét a bíróság még nem állapította meg. A rendelkezés értelmében bármilyen szándékos emberölés szóba jöhet, nemcsak olyan, ahol lőfegyvert használt az elkövető, vagy egyébként következtetni lehetne a brutalitására, elvetemültségére, amely alapján a társadalomra vonatkoztatott életvédelmi igény fokozottan merülne fel (a közbiztonság az élethez való joggal összefüggésben fokozott veszélynek volna kitéve). Nem feltétel, hogy az elkövető fel legyen fegyverkezve, értelemszerűen az sem, hogy a fegyvert ember ellen közvetlenül használni készül.

Az élet kockázati tényezőinek egyike maga az ember, többek között azért, mert a szó elvont értelmében bárki képes ölni. Ha valaki ezt meg is teszi, szembesülnie kell az

állam igazság-szolgáltatásával, amelynek eredményeképpen döntés születik bűnössége kérdésében, és ehhez képest a büntetés kiszabásában. Az Alkotmánybíróságnak a jelen eljárásban viszont azt a jogi helyzetet kell mérlegelnie, amelyben a szándékos emberölést elkövető, de emiatt még felelősségre nem vont személlyel szemben megengedett a lőfegyverhasználat.

Az életnek, mint a legfőbb alapjogi értéknek a védelme esetről-esetre sokrétű, alapos és egyértelmű, de mindig az adott körülményeknek megfelelő megközelítést kíván. A jelen esetben az egyik megközelítés lehetne az azonos életértékek összevetéséből fakadó értékelés. Ez egy kettős viszonyt tételez fel, amelynek egyik oldalán áll a lőfegyverhasználattal érintett, emberölést elkövető személy élete, míg a másik oldalon — a maga elvont formájában — az az életérték, amelyet az emberi életet korábban már kioltó személy potenciálisan veszélyeztet azáltal, hogy esetleg újabb emberi életre tör. A fentiekben kifejtettek szerint ez a veszélyeztetés túl általános, konkrétan nem ragadható meg, ezért ennek alapján az élet kockáztatásának a megengedhetősége az Rtv. 54. § g) pontja tekintetében nem is indokolható.

Az Alkotmánybíróság azonban az élethez való joggal kapcsolatban — a vizsgált rendelkezés vonatkozásában — nem ezt a megközelítést tekintette irányadónak. Az Rtv. 54. § g) pontja szerinti veszélyeztetettség helyzetben lévő személy jogi helyzete ugyanis speciális. Különleges az összes többi ugyanilyen helyzetben lévőhöz képest annyiban, hogy korábban embert olt. Alapvetően az élethez való jogból fakad az a követelmény, hogy az emberi életet kioltó személy jogi felelősségéről döntenie kell. Ehhez viszont szükség van a jelenlétére, ami adott esetben csak az elfogásával biztosítható.

Aki más életének kioltásával megsérti az élethez való jogot, nem kerül és nem is helyezhető a jog világán kívül, de magára vonja azt a kockázatot, hogy — a törvényben meghatározott feltételek beállta esetén — a vele szemben alkalmazható jogszerű lőfegyverhasználat révén a saját élete kerül veszélybe. Ennek a helyzetnek a kialakulásához szándékos magatartások egybefüggő zárt láncolata az előfeltétel, melyet a törvény meghatároz. Az első szándékos magatartás az emberölés. A második, hogy az érintett nem szándékozik alávetni magát a jogi eljárásnak: nem jelentkezik önként a hatóságnál, nem engedi elfogni magát. A harmadik, hogy a konkrét rendőri intézkedésnek nem engedelmeskedik, menekül. A negyedik, hogy sem a figyelmeztetés, miszerint lőfegyverhasználat következik, sem a figyelmeztető lövés nem változtatja meg abbéli szándékát, hogy kivonja magát az eljárás alól. Az érintett tehát döntési helyzetben van, mert rendelkezésére áll annyi idő, ami elegendő arra, hogy ő maga akadályozza meg az életét kockáztató helyzet kialakulását. Az Rtv. 56. § (2) bekezdése alapján a megelőző intézkedések részben vagy egészben ugyan mellőzhetők, de csak akkor, ha egyébként a rendőr

vagy más személy élete kerülne veszélybe. Ez utóbbi helyzet alkotmányossági megítélése viszont már egy másik lőfegyver-használati körbe tartozik, amelyet a konkrét életveszélyeztetés alapoz meg [Rtv. 54. § *a*), *b*) vagy *k*) pont].

A lőfegyverhasználattal érintett személy tényleges helyzetét vizsgálva valóban nem zárható ki a tévedés az emberölés elkövetőjének személye tekintetében. Vagyis: előfordulhat, hogy a rendőr azzal szemben használ lőfegyvert, aki korábban — a rendőr tudomása ellenére — nem oltott ki emberi életet. A törvényi felhatalmazás ellenben egyértelmű, mert az Rtv. 52. § (1) bekezdés értelmében a lőfegyver-használati jog a rendőrt csak az Rtv.-ben foglaltak szerint illeti meg. Ennek megfelelően a lőfegyverhasználat jogszerűsége a konkrét esetekben csak akkor áll meg, ha a rendőr minden kétséget kizáróan tudja — a körülményekből egyértelműen következik — hogy az a személy, akire rálő, korábban embert ölt. Ha ez a feltétel hiányzik, a rendőr a büntetőjog szabályai szerint — különös tekintettel a tévedésre — felel akkor, ha a kényszerítő eszköz használata az érintettnek sérülést okozott vagy életének kioltására vezetett.

Az élet kioltására sor kerülhet jogos védelmi helyzetben vagy végszükségben is (Btk. 29. § és 30. §), amely körülményt a büntetőeljárás során a hatóság, mint büntethetőséget kizáró okot vesz figyelembe. A jogellenesség hiányának tényleges vizsgálata azonban az intézkedő rendőrtől — az adott körülmények között — általában nem várható el.

A lőfegyverhasználat miatt veszélyeztetettségi helyzetben levő személy jogi és tényleges helyzetének értékelését az Alkotmánybíróság az Alkotmány 8. § (1)—(2) bekezdésében és 54. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel végezte el. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint indokolt a lőfegyverhasználat akkor, ha ez szándékos emberölés elkövetőjének elfogását biztosítja illetőleg teszi lehetővé. Az indokoltságot nem a bűnüldözés hatékonyságának fokozása teremti meg, nem is önmagában a büntetőeljárás lefolytathatósága, hanem az élethez való jogból fakadó követelmény: az élet kioltását elkövető személynek jogi eljárással kell szembesülnie.

Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az Rtv. 54. § *g*) pontja nem sérti az Alkotmány 8. § (2) bekezdésében és 54. § (1) bekezdésében foglaltakat, s ennek megfelelően az indítványt elutasította.

4.2. Az Rtv. 11. § (1) bekezdésében a rendőr életének kockáztatásával kapcsolatban az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az élethez való joggal összefüggésben korábban már vizsgálta a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvénynek (a továbbiakban: Hvt.) az élet feláldozását is megkövetelő rendelkezéseit. A 46/1994. (X. 21.) AB határozatban kifejtette: „Amikor az állam a honvédelmi kötelezettség keretében végső esetben élete feláldozását is megköveteli a fegyveres szolgálatot végző katonától, nem az élettől és az emberi méltóságtól való állam általi, bizonyosan bekövetkező megfosztásról van szó. Az eskü szövegében az élet feláldozásának kockázatát vállalja a katona. A hadsereg alkotmányos felhasználása esetén erre csakis idegen

hatalom fegyveres támadása esetén (Hvt. 2. §), illetve az Alkotmány 40/B. § (2) bekezdésében meghatározott fegyveresen vagy felfegyverkezve elkövetett erőszakos cselekmények elhárításában való közreműködés során kerülhet sor. Mindezek olyan szituációk, amelyekben a katona élete értelemszerűen veszélyben van, s amelyben a jog eltűri, hogy a katona a támadók életét kioltsa.

A fegyveres harcban életét kockáztató katona alkotmányos kötelezettség (Alkotmány 70/H. §) teljesítése során kerül a fenti helyzetbe. Az Alkotmány azonban lehetővé teszi, hogy azok, akik az emberi élet sérthetetlenségét felfüggesztő rendkívüli helyzetben való részvételt nem tudják összeegyeztetni lelkiismeretükkel, ne teljesítsenek fegyveres katonai szolgálatot. Ők a kifogásolt esküt sem tehetik le. A fentiek alapján a katonai eskü szövege nem ütközik az Alkotmány 54. § (1) bekezdéséhez.” (ABH 1994, 260, 262—263.)

Az Rtv. 11. § (1) bekezdésében nem alkotmányos kötelezettség teljesítésével összefüggésben merül fel az élet kockáztatása, hanem önként választott élethivatás (foglalkozás) gyakorlása során. Az érintett személy (a rendőr) tudja, vagy legalábbis tudnia kell, hogy amikor rendőrségi szolgálati jogviszonyt létesít, milyen követelmények terhelik. Személyes belátásán múlik, és nem állami kényszerből fakad, hogy rendőr lesz, illetve, hogy az is marad. A szolgálatot vállaló személy a rendőri hivatás komplex — az élet kockáztatását is magába foglaló — feladatainak ismeretében dönt (jelentkezik vagy visszalép), lényegében önrendelkezési jogát gyakorolva. Az életveszély valószínűsége a rendőri szolgálattaljesítéshez kapcsolódik.

A foglalkozásbeli követelmények egyike, hogy a közbiztonságot és a belső rendet, ha kell, élete kockáztatásával is köteles megvédeni. Az államra ezzel kapcsolatban az a kötelezettség hárul, hogy olyan feltételeket teremtsen, amelyek megalapozzák a rendőri feladatellátás szakszerűségét, ezzel minimalizálva a rendőr élete elvesztésének kockázatát. Ezen feltételek körébe tartozik különösen a szolgálati szabályzat megalkotása, az abban foglaltak ismeretének megkövetelése, a kiképzettség és a technikai ellátottság biztosítása. A rendőr oldaláról mindez úgy jelenik meg, hogy joga van a saját élete megóvásához szükséges felkészültség megszerzésére.

Az Alkotmánybíróság hatásköre az említett államra háruló feltétel teljesítés tekintetében arra terjed ki, hogy vizsgálja: a jogalkotó eleget tett-e idevonatkozóan szabályozási kötelezettségének. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapította meg:

A belügyminiszter megalkotta a Szolgálati Szabályzatot, az Országgyűlés elfogadta a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvényt, amelyben — többek között — rögzítette, hogy az előjáró köteles a rendőr számára az egészséges és biztonságos szolgálattaljesítés feltételeit biztosítani; a szolgálati feladatok ellátását úgy megszervezni, hogy a hivatásos állomány tagja a szolgálati viszonyból eredő jogait gyakorolni, kötelezettségeit teljesíteni tudja; a fel-

adatok elvégzéséhez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni, a szolgáltatelljesítéshez szükséges ismeretek megszerzését biztosítani.

A Btk. 30. § (4) bekezdése értelmében azon személyek javára, akiknek a hivatásukhoz tartozik a veszély vállalása, végszükség nem állapítható meg. Ilyen személynek minősül a rendőr is. Ez a rendelkezés is azt támasztja alá, hogy a rendőri élethivatás részét képezi a veszélyhelyzetek vállalása, amelynek során saját élete védelme érdekében a végszükségre nem hivatkozhat.

Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az Rtv. 11. § (1) bekezdés „a közbiztonságot és a belső rendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni” szövegrészenek az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe, illetve az 54. § (1) bekezdésébe ütközését nem állapította meg, ezért az indítványt elutasította.

4.3. A rendőrség működésének általános elvei és szabályai körében, ezen belül is a kényszerítő eszközök alkalmazásának elvi tételei között deklarálta a jogalkotó azt, hogy az emberi élet kioltását lehetőleg kerülni kell. A „kerülni kell” kifejezés nem a tiltással egyenértékű, hanem a megszorítás, a negatív orientálás mellett kétségkívül egyúttal megengedő tartalmú is.

Az állam életvédelmi kötelezettségének teljesítéséhez a kényszerítő eszközök alkalmazása elengedhetetlen. A testi kényszer, a bilincs vagy a löfegyver olyan kényszerítő eszközök, amelyek alkalmazásával együtt járhat a sérülés okozása. Az Rtv. vizsgált rendelkezése azt helyezi előtérbe, azt határozza meg főszabályként, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása ne okozzon sérülést, ne vezessen az emberi élet kioltásához. Ezzel a jogalkotó eleget tett az élethez való jog védelméből fakadó követelménynek. Azonban a „lehetőleg” szó helyes nyelvtani értelmezés szerint nem biztosít szélesebb jogot a löfegyverhasználatra, és a „kerülni kell” korlátozó rendelkezés fellazítására. E szavakat egymástól önkényesen elválasztani nem lehet, következtetésképpen a „lehetőleg kerülni kell” kifejezés egységesen értelmezendő, mint olyan, a jogalkalmazás módjára vonatkozó ajánlás, amely egyébként is összhangban van az Rtv. azon rendelkezéseivel, amelyek a kényszerítőeszközök arányosságára, sorrendjére és a löfegyverhasználatot megelőző cselekvésekre vonatkoznak. Önmagában a szövegkörnyezetből kiemelt „lehetőleg” szónak alkotmányjogi relevanciája nincs.

Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel az Rtv. 17. § (2) bekezdés „lehetőleg” szövegrészenek az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe, illetve az 54. § (1) bekezdésébe ütközését nem állapította meg, ezért az indítványt elutasította.

4.4. Az Alkotmánybíróság a 8/1990. (IV. 23.) AB határozatában fejtette ki először, hogy az emberi méltósághoz való jog az ún. „általános személyiségi jog” egyik megfogalmazása. Az általános személyiségi jogot az alkotmánybírósági gyakorlat annak különféle aspektusaival nevezte meg, nevezetesen a személyiség szabad kibontá-

koztatásához való jogként, az önrendelkezés szabadságához való jogként, általános cselekvési szabadságként, avagy a magánszférához való jogként definiálta. Ugyanebben a határozatában az Alkotmánybíróság arra is rámutatott, hogy az általános személyiségi jog „anyajog”, azaz olyan szubszidiárius alapjog, amelyet az Alkotmánybíróság és a bíróságok is felhívhatnak az egyén autonómiájának a védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható (ABH 1990, 42, 44–45.).

Az indítványozó szerint az Rtv. 19. § (1) bekezdése azzal, hogy olyan törvényi vélelmet állapít meg, amely szerint a rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, sérti az Alkotmány 54. §-ában foglaltakat. Ez az indítványozói felvetés alkotmányjogi tekintetben úgy értelmezhető, hogy az indítványozó az általános cselekvési szabadság, a magánszférához való jog, valamint az önazonossághoz (személyi integritáshoz) való jog sérelmét látja a kifogásolt törvényi rendelkezésben.

Az Alkotmánybíróság a 65/2003. (XII. 18.) AB határozatában a rendőri intézkedés eredményessége feltételeinek elemzése során kifejtette: ahhoz hogy az ország belső rendje és közbiztonsága rendőri eszközökkel eredményesen védhető legyen, a belső rend és a közbiztonság felett őrködő szervezet számára hatékony eszközöket kell biztosítani. Ez a közösség érdekét szolgáló követelmény indokolja az Rtv. 19. § (1) bekezdésének azon rendelkezését, amely szerint a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedéseknek — ha törvény vagy más nemzetközi megállapodás nem rendelkezik — köteles magát mindenki alávetni és a rendőr utasításainak engedelmeskedni. Ehhez a követelményhez, illetőleg törvényi előíráshoz szorosan kapcsolódik az Rtv. 19. § (1) bekezdésének az indítványozó által kifogásolt második mondata, amely szerint az intézkedéssel érintett személy a helyszínen a rendőri intézkedés jogszerűségét nem vonhatja kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül kétséget kizáróan megállapítható. Ugyanez az alkotmánybírósági határozat azt is leszögezte, hogy a rendőri intézkedés jogszerűségének feltételezése nem más mint egy törvényes vélelem, amely azonban ellenbizonyítás révén utólagosan megdönthető, tehát a jogorvoslásnak a lehetősége adott. (ABK 2003. december 900., 907.)

Az Rtv. a jogorvoslat lehetőségét a 92. § (1) bekezdésében biztosítja, a 93. § pedig ezt akként konkretizálja, hogy kimondja: a panasz előterjesztésére az jogosult, akivel szemben a rendőri intézkedést foganatosították. A törvényi rendelkezések szerint a panaszt az intézkedést foganatosító rendőri szervnél lehet az intézkedést követő 8 napon belül előterjeszteni, továbbá a panaszt e rendőri szerv vezetője 15 napon belül indokolt határozattal bírálja el, és e határozat ellen pedig a felettes rendőri szervhez fellebbezésnek van helye. A sérelmezett rendőri intézkedéssel szemben bírósági felülvizsgálat is kérhető, amelyet a panasz előterjesztésére jogosult terjeszthet elő a felettes rendőri szerv határozata ellen. Az Alkotmánybíróság állás-

pontja szerint — a törvényi garanciák mellett — sem az általános cselekvési szabadságot, sem a magánszférához való jogot, sem pedig a személyi integritáshoz való jogot, mint a személyiségi jogként nevesített alapjogokat nem sérti a támadott törvényi rendelkezés.

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Rtv. 19. § (1) bekezdés második mondata alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

4.5. Az indítványozók a személyi szabadság jogának sérelmén túl az emberi méltóság jogának sérelmét is látják abban, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b*) pontja lehetővé teszi, hogy a rendőr a közbiztonság érdekében a hatóság vagy az illetékes szerv elé állítsa azt, aki bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható, továbbá, hogy az Rtv. 38. § (1) és (2) bekezdése alapján a rendőrség közbiztonsági őrizetbe vétel iránt intézkedhet. A 38. § (2) bekezdésében „vagy elrejtőzésétől tartani lehet” feltételt tartja alkotmányellenesnek.

Az Alkotmánybíróság a személyi szabadság jogának korlátozásával kapcsolatban már vizsgálta a kifogásolt rendelkezéseket és a 65/2003. (XII. 18.) AB határozatában megállapította, hogy az előállítás és az őrizetbe vétel eljárási rendjét meghatározó rendelkezések megfelelnek a személyi szabadság átmeneti korlátozásához szükséges alkotmányos követelményeknek. (ABK 2003. december 900., 910.)

Az emberi méltóság jogának sérelmét illetően az Alkotmánybíróság már a 64/1991. (XII. 17.) AB határozatában megállapította, hogy az emberi méltósághoz való jog csak az élethez való joggal fennálló egységben abszolút és korlátozhatatlan. (ABH 1991, 297, 308, 312.) Ennek egyes részjogai, mint az önrendelkezéshez, az önazonossághoz, a cselekvési szabadsághoz való jog azonban az Alkotmány 8. § (2) bekezdése szerint bármely más alapjoghoz hasonlóan korlátozhatóak. (879/B/1992. AB határozat, ABH 1996, 397, 401.) Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az alapvető jog korlátozása akkor marad meg az alkotmányos keretek között, ha a korlátozás nem vonatkozik az alapjog érinthetetlen lényegére, továbbá, ha a korlátozás elkerülhetetlen, valamint, ha a korlátozás súlya a korlátozáshoz elérni kívánt célhoz képest nem aránytalan. [Pl. 20/1990. (X. 4.) AB határozat, ABH 1990 69, 71., 7/1991. (II. 28.) AB határozat, ABH 1991, 22, 25.]

Az Alkotmánybíróság a 46/1991. (IX. 10.) AB határozatában azt is megállapította, hogy ellentétes az emberi méltósághoz való alapvető joggal, ha valakivel szemben kellő alap nélkül alkalmaznak hatósági kényszert, és ezáltal az állam indok nélkül avatkozik a magánszféra körébe tartozó viszonyokba. (ABH 1991, 211, 215.)

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján alkalmazott előállítás, valamint az Rtv. 38. § (1) és (2) bekezdése rendelkezései szerinti közbiztonsági őrizetbe vétel kellő alappal alkalmazott hatósági intézkedések. Ezeket a törvényben meghatározott intézkedéseket a közrend és a közbiztonság védelmé-

hez fűződő közérdek indokolja, és az teszi szükségessé, hogy az érintett személyek a hatósággal való együttműködésre készséget nem mutatnak. E kellő indokok alapján alkalmazott hatósági intézkedések sem az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján előállított személyek, sem pedig az Rt. 38. §-a alapján közbiztonsági őrizetbe vett személyek emberi méltóságához való jogának érvényesülését az elérni kívánt célhoz képest nem korlátozza aránytalan mértékben. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a kifogásolt törvényi rendelkezések keretei között alkalmazott kényszerintézkedések nem idézik elő az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében foglaltak sérelmét.

Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Rtv. 33. § (2) bekezdés *b*) pontja, valamint az Rtv. 38. § (1) bekezdése és a (2) bekezdés „vagy elrejtőzésétől tartani lehet” szövegrésze alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította.

4.6. A lőfegyvernek valamely tömegben lévő személlyel szembeni használatára vonatkozó szabályok körében az Rtv. 57. § (2) bekezdése kizárja a jogellenesség megállapítását abban az esetben, ha olyan személyt ér találat, aki a helyszínt a rendőrség felszólítása ellenére nem hagyta el.

A támadott rendelkezésben nem személyre szándékosan leadott lövésről van szó, tehát ez a rendelkezés nem is vonható az Rtv. 53. § (1) bekezdésében meghatározott lőfegyverhasználat körébe. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy a más személlyel szembeni lőfegyverhasználat során veszélyeztethető-e olyan személy élete, aki ugyan nem ad okot a vele szembeni lőfegyverhasználatra, de mégis véletlen találat éri.

Az indítványozói feltételezés az, hogy egyesek a felszólítást követően nem hagyják el a helyszínt, hanem elrejtőzködnék, és ezáltal véletlenszerűen ki vannak téve akár halálos lövésnek is. Éppen ezért a jogellenesség kizárása szerinte csak akkor volna megengedhető, ha a törvény a rendőrséget arra kötelezné, hogy a lőfegyverhasználatot megelőzően győződjön meg a helyszín elhagyására vonatkozó felhívása eredményességéről.

A rendőri felszólításnak való ellenszegülés az egyén szabad akaratelhatározásából ered, amely az önrendelkezés keretében tudatosan felvállalt életveszélyt eredményez, ezért az ebből fakadó esetleges következményeket az érintettnek viselnie kell. Amennyiben valaki akaratán kívül eső objektív ok folytán képtelen a helyszín elhagyására, akkor nyitva áll előtte a lehetőség, hogy ezt a körülményt valamilyen módon a rendőrség tudomására hozza. Ha a rendőrség ezt a helyzetet figyelmen kívül hagyva nem biztosítja az érintett biztonságos helyre jutását, és egyidejűleg él a másra irányuló lőfegyver-használati jogával, az érintettet pedig véletlenszerűen találat éri, akkor a jogellenesség kizárása nem állapítható meg a rendőr javára.

Az állam objektív intézményvédelmi kötelezettsége körébe tehát az életveszélyes helyszín elhagyásának biztosítása tartozik, de a tudatosan életveszélyes helyszínen ma-

radóval szemben nem érvényesülhet az állam életvédelmi kötelezettsége. Mindezek alapján a támadott rendelkezés tartalma nem tekinthető az élethez való jog mint alkotmányos alapjog megsértésének.

A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Rtv. 57. § (2) bekezdésének az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe és 54. § (1) bekezdésébe ütközését nem állapította meg, ezért az indítványt elutasította.

4.7. A nyomozás megtagadásának vagy megszüntetésének kilátásba helyezését szabályozó törvényi rendelkezéssel [Rtv. 67. § (1) bekezdése] kapcsolatosan az indítványozó az emberi méltósághoz való jog sérelmét abban látja, hogy az Rtv. nem tartalmaz utalást a bűncselekmény elkövetőjétől származó, a rendőrségnek nyújtott információszolgáltatás lehetőségének időtartamára, ebből pedig szerte olyan helyzet adódhat, hogy az eljárás alá vont személlyel szemben a rendőrség akár hosszú ideig is nyomást gyakorolhat a hatóság számára fontos, a bűncselekmény elkövetésével kapcsolatba hozható adatok megszerzése végett.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 170. § (1) bekezdése szerint az ügyész vagy a nyomozóhatóság a tudomására jutott adatok alapján a nyomozati eljárást megindítja, illetőleg a nyomozás feljelentésre indul meg. A Be. a nyomozás határidejére vonatkozó törvényi szabályokat a 176. §-ában állapította meg. E törvényhely (1) bekezdése kimondja, hogy a nyomozást a lehető legrövidebb időn belül le kell folytatni és az elrendelésétől, illetve megindulásától számított két hónapon belül be kell fejezni. Ha az ügy bonyolultsága, vagy elháríthatatlan akadály indokolja, a nyomozás határidejét az ügyész két hónappal, ha ez a határidő letelt, a megyei főügyész legfeljebb a büntetőeljárás megindulásától számított 1 év elteltéig meghosszabbíthatja. A Be. 176. § (2) bekezdése értelmében 1 éven túl kizárólag a legfőbb ügyész jogosult a nyomozás határidejének a meghosszabbítására, ha a nyomozás meghatározott személy ellen folyik, a meghosszabbítás a gyanúsított kihallgatásától számított 2 évig tarthat.

Az ismertetett törvényi rendelkezések alapján megállapítható, hogy a Be. a nyomozás határidejének ésszerű megállapításával kellő garanciát teremtett arra nézve, hogy a rendőrség szakmai indok nélkül hosszú ideig nyomozást ne folytathasson. Ennek következtében a rendőrség — az ügyész nyomozás-felügyelete mellett — nem élhet vissza az információszolgáltatásban való megállapodás törvényi lehetőségével, ennek fejében pedig a nyomozás megtagadásának, vagy megszüntetésének a kilátásba helyezésével. Az információszolgáltatásban való megállapodás a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítottat kiszámíthatatlan ideig „nyomás” alatt nem tarthatja. A törvényi előírások betartása esetén nem kerülhet sor arra, hogy a rendőrség, mintegy zsarolva a gyanúsítottat, őt jogtalan ráhatás révén arra kényszerítse, hogy további adatokat szolgáltatson és kényszerhelyzetben tartás eredményeként a magánszférába tartozó jogtalan beavatkozással őt emberi

méltóságához való jogában sértse. Az információszolgáltatás nem csupán a nyomozóhatóságnak az érdeke, hanem éppen ilyen súllyal a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítotté is. A nyomozóhatóságnak és a gyanúsítottnak egyaránt mérlegelnie kell a megállapodás megkötését. A bűncselekmény gyanúsítottját e megállapodás megkötésének elhatározásában személyes érdekei motiválják, míg a rendőrséget a megállapodással elérhető bűnüldözéshez fűződő érdek megfontolása ösztönzi. A rendőrség a megállapodást csak akkor kötheti meg, ha ez az utóbbi érdek jelentősebb mint a bűncselekménnyel gyanúsított megbüntetéséhez fűződő érdek. Ez azonban a joggyakorlatra, nem pedig a jogalkotásra tartozó kérdésként merülhetne fel.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint mivel a bűncselekmény gyanúsítottja lényegében önrendelkezési jogát gyakorolva szabadon dönthet arról, hogy köt-e a hatósággal megállapodást az információszolgáltatásra, ezért őt emberi méltósághoz való jogában a megállapodást követő információkérés nem sértheti. Az indítványozó részéről felvetett határidő hiánya pedig azért nem okoz alkotmányellenes helyzetet, mert a Be. megfelelő törvényi garanciákat teremtett a nyomozások befejezésére, így a további „adatszolgáltatási kényszer” nem állhat fenn. A Be.-ben meghatározott nyomozati határidők egyúttal meghatározzák az információszolgáltatás időbeli kiterjedését is.

Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Rtv. 67. §-ának rendelkezése az Alkotmány 54. § (1) bekezdésében foglalt alapjogot nem sérti, ezért az indítványt elutasította.

Az Alkotmánybíróság határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 41. §-a alapján rendelte el.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czucz Ottó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Éva s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András alkotmánybíró különvéleménye

1. Egyetértek azzal, hogy a Határozat a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvénynek (Rtv.) az Alkotmány 51. § (1) bekezdésével való összhangjának vizsgálatát az Alkotmánybíróságnak az élethez való jogot és az emberi méltósághoz való jogot egységben értelmező 23/1990. (X. 31.) AB határozat (Abh.1.), a 64/1991. (XII. 17.) AB határozat (Abh.2.) és a 22/2003 (IV. 28.) AB határozat (Abh.3.) alapján végezte el. Ebből következően egyetértek azzal is, hogy a Határozat rendelkező része 1—3. pontjaiban alkotmányértőnek mondta ki az Rtv. 54. § h) és j) pontját teljes egészében és az i) pontját nevezett szövegrészeiben.

Ugyanakkor nem értek egyet a Határozat 4. pontjában az Rtv. 17. § (2) bekezdés első mondata „lehetőleg” szövegrésze és az 54. § g) pontja alkotmányellenességének megállapítását elutasító rendelkezésével. Mindkét törvényi szabálynak — az Abh.1—2. alapján — osztania kellett volna az Rtv. alkotmányértőnek nyilvánított rendelkezései sorsát.

2. Az Alkotmánybíróság az Abh.1.-ben a halálbüntetés törvényi megengedhetőségének alkotmányosságát az Alkotmány 8. § (2) bekezdése alapján zárta ki, és ezzel egyben kizárta az élethez való jognak az Alkotmány 54. § (1) bekezdése szerinti nem önkényes korlátozhatóságát is. Eszerint az élet lényeges tartalmának alkotmányos védelme az élettől való nem önkényes megfosztására is kiterjed. Az Alkotmánybíróság az Abh.1.-ben az állam büntető hatalmával szemben fogalmazta meg az Alkotmányból levezethető korlátozást, de egyben az élethez való jognak az emberi méltósággal egységben oszthatatlan és korlátozhatatlan voltát általánosságban, az állam jogalkotó hatalmával szemben is kimondta. Erre utal az Abh.2. is, amely azt fejtegeti, hogy abban az esetben, ha a törvényhozó úgy rendelkezne, miszerint a magzat jogilag ember, akit megillet az élthez és az emberi méltósághoz való jog, a terhességmegszakítás (emberi élet kioltása) az emberi életek közötti választásnak a jog általi „eltűréséről” van szó, ezért nem is büntetendő. (ABH 1991, 297, 315—316.) E határozatok értelmében az állam alkotmányosan nem rendelkezhet az emberi élet elvételéről.

Az Abh.1.-hez fűzött párhuzamos indokolás foglalkozott először az emberi életek közötti választás jog általi eltűréséről, az élethez és az emberi méltósághoz való jog egységes szemléletét a jogos védelem problémájára vetítve: „Az élethez való jog abszolút felfogása következtében a jogos védelem köre szűkebb lesz. Élet csakis élettel lehet arányos... Ha megtámadott megöli támadóját a „jogos védelem” biztosította büntetethez való jog nem az élettől való megfosztás jogszerűségét ismeri el, hanem annak a szituációnak jogon kívüliségét, amelyben a támadás és elhárítás lezajlott. A jogos védelem helyzete csakis akkor áll fenn, ha az életek közötti választásról van szó... Mert a megtámadott élete a támadó élete árán maradhat meg.”

(Sólyom László párhuzamos indokolása, ABH 1990, 107—108.)

Ez az értelmezés jelenik meg az Abh.2.-ben és kap megerősítést az Alkotmánybíróság egy későbbi határozatában: mivel az állam az élet elvételéről nem rendelkezhet, alkotmányosan csak olyan esetekről lehet szó, „... amikor a jog eltűri az emberi életek közötti választást és ennek megfelelően nem bünteti az emberi élet kioltását.” [46/1994. (X. 21.) AB határozat, ABH 1994, 260, 262.]

3. Az Abh.3. más összefüggésben, nem az állam és egyén viszonyában értelmezte az Alkotmány 54. § (1) bekezdését, hanem arra adta meg a választ, hogy az egyén saját élete feletti rendelkezésének, szabadságának hol vannak az alkotmányos határai.

Az Abh.3. a dogmatikai különbséget abban ragadta meg, hogy az emberi méltósághoz való jognak az élethez való joggal egységben korlátozhatatlan volta „... csak olyan helyzetre vonatkozik, amittől az életet és az attól elválasztathatatlan emberi méltóságot mások korlátozzák.” (ABK 2003. április, 233. — értve ezalatt: az államot, illetőleg más személyt.)

Az Alkotmánybíróság ugyanakkor nem adta fel az Abh.1—2.-ben kifejtett ún. „egységességi doktrínát”. Érvelésében az emberi méltóságból levezetett (ennél fogva a szükségességi-arányossági mérce szerint korlátozható) önrendelkezési jogot, illetve az élethez való jog objektív aspektusából eredő intézményvédelmi — az állam életvédelmi — kötelezettségét vetette össze. (ABK 2003. április, 236.)

Az Alkotmánybíróság — erre utal a Határozat is — „kitágított tesztet” alkalmazott: az alkotmányosan korlátozható önrendelkezési jog és a szintén nem abszolút életvédelmi kötelezettség egymással szembeni mérlegelése alapján.

Az Rtv. 11. § (1) bekezdésében megfogalmazott követelmény, miszerint a rendőr köteles „... a közbiztonságot és a belső rendet, ha kell életet kockáztatásával is megvédeni” — ahogy ezt a Határozat megállapítja — az Abh.3. tesztje alapján alkotmányosan indokolható. Az érintett személy a rendőri hivatás komplex — az élet kockáztatását is magában foglaló — feladatainak ismeretében dönt, önrendelkezési jogát gyakorolva. A szolgálatot felvállaló rendőr esetében az élet elvont — a rendőri tevékenységből eshetőlegesen következő — kockázata, mint potenciális életveszély, nem része az élethez való jog — „lényeges tartalmának”. Az életveszély eshetőlegessége a rendőri szolgálatteljesítéshez kapcsolódik. Ugyanakkor — az önrendelkezési jogon alapuló — a rendőri szolgálat viszonylatában jelentkezik az állam objektív életvédelmi kötelezettsége, az élet kockáztatás minimalizálásának, a lehető legkisebb esélyének érdekében. Ezt célozza a megfelelő kiképzés, technikai védelmi eszközök biztosítása és a fegyverhasználat is.

4. A fegyverhasználatra vonatkozó Rtv.-szabályozás alkotmányossági mércéjét viszont az Abh.1—2. határozzák meg.

Tekintettel arra, hogy az állam alkotmányosan nem rendelkezhet az élet elvételéről, törvényhozás útján sem

hatalmazhat fel az élet kioltására, a fegyverhasználat csak az élet(ek) elleni támadás (életveszély) esetén igazolható. A rendőr saját és mások életének tényleges veszélyeztetése esetében élhet a fegyverhasználat. Az élet közvetlen veszélyeztetése, kioltása fegyverhasználat alkotmányosan nem megengedhető, de a jognak el kell tűnnie (ennyiben nem alkotmány sértő) az életek közötti választást és nem büntetni az emberi élet kioltását. A jog ezáltal a „nem önkényes védekezés minőségét oltalmazza az önkénységgel szemben”. (Lábady Tamás és Tersztyánszky Ödön párhuzamos véleménye, ABH 1990, 96.)

A kifejtettek alapján önmagában az elkövetett bűncselekmény súlyára (szándékos emberölésre) tekintettel az elkövető elfogásának, szökésének megakadályozása érdekében a fegyverhasználat biztosítása alkotmányosan nem indokolható szempont, ezért az Alkotmánybíróságnak az Rtv. 54. § g) pontját is meg kellett volna semmisítenie.

Az Rtv. 17. § (2) bekezdése első mondata — a „lehetőleg” kitétel — pusztán ajánló szabályt (előírást) tartalmaz, s egyben azonos szinten kezeli a kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetséges következményeként a testi sértést és az emberi élet kioltását. Az Rtv.-nek ez a szövegrésze is sérti az élethez való jognak az Abh.1—2.-ben kibontott tartalmát, ezért az Alkotmánybíróságnak ezt a rendelkezést szintén meg kellett volna semmisítenie.

Összegezve: Mindkét rendelkezés az élettől való önkényes megfosztásnak törvényes lehetőségét biztosító szabálynak minősül, ezért alkotmányellenes.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva alkotmánybíró különvéleménye

1. Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1., 2. és 3. pontjával. Az Rtv. 54. § h), i) és j) pontját támadó indítványokat el kellett volna utasítani.

Véleményem szerint nem alkotmányellenes az, hogy a rendőr löfegyvert használhat

— az állam elleni, az emberiség elleni bűncselekményt elkövető személy elfogására, szökésének megakadályozására;

— azzal szemben, aki a nála lévő veszélyes eszköz letételére irányuló rendőri felszólításnak nem tesz eleget, és

magatartása a veszélyes eszköz ember elleni közvetlen felhasználására utal;

— az elfogott, bűncselekmény elkövetése miatt őrizetbe vett vagy bírói döntés alapján fogvatartott menekülésének, erőszakos kiszabadításának megakadályozására vagy elfogására, (a törvény szerint kivéve, ha a fogvatartott fiatalok).

2. Nem értek egyet a határozat rendelkező része 4. pontjának egy részével sem. Véleményem szerint az Rtv. 57. § (2) bekezdését alkotmányellenessé kellett volna nyilvánítani. Alkotmányellenesnek tartom a tömegben lévő személlyel szemben a löfegyver használatára vonatkozó azt a szabályt, amely szerint nem állapítható meg a löfegyverhasználat jogellenessége, ha a szabályos löfegyverhasználat során olyan személyt ér találat, aki a helyszínt a Rendőrség felszólítása ellenére nem hagyta el.

3. Nem tudom elfogadni az indokolás elméleti megalapozására irányuló azt a fejtegetést, amely szerint a vizsgálat iránya — az állam elleni, az emberiség elleni bűncselekményt elkövető személy elfogására, szökésének megakadályozására vonatkozó fegyverhasználat kapcsolatban — az, hogy „megengedhető-e löfegyverhasználat, ha nem áll fenn egyidejűleg egy másik élet veszélyeztetése”.

Nem értek egyet a határozat indokolásának ama megállapításával sem, amely szerint „a löfegyverhasználat alkotmányosságát az alapozza meg, hogy a löfegyverhasználat érintett személy korábban megsértette az élethez való jogot egy másik emberi élet kioltásával”.

Azzal sem értek egyet, hogy „ha az őrzés során olyan mulasztás történik, ami lehetővé teszi a jogilag még felelősségre nem vont fogvatartott szökését, akkor ennek korrigálására nem szolgálhat az élet kioltására is alkalmas eszköz (löfegyver) használata”. Elfogadhatatlan számomra az a megállapítás, amely szerint „az állam életvédelmi kötelezettsége mellett jelen van az őrzési felelősségből fakadó kötelezettsége, ami együttesen már aránytalanná teszi a löfegyverhasználatot az élethez való joggal összefüggésben”.

Az Alkotmány az élethez való joggal kapcsolatban kimondja, hogy attól senkit sem lehet önkényesen megfosztani. Az élethez való jog sérelme másképp merül fel a fegyverhasználatnál, mint a halálbüntetésnél vagy az eutanáziánál. Utóbbi esetekben a jogszabály kifejezetten, tudottan, eleve az élet kioltását célzó magatartásra jogosítana fel, ezzel szemben a fegyverhasználatnál erről nincs szó. A jogszabály, amikor végső eszközként engedi az erőszak e formájának az alkalmazását is, csupán eltűri azt, hogy a végső eszközként alkalmazott erőszak a fegyvert használó rendőr akarata ellenére, szándékán kívül, cselekedetének egyik hatásaként halál okozásához vezessen. Az alkotmányossági kérdés ezért nem az, hogy az életet az állam milyen esetben veheti el. Az alkotmányossági kérdés az a jelen esetben, hogy kinek az életét, milyen esetekben lehet kockáztatni a közjó, a közrend és a személyek biztonsága

védelve érdekében, és mikor nincs helye az emberéletet kockáztató fegyverhasználatnak.

Az ember ellen fegyverhasználatra jogosító szabálynak tiltania kell azt, hogy a fegyverhasználat szándékosan az élet kioltására irányuljon. Az Rtv. ennek, az élethez való jogból fakadó parancsnak eleget tesz. Az Rtv. 17. § (2) bekezdése kimondja, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, a löfegyverhasználat során kerülni kell az emberi élet kioltását; a lövést lehetőleg lábra, ha pedig a támadó kezében a támadásra távolról is felhasználható eszköz van, kézre kell irányítani [A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995. (III. 1.) BM rendelet (a továbbiakban: Sz.) 62. § (1) bekezdése]. Nem lehet az élethez való jogtól történő megfosztásnak vagy az élethez való jog korlátozásának tekinteni a fegyverhasználatot, ha az törvényes. A fegyverhasználat törvényességét az erre feljogosított hatóság vizsgálhatja. A fegyverhasználat törvényben meghatározott eseteinek alkotmányossági vizsgálatánál annak van jelentősége, hogy a törvény szerinti esetek a rendőrség alkotmányos feladatainak ellátásából eredeztethetők-e és a törvény a fegyverhasználatot mint a hatóság által igénybe vett erőszakot csak végső eszközként, ha az feltétlenül szükséges, engedi-e meg.

Az Alkotmány 40/A. § (2) bekezdése értelmében a rendőrség alapvető feladata a közbiztonság és a belső rend védelme. A rendőrség feladatait az Rtv. 1. és 2. §-a határozza meg. A törvény szerint a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben. Az Rtv. szerinti rendőri intézkedések és a kényszerítő eszközök a rendőrség feladatainak az ellátását szolgálják.

Az állami feladatok ellátása mögött a legtöbb esetben ott van a jogellenes magatartásokkal szemben a hátrányos következmény, a szankció alkalmazásának lehetősége. A kényszerítés (ennek a lehetősége) a szankcióhoz kapcsolódik. Végső soron az állami kényszer mélyén a fizikai kényszer van, ami — ha a törvény keretein belül marad — mindig törvényes kényszer. Az állami kényszer egyik fajtája a karhatalmi kényszer, aminek fokozatai vannak.

A fegyverhasználatra jogosító szabályozást ebben az összefüggésben kell vizsgálni. A fegyverhasználat a legtaggabb értelemben a fegyvert láthatóan viselő rendőr pusztá jelenléte, a rendőr döntése arról, hogy fegyverrel jelenik meg. Szűkebb értelemben fegyverhasználat a leadott lövés, akár dolog ellen, akár személy ellen irányul. Az Rtv. a fegyverhasználatot tovább szűkíti az emberre leadott és szándékos lövésre. E legszűkebb értelemben vett fegyverhasználatnak az Rtv.-ben nincs kötelező esete. Az Rtv. 52. § (2) bekezdése értelmében löfegyverhasználat saját elhatározásból vagy utasításra történhet.

A lehetséges fegyverhasználat végrehajtásának szigorú szabályai, feltételei vannak, ezek betartása ellenőrizhető [Sz. 66. §]. Az Rtv. értelmében a fegyverhasználat a kényszerítő eszközök között a végső eszköz; csak akkor van helye, ha már minden más hatástalannak bizonyult, vagy

ezt előre lehet tudni [Rtv. 15. § (2) bekezdés, Sz. 52. § (1) bekezdés]. A személyre leadott szándékos lövéshez vezető rendőri cselekvésnek előre meghatározott sorrendje van az Rtv. szerint [56. § (1) bekezdés], ezek az elemek fő szabály szerint időben elkülönülnek (felhívás, hogy a felhívott a rendőri intézkedésnek engedelmeskedjék; más kényszerítő eszköz alkalmazása; figyelmeztetés, hogy löfegyverhasználat következik; figyelmeztető lövés). A lövéshez mint következményhez nem egyedül a rendőr magatartása vezet, hanem a rendőr észlelése szerint intézkedésre okot adó, érintett személyé is, aki ellenszegül a rendőri intézkedésnek. Fegyverhasználatra általában úgy kerül sor, hogy az a személy, akivel szemben fegyvert használnak vagy fognak használni, ezt előre felismerheti és ennek az ismeretnek a birtokában mégis a fegyverhasználatot kiváltó módon viselkedik.

Egyetértek a határozatnak azzal az általános megállapításával, hogy a rendőrség löfegyverhasználatánál az arányosság alapelvéből kell kiindulni. Az alapvető jogok csak törvényben meghatározott módon korlátozhatók, ha a korlátozás szükséges, alkotmányos célja van, valamint a korlátozás az alkotmányos céllal összhangban áll, és azzal arányos. E követelmény a törvény alapján foganatosított állami intézkedés alkotmányosságának is mércéje. Nem értek egyet azonban azzal, hogy a fegyverhasználat Rtv.-beli szabályait egyedül az élethez való joggal összefüggésben kell vizsgálni. A fegyverhasználat szabályai a kifejtettek szerint nem az élet szándékos elvételére jogosítják fel a rendőrt, hanem csupán lehetőségként számolnak azzal, hogy a jogszerű fegyverhasználat — a rendőr és az érintett más személy együttes magatartása egyik lehetséges, de nem kívánt következményeként — élet kioltásához is vezethet.

4. A löfegyverhasználatnak közigazgatási jogi jellege van abban az értelemben, hogy a közvetlen kényszer lehetséges eszköze annak érdekében, hogy az államszervezet teljesíteni tudja feladatait. Az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben vizsgálnia kellett volna más államok összehasonlítható gyakorlatát a löfegyverhasználat megengedhetőségét illetően. A brit, északír és német löfegyverhasználati szabályokat összehasonlítva megállapítható, hogy azok jellemzően a rendőrségi löfegyverhasználatot illetően öt célt fogadnak el:

a) a testi épség és az élet elleni közvetlen veszély elhárítása,

b) közvetlen bekövetkezéssel fenyegető bűncselekmény elkövetésének megakadályozása,

c) személyfeltartóztatása, ha bűncselekménnyel alaposan gyanúsítható és az elfogás vagy az igazoltatás elől menekülést kísérel meg,

d) szökés megakadályozása, ha a személy bírói döntés vagy alapos gyanú alapján a hatóság őrizetében van,

e) a hatóság őrizetében lévő személy erőszakos kiszabadításának megakadályozása.

A többségi határozatból az következik, hogy a fegyverhasználat az Alkotmánybíróság szerint csak szűkebb kör-

ben megengedett. Az Rtv.-nek a többségi határozattal alkotmányellenessé nyilvánított rendelkezéseivel kapcsolatban két esetkorre szűkül le az Alkotmánybíróság szerint a fegyverhasználat. Az egyik, amikor az a személy, aki ellen fegyvert használnak, támad vagy fegyvert tart magánál; a másik, amikor egy jól körülhatárolható bűncselekményfajta követett el, azaz emberéletpártot oltott ki (ezzel gyanúsítható) és menekül vagy a hatóság őrizetéből szökik.

Véleményem szerint a rendőrség alkotmányos feladatára tekintettel — a közvetlen vagy csupán fenyegető támadás elhárításán kívül — a más súlyos cselekmények elkövetőinek tartott személyek (és nem csak az emberéletpárt kioltók) elfogásához, őrizetben tartásához vagy az ilyen cselekmények megakadályozása érdekében is fegyver használható, végső eszközként.

5. Nem értek egyet a veszélyes eszközre vonatkozó szabályozással kapcsolatban azzal a megállapítással, hogy „a lőfegyverhasználat ... kizárólag fegyver, valamint az élet kioltására alkalmas más eszköz esetén lehet alkotmányos”; továbbá azzal sem, hogy „az alapjogi védelem egyenlősége csak abban az esetben érhető el, ha a vizsgált rendelkezésben meghatározott tárgyi kör leszűkül azokra az eszközökre, amelyek az élet kioltására alkalmasak vagy legalábbis az életet közvetlenül veszélyeztethetik”.

Nem állapítható meg bizonytalanság az Rtv.-nek a más veszélyes eszközre utaló rendelkezésével kapcsolatban. Csak a jogalkalmazás számára eleve értelmezhetetlen jogszabály sérti a jogbiztonságot [vö.: 36/1997. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1997, 222, 227—228.]. A többségi határozatban alkotmányellenessé nyilvánított szabály szóhasználata és rendelkezési környezete alapján nem lehet olyan következtetésre jutni, hogy az Rtv. támadott szabálya eleve értelmezhetetlen lenne. Az Rtv. szerint az eszköznek „veszélyesnek” kell lennie és olyannak, amely ember elleni felhasználásra alkalmas. Az ember elleni felhasználásra alkalmas, veszélyes eszköz az emberre veszélyes.

Azzal a veszélyes eszközzel kapcsolatban, amely ember elleni felhasználásra alkalmas, véleményem szerint alkotmányosan megengedett végső eszközként a fegyverhasználat, ha az érintett személy a nála lévő veszélyes eszköz letételére irányuló rendőri felszólításnak ellenszegül, és magatartása a veszélyes eszköz ember elleni közvetlen felhasználására utal.

6. Nem értek egyet azzal a megállapítással, hogy az Rtv. 57. § (2) bekezdése nem vonható az Rtv. 53. § (1) bekezdésében meghatározott lőfegyverhasználat körébe. Az 57. § (2) bekezdése a címe és tartalma szerint a tömegben lévő személlyel szembeni lőfegyverhasználatról rendelkezik.

Az Rtv. 55. §-a szerint nincs helye lőfegyverhasználatnak — a fegyveresen vagy felfegyverkezve elkövetett támadás, fegyveres ellenállás leküzdése, illetőleg a tömegben lévő személlyel szembeni használat (57. §) kivételével — ha a) olyan személy életét vagy testi épségét veszélyezteti, akivel szemben a lőfegyverhasználat feltételei nem állnak

fenn; b) a rendőri intézkedés célja tárgyra vagy állatra leadott lövéssel is elérhető.

Az Rtv. tiltja továbbá lőfegyver használatát tömegoszlatásra [59. § (4) bekezdés]. Tömegben lévő személlyel szemben viszont lehetővé teszi azt — ha a lőfegyverhasználatnak az általános feltételei az érintett személy vonatkozásában fennállnak [57. § (1) bekezdés]. Lőfegyver használata tömegben lévő személlyel szemben azt jelenti, hogy az Rtv. megengedi olyan kívülálló személy életének vagy testi épségének veszélyeztetését, akivel szemben a lőfegyverhasználat feltételei nem állnak fenn; megengedi a fegyverhasználatot kívülálló személyeket veszélyeztetve akkor is, ha a rendőri intézkedés célja tárgyra vagy állatra leadott lövéssel is elérhető volna. Lőfegyver használata tömegben lévő személlyel szemben nem jogellenes az Rtv. szerint, ha a szabályos lőfegyverhasználat során olyan más személyt ér találat, aki a helyszínt a Rendőrség felszólítása ellenére nem hagyta el.

E szabályok értelmében kívülálló személy halála olyan erőszak következménye lehet, amely mások jogellenes erőszaktól való megóvásához — figyelemmel a lőfegyverhasználat általános feltételeire — nem minden esetben feltétlenül szükséges. Rendőri intézkedésre okot nem adó, kívülálló személy élete, testi épsége nem kockáztatható pusztán abból az okból, hogy az illető személy a mondott rendőri felszólításnak nem tesz eleget. Ezért véleményem szerint az Rtv. 57. § (2) bekezdése az élethez való jogot sérti, és azt alkotmányellenessé kellett volna nyilvánítani.

Dr. Tersztyánszky dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársaság Elnökének 33/2004. (III. 30.) KE határozata

szolgálati viszony megszüntetéséről
és szolgálati nyugállományba helyezéséről

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 30/A. §-a (1) bekezdésének i) pontja, a honvédelemről szóló 1993. évi XC. törvény 7. §-a (2) bekezdésének a) pontja, valamint a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 62. §-a (1) bekezdésének a) pontja

alapján, figyelembe véve, hogy a szolgálati viszony meghosszabbítása lejárt,

hivatásos szolgálati viszonya 2004. március 29-i hatállyal megszűnik,

2004. március 30-i hatállyal szolgálati nyugállományba helyezem

Balogh Imre vezérőrnagyot, az MH Légierő Parancsnokság parancsnokát.

Budapest, 2004. február 5.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Juhász Ferenc s. k.,
honvédelmi miniszter

KEH ügyszám: V-5/0348-0/2004.

A Köztársaság Elnökének 34/2004. (III. 30.) KE határozata

tábornoki előléptetésről

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 30/A. §-a (1) bekezdésének *i*) pontja, valamint a Magyar Honvédség, hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 87. §-ának (4) bekezdése alapján, a honvédelmi miniszter előterjesztésére szolgálati nyugállományba helyezésével egyidejűleg

2004. március 30-i hatállyal előléptetem altábornaggyá

Balogh Imre vezérőrnagyot.

Budapest, 2004. február 5.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Juhász Ferenc s. k.,
honvédelmi miniszter

KEH ügyszám: V-5/0348-1/2004.

A Köztársaság Elnökének 35/2004. (III. 30.) KE határozata

tábornoki előléptetésről

A Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 30/A. §-a (1) bekezdésének *i*) pontja, valamint a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény 40. §-ának (2) bekezdése alapján a honvédelmi miniszter előterjesztésére

2004. március 30-i hatállyal előléptetem vezérőrnaggyá

Sági János dandártábornokot, az MH Légierő Parancsnokság parancsnokát.

Budapest, 2004. február 5.

Mádl Ferenc s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Juhász Ferenc s. k.,
honvédelmi miniszter

KEH ügyszám: V-5/0407/2004.

V. rész KÖZLEMÉNYEK, HIRDETMEÉNYEK

A Magyar Szabadalmi Hivatal elnökének 3/2004. (MK 38.) MSZH

k ö z l e m é n y e

**a „GENIUS-EUROPE” Nemzetközi Ipar-
és Képzőművészeti Kiállításon bemutatásra kerülő
találmányok, védjegyek, formatervezési és használati
minták kiállítási kedvezményéről**

Az 1995. évi XXXIII. törvény 3. §-ának *b*) pontja, az 1997. évi XI. törvény 53. §-a (1) bekezdésének *c*) pontja, a 2001. évi XLVIII. törvény 40. §-a (1) bekezdésének *c*) pontja és az 1991. évi XXXVIII. törvény 36. §-ának (1) bekezdése alapján közzéteszem, hogy a 2004. május hó 1. és 4. napjai között Budapesten megrendezendő, a „GENIUS-EUROPE” Nemzetközi Ipar- és Képzőművészeti Kiállításon bemutatásra kerülő találmányokat, védjegyeket, formatervezési és használati mintákat az említett jogszabályokban meghatározott kiállítási kedvezmény illeti meg.

Dr. Bendzsel Miklós s. k.,
a Magyar Szabadalmi Hivatal
elnöke

A külügyminiszter közleménye

A Magyar Népköztársaság Kormánya és a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság Kormánya között a kishatárforgalom szabályozásáról kötött, az 1975. év november hó 5-én, Budapesten aláírt és az 1976. évi 19. törvényerejű rendelettel kihirdetett egyezmény alkalmazása a Magyar Köztársaság és a Szlovén Köztársaság viszonylatá-

ban 2004. március 1. napjával — diplomáciai jegyzékváltással létrejött megállapodás útján — megszűnt. Ezen időponttól kezdve a szerződő felek állampolgárai az egyezmény alapján kiadott határátlépési engedélyekkel nem léphetik át a magyar—szlovén államhatárt.

Kovács László s. k.,
külügyminiszter

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kormányrendelet felhatalmazása alapján jelenteti meg a Miniszterelnöki Hivatal a Magyar Közlöny mellékleteként a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐT**. A lap hetente, szerdánként, tematikus főrészekben hitelesen közli a legfőbb állami, önkormányzati, társadalmi, gazdasági szervek, illetve szervezetek személyi, szervezeti, igazgatási és képzési, valamint a hírközlési tevékenység (frekvenciagazdálkodás, távközlés, postaügy, informatika) közleményeit, továbbá az üzleti élet híreit. Térítési díj ellenében közzé tesszük a Kincstári Vagyoni Igazgatóság vagyonértékesítési pályázatait, az állami, társadalmi, gazdasági szervezetek, parlamenti pártok, kamarák, helyi önkormányzatok, egyházak, különböző képviseletek közleményeit. Fizetett hirdetésként — akár színes oldalakon is — helyet kaphatnak az Értesítőben a gazdálkodó szervezetek, egyetemek, alapítványok, de magánszemélyek közérdeklődésre számot tartó közlései is.

Őszintén reméljük, hogy a hírek, információk, közlemények egy lapban történő pontos és rendszerezett formában való közreadásával sikerül hatékonyabbá és eredményesebbé tenni előfizetőink tájékozódását a hivatali és üzleti életben. Az érdeklődők számára egyéb hasznos információkat is nyújt a lap.

A lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. címen, levélcím: 1394 Budapest 62., Pf. 357; faxszám: 318-6668.

2004. évi éves előfizetési díja: 10 764 Ft áfával.

A **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** egyes számai megvásárolhatók a kiadó közlőnyboltjában: 1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Telefon/fax: 267-2780.

MEGRENDELŐ LAP

Megrendelem a **HIVATALOS ÉRTESÍTŐ** című lapot példányban, és kérem a következő címre kézbesíteni:

Megrendelő neve:

címe (város/község, irányítószám):

utca, házszám:

Ügyintéző (telefonszám):

2004. évi előfizetési díj fél évre 5382 Ft áfával ☐

egy évre 10 764 Ft áfával ☐

Számlát kérek a befizetéshez. ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát.

Kelt.:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény rendelkezik — többek között — a Magyar Köztársaság Kormánya hivatalos lapjának, a **Határozatok Tárá**nak megjelentetéséről.

A Határozatok Tárát szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal a Szerkesztőbizottság közreműködésével, évente mintegy 60 alkalommal jelenik meg.

A Határozatok Tára a Kormánynak azokat a határozatait (kétezres) közli, amelyeknek közzétételét a Kormány elrendelte, továbbá tartalmazza a miniszterelnök határozatait, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter határozatait, valamint a minisztériumok, az országos hatáskörű szervek, az önkormányzatok közleményeit, hirdetményeit, különféle tájékoztatóit, továbbá azokat a közleményeket stb., amelyeket a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter engedélyez.

A Határozatok Tára megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címén (Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6.; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357.) vagy a 318-6668 faxszámán.

Éves előfizetési díja 2004. évre: 16 836 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlőnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a

HATÁROZATOK TÁRA

című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

Előfizetési díj egy évre: 16 836 Ft áfával. ☐

fél évre: 8 418 Ft áfával. ☐

Csekket kérek a befizetéshez ☐

Kérjük, a négyzetbe történő X bejelöléssel jelezze az előfizetés időtartamát!

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A Miniszterelnöki Hivatal és a Belügyminisztérium közös szerkesztésében havonta megjelenő

ÖNKORMÁNYZATOK KÖZLÖNYE

az önkormányzatok számára működésük során hasznos és nélkülözhetetlen tájékoztatói forrás.

A kiadvány első három része az önkormányzatokat érintő, újonnan kihirdetett jogszabályokat (törvények, rendeletek — ideértve az önkormányzati rendeleteket is —, alkotmánybírósági és egyéb határozatok) közli. Negyedik főrésze közleményeket, pályázati felhívásokat és tájékoztatásokat (szakértők közleményei, az Állami Számvevőszék ajánlásai, az önkormányzatok által elnyerhető támogatások pályázati feltételei, az önkormányzatok éves pénzügyi beszámolóit, alapító okiratok stb.) tartalmaz.

Az **Önkormányzatok Közlönye** előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címen (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

2004. évi éves előfizetés díja: 4140 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlőnyboltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Önkormányzatok Közlönye** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Tisztelt Olvasó!

A Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2002. évi XI. tv. alapján megalakult az Informatikai és Hírközlési Minisztérium, amely — a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. tv. 59. §-ában megjelölt keretek között — megalapította az *Informatikai és Hírközlési Közlöny* elnevezésű hivatalos lapját. E lap célja, hogy a minisztérium ügykörébe tartozó vagy azt érintő kihirdetett minden jogszabályt, közzétett országgyűlési határozatot, kormányhatározatot, iránymutató alkotmánybíróvási határozatot, továbbá végzést, miniszteri utasítást, közleményt, tájékoztatót, pályázatot és annak eredményét, valamint a szakterületek vállalkozásainak és magánszemélyeknek a lap profiljába illő hirdetéseit folyamatosan, összefogottan, jól áttekinthetően ismertesse az érdekelt szakmai körökkel. A lap kéthetenként, a hónap közepén és végén jelenik meg.

Reméljük, hogy a lap rövidesen hasznos és nélkülözhetetlen tájékoztatói eszköze lesz az informatika, továbbá a hírközlés területén tevékenykedő valamennyi szervezetnek és állampolgárnak.

Az **Informatikai és Hírközlési Közlöny** előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) címén (postacím: 1394 Budapest 62. Pf. 357) vagy a 318-6668 faxszámán.

2004. évre megállapított előfizetés díja: 15 732 Ft áfával.

Példányonként megvásárolható a kiadó közlönypoltjában (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6. Tel./fax: 267-2780).

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük az **Informatikai és Hírközlési Közlöny** című lapot példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

2004. évre megállapított előfizetés díja: 15 732 Ft áfával.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

KÖZLEMÉNY

A Magyar Hivatalos Közlönykiadó megjelentette a

**A TÁRSASHÁZAKRÓL SZÓLÓ
2003. ÉVI CXXXIII. TÖRVÉNY**

című, A/4 formátumú, 16 oldal terjedelmű Magyar Közlöny különszámot.

A kézirat lezárva: 2004. január 1-jén.

Ára: 460 Ft áfával.

A megrendeléseket a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) lehet feladni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐLAP

Megrendeljük a

**TÁRSASHÁZAKRÓL SZÓLÓ
2003. ÉVI CXXXIII. TÖRVÉNY**

című kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város/község, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára átutaljuk.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra és elektronikus kiadványokraszólóelőfizetésüketfolyamatosnak tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2004. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetlegesen módosítástszíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest, 62. Pf. 357. Fax: 318-6668).

A 2004. évi előfizetési díjak

(Az árak az áfát tartalmazzák.)

Magyar Közlöny	73 140 Ft/év	Munkügyi Közlöny	11 316 Ft/év
Hivatalos Értesítő	10 764 Ft/év	Oktatási Közlöny	17 664 Ft/év
Határozatok Tára	16 836 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	23 184 Ft/év
Önkormányzatok Közlönye	4 140 Ft/év	Statisztikai Közlöny	9 660 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	14 076 Ft/év	Szociális Közlöny	11 316 Ft/év
Bányászati Közlöny	3 588 Ft/év	Turisztikai Értesítő	8 556 Ft/év
Belügyi Közlöny	18 768 Ft/év	Ügyességi Közlöny	4 968 Ft/év
Egészségbiztosítási Közlöny	15 180 Ft/év	Vízügyi Értesítő	9 384 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	19 044 Ft/év		
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	13 248 Ft/év	Ellenőrzési Figyelő	2 484 Ft/év
Gazdasági Közlöny	17 664 Ft/év	Házi Jogtanácsadó	3 588 Ft/év
Hírközlési Értesítő	4 692 Ft/év	Magyar Közigazgatás	6 900 Ft/év
Íjúsági és Sport Értesítő	3 588 Ft/év	Pénzügyi Szemle	16 836 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	11 868 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	3 588 Ft/év
Informatikai és Hírközlési Közlöny	15 732 Ft/év		
Környezetvédelmi Értesítő	10 764 Ft/év	Élet és Tudomány	8 556 Ft/év
Közbeszerzési Értesítő	94 700 Ft/év	Ludové Noviny	1 932 Ft/év
Közlekedési Értesítő	17 940 Ft/év	Neue Zeitung	3 588 Ft/év
Kulturális Közlöny	14 076 Ft/év	Természet Világa	4 692 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	14 628 Ft/év	Valóság	5 520 Ft/év

Tájékoztatjuk előfizetőinket, hogy 2004. január 1-jétől a Cégközlöny elektronikus formában (CD-n) jelenik meg.

Éves előfizetési díja: 73 500 Ft/év.

A HIVATALOS CD JOGTÁR hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteményének 2004. évi éves előfizetési díjai:

(Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Önálló változat	48 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	62 400 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	110 400 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	78 720 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	124 800 Ft

Egyszeri belépési díj: 6000 Ft.

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2003-as évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a www.mhk.hu címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

A **Házi Jogtanácsadó** című lap előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen:

Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. 1394 Bp. 62. Pf. 357 vagy faxon: 318-6668, vagy a www.mhk.hu/hj internetcímen található megrendelőlap.

Telefon: 266-9290/234, 235 mellék.

Éves előfizetési díja 3588 Ft/év

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Pulay Gyula. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a www.mhk.hu/kozlonybolt internetcímen.

2004. évi éves előfizetési díj: 73 140 Ft. Egy példány ára: 161 Ft 16 oldal terjedelemig, utána + 8 oldalanként + 161 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközből emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

04.0711 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.